יודען בעדענקט! דער קאַמף נעגען רדיפות אויף יודען אין דייטשלאַנד — דויערט
NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.
פרייז 20 גראָשען
...ן זייטען
נייעס פאָלקסבלאַט
№ 40 | Łódź, Niedziela, 16 lutego 1936 | אַדרעס: לאָדז, פּעטריקאָווער 21 טעל. 224-71 Adres: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 106. | לאָדז, זונטאָג, פ' משפטים כ"ג שבט תרצ"ו

...געגען דעם אנגריף אויף דער יודישער שחיטה

...ווער האָט צוגעשטעלט די מאַטעריאַלען דער פרוי פּריסטאָר. — דעפּעשע פון בעלזער רבי און תל־אביב'ער ראַבינאַט. — ...טליכע טויזענט יודישע פאַמיליעס בעדראָהט צו פערלירען זייער עקזיסטענץ. — פּראָוועהרט די שחיטה איז פּויזען

...היינט — צוזאַמענפאָהר פון פאַרשטעהער פון יודישע קהלות

...די פּריסטאָר זיך בענוצט צו פּראָ... ...גם מיט געפעלשטע מאַטעריאַלען

...וואַרשא, 15 (טעלעפאָניש)

...ריסטאָר האָבען די יודישע פּאַרלאַמענטאַריער ...האָט מיט די קוועלען פון וואַנען די פרוי פּריסטאָר האָט גענומען די מאַטעריאַלען צו איהר געזעץ־פּראָיעקט. עס ווייזט זיך אַרויס, אַז אַלע מאַטעריאַלען זענען דיזעלבע, מיט וועלכע עס האָט זיך בענוצט מיט אייניגע וואָכען צוריק אין שטאַטראַט דער ראַטמאַן קראַוזע, פאַרשטעהער פון די קריסטליכע קצבים. עס איז שוין דאַן פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז די אַלע מאַטעריאַלען זענען פערדרעהט און געפעלשט. קראַוזע איז אָפען אַרויסגעטרעטען אין נאָמען פון די פוילישע פליישער און די רעפּרעזענטאַנטן בענוצט זיך מיט די זעלבע מאַטעריאַלען.

די יודישע פּאַרלאַמענטאַריער וועלען דעם ראַזיגען פאַקט אויסנוצען אין סיים ווען עס וועט בעטראַכט ווערען דער געזעץ־פּראָיעקט וועגען דער שחיטה.

דעפּעשען פון דער גאַנצער וועלט צום רבנים - צוזאַמענפאָהר.

וואַרשא, 15 (טעלעפאָניש)

פרייטאָג איז ווייטער פאָרגעקומען אַ זיצונג פון רבנים - צוזאַמענפאָהר. די רבנים פון די קרעסען און פון גאַליציען, האָבען אָפּגעהאַלטען אַ בעזונדערע זיצונג. עס איז בעטראַכט געוואָרען דער פּלאַן פון דער ווייטערדיגער אָפּוועהר - אַקציע.

פרייטאָג איז אָנגעקומען אַ דעפּעשע פון בעלזער רבי מיט פאָלגענדען אינהאַלט: „מיין עצה — פאַסטען, אָפּוואַרטען, אינטערווענירען ביי דער רעגירונג אַלץ ריכטיג אויפקלערען, דער אַלמעכטיגער וועט העלפען, ווינש גליק".

די בעלזער חסידים האָבען די דעפּעשען צוגעשטעלט צו אַלע דעפּוטאַטען און סענאַטאָרען.

דעם פרייטאָג'דיגען טאָג זענען ווייטער אָנגעקומען הונדערטער בריף פון רבנים פון פוילען און אויסלאַנד, אין וועלכע זיי דריקען אויס זייער סאָלידאַריטעט מיט'ן צוזאַמענפאָהר.

עס איז אויך אָנגעקומען אַ דעפּעשע פון ראַבינאַט אין תל־אביב. אין דער דעפּעשע ווערט געזאָגט, אַז די בעפעלקערונג פון תל־אביב בעטייליגט זיך אין די תפילות, אַז די גזירה זאָל אָפּגעשאַפט ווערען.

וואַרשא, 15 (טעלעפאָניש)

היינט קומט פאָר אין וואַרשא דער צוזאַמענפאָהר פון די קהלות. עס זענען שוין אָנגעקומען פאָרשטעהער פון פערשידענע קהלות. צוליב דעם, וואָס אַ טייל קהלות זענען נישט איינגעלאַדענט געוואָרען, האָט דער אָרגאַניזאַטאָר פון צוזאַמענפאָהר, פּרעזעס מאַזור מיטגעטיילט, אַז די נישט איינגעלאַדענע קהלות וועלען קאָנען זיין פערטרעטען דורך די רבנים, וואָס געפינען זיך אין וואַרשא.

גלייכצייטיג קומען שוין פאָר אין וואַרשא בעראַטונגען פון פליישהעקער, פליישער א. אַז. וו. ווי עס ווערט פעסטגעשטעלט, וועלען טויזענדער יודישע פאַמיליעס פערלירען זייער עקזיסטענץ.

אין 10 טעג אַרום וועט אין וואַרשא פאָרקומען אַ צוזאַמענפאָהר פון פליישהעקער, פליישער און פלייש־סוחרים.

טאָג - טעגליך

...שטורם אויפ'ן ווייטען מזרח

...די עפענטליכע מיינונג פון דער וועלט איז די ...טעג שטאַרק אַלאַרמירט צוליב די ידיעות ...פון ווייטען מזרח. עס האָט זיך אויף ...גרעניץ צווישען מאַנדזשוריען און מאָנגאָליען ...א לאַגע, וואָס דערמאָהנט שטאַרק אין ...געהענישען, וואָס האָבען זיך אָפּגעשפּילט ...דער גרעניץ פון אַביסיניען און די איטאַל־...קאָלאָניעס אין אַפריקאַ, איידער עס איז ...די אָפיציעלע מלחמה. אין אַפריקאַ ...זיך אָנגעהויבען פון גרעניץ־סכסוכים און ...קאָנפליקטען איבער גרעניץ־געביטען, וואָס יע־...האָט געטענה'ט, אַז עס געהער צו זיין ...טאָריום.

...די צוזאַמענשטויסען אויף דער גרעניץ צווישען ...מאַנדזשוריען און דעם אויסערליכען מאָנגאָליען (האָ־...אָבער אין די לעצטע טעג אָנגענומען אַזאַ ...כאַראַקטער, אַז עס מאַכט פּשוט דעם איינדרוק, ווי ...האַלטען זיך אָפּגעשפּילט רעגעלמעסיגע שלאַכ־...גרעסערע אָפּטיילונגען מיליטער געהען כסדר ...די גרעניצען, און דאָס גאַנצע גרעניץ־געביט ...זיך אין אַ צושטאַנד פון אַ קאַמפּס־ליניע ...אַלע בעגלייט־ערשיינונגען. די בעפעלקערונג ...אין פּאַניק און פערלאָזט די ישובים ...דער גרעניץ, איבערטראָגענדיג זיך טיפער ...

...אָבער דאָך איז פערהאַן אַ האָפענונג, אַז די איצ־...קאָנפליקטען וועלען נישט דערפיהרען צו אַנ־...פון אַ מלחמה. יאַפּאַן גיט זיך אָפּ אַ ...אַז דאָס רוסלאַנד פון 1935 איז נישט ...רוסלאַנד פון 1904. די שאַנסען זענען ...שום ספק בעסערע פאַר ראַטען־פערבאַנד; ...מען האָט לעצטענס שטאַרק געשמועסט ...געהיימען דייטש־יאַפּאַנישען בונד, קען ...יאַפּאַן נישט רעכענען מיט דער גאַנצער זי־...אויף דער דייטשער הילף אין פאַל פון ...קאָנפליקט. אמת, אַז לויט דעם פראַנצויזיש־...רוסישען אָפּמאַך, וואָס וועט שוין די טעג ראַ־...טיפיצירט ווערען, איז פראַנקרייך נישט מחויב צו ...הילף ראַטען־פערבאַנד אין פאַל, ווען ...פערוויקעלט ווערען אין אַ מלחמה אין אַזיען, ...דייטשלאַנד זאָל וועלען אויסנוצען די ...אָנגרייפען ראַטען־פערבאַנד ...פון דאַן פראַנקרייך געמוזט קומען צו הילף ...פערבינדעטען. אין יאַפּאַן ווייסט מען וועגען ...נישט בחינם האָט דער גענעראַל דאָהיהאַראַ ...ערקלערט, אַז ער גלויבט, דאָס די ...קאָנפליקטען וועלען גינסטיג ערלעדיגט ווע־...וועלען נישט דערפיהרען צו קיין מלחמה.

...די שטימונג אין יאַפּאַן צווישען דער ...בעפעלקערונג איז ווייט נישט אַזאַ בעגייסטערטע ...צו אַ ווייטערע אַוואַנטורע. דאָס איז אויך ...צוליב וועלכער יאַפּאַן האָט איצט מסכים ...אויף אַ געמישטער קאָמיסיע, וואָס זאָל ...די גרעניץ־סכסוכים.

...דער הויפּט־גרונד אָבער פאַרוואָס יאַפּאַן ...איצט נישט וועגען אַן ערנסטען קאָנפליקט ...ראַטען־פערבאַנד איז דאָס, וואָס דער ווייל טרעפט ...אויך קיין שום שטערונג אין דער פער־...פון איהרע פּלענער אין כינע. איהר ...אַקציע אויף דער מאַנדזשורישער גרעניץ ...בעטראַכט ווערען אַלס אַ מין דיווערסיע ...מאַסקירען איהר אַקציע אין כינע.

ש.

בילדונגס־מין. שווינטאָסלאַווסקי
אַנוועזענד בשעת אַדורכפיהרען די שחיטה לויט'ן יודישען דין

וואַרשא, 15 (טעלעפאָניש)

אין שעכטהויז אין פּראַגע איז פרייטאָג געקומען דער בילדונגס - מיניסטער שווינטאָסלאַווסקי אין דער בעגלייטונג פון וויצע־פּרעזידענט אַלפּינסקי. אין דער אַנוועזענהייט פון דירעקטאָר פון שעכטהויז איוואַנסקי, וויצע־דירעקטאָרען יורגעלעוויטש און דאָצענט ד"ר מאַטעהנאַווסקא, איז פאָרגעקומען אין אַנוועזענהייט פון מיניסטער עקספּערימענטען, לויט דער יודישער שחיטה און לויט דעם נישט יודישען אופן פון הרג'ענען בהמות מיט דעם ספּעציעלען רעוואָלווער - אַפּאַראַט.

צו דער יודישער שחיטה האָט מען בענוצט 4 בהמות און דאָס אויספיהרען די שחיטה האָט מען איבערגעגעבען איינעם פון די עלטסטע שוחטים אַ 75־יעהריגען שוחט.

ווי עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, האָט דער שוחט אין משך פון נישט קיין גאַנצע האַלבע מינוט געשאַכטען אַלע 4 בהמות. צו דערהרג'ענען מיט'ן רעוואָלווער סיסטעם האָט מען אויך בענוצט 4 בהמות אָבער בעדייטענד לענגער.

דאָס הרג'ענען די בהמות דורכ'ן רעוואָלווער־סיסטעם איז אויסגעפיהרט געוואָרען דורך די אַרבייטער פון שעכטהויז און האָט געדויערט בעדייטענד לענגער. דערביי האָט מען ביי איין בהמה געדאַרפט צוויי מאָל שיסען פון רעוואָלווער.

ווען איינער פון די אַרבייטער, האָט געוואָלט מיט אַ האַק פערענדיגען די בהמה, וואָס האָט נאָך געלעבט, ווי דאָס פּאַסירט אָפט אין שעכטהויז האָט דער לייטער פון דער אָפּטיילונג פיליפּאָווסקי נישט דערלאָזט דערצו צוליב דער אַנוועזענהייט פון די הויך־געשטעלטע פערזענליכקייטען, אָבער דאָך האָט דער פאַקט אויף די אַנוועזענדע געמאַכט אַ שטאַרקען איינדרוק.

וואַרשא, 15 (טעלעפאָניש)

ווי מיר דערוויסען זיך האָט דער סעאַנס פון דער שחיטה, וואָס איז אַדורכגעפיהרט געוואָרען אין פּראַגער שעכטהויז אין דער אַנוועזענהייט פון בילדונגס־מיניסטער שווינטאָסלאַווסקי, געדויערט אַנערך 20 מינוט. דעם סעאַנס האָט אויסגעפיהרט דער 75־יעהריגער שוחט אהרן אָפּאַזראָווער. דאָס שעכ־

(ווייטער זעה 3־טע זייט)

אונזער וואָרט

דער געפּלאַנטער גירוש

די ענגלישע צייטונג „דיילי הערעלד" האָט געבראַכט אַ ידיעה פון דייטשלאַנד, אַז דאָרט זאָל שוין זיין אויסגעאַרבייט געוואָרען דורך דער רעגירונג אַ געזעץ־פּראָיעקט וועגען אַרויסטרייבען די יודען פון דריטען רייך און וועגען קאָנפיסקירען זייער פערמעגען. לויט דער צייטונג איז דאָס געזעץ שוין פיקס און פערטיג און עס איז איצט נאָר אָפּהענגיג פון היטלער'ס אונטערשריפט.

די ידיעה איז פאַנטאַסטיש און זעהט אויס צו זיין אונוואַהרשיינליך. די „נקמה", וואָס דער „פיהרער" האָט געשוואוירען צו נעהמען אין די דייטשע יודען, וועט זיך זיכער נישט אויסדריקען אין אַ גירוש, ווייל דאָס דאָזיגע בעליבטע מיטעל, וואָס איז מיט אַזאַ „ערפאָלג" אָנגעווענדעט געוואָרען אין מיטעלאַלטער איז זיך נישט פאַרצושטעלען אין אונזערע צייטען. נישט חלילה דערפאַר, וואָס דאָס דייטשלאַנד פון צוואַנציגסטען יאָהרהונדערט איז פאָרטגעשריטענער און הומאַניטאַרער פון דייטשלאַנד פון מיטעלאַלטער. להיפּוך -- אין באַרבאַריזם און ווילדקייט, אין רשעות און גרויזאַמקייט זענען די היינטיגע נאַציס ווייט איבערשטיגען זייערע אבות פון מיטעלאַלטער. אָבער אויספיהרען היינטיגע צייטען אַ גירוש, וואָלטען זיי אָנגעטראָפען אויף אויסערליכע מניעות.

ווייל צאַפּען יודיש בלוט איינציגווייז, פייניגען, אונטערדריקען, ענטרעכטען, צונעהמען ביי מענשען זייער עקזיסטענץ־מעגליכקייט, דערפיהרען צו זעלבסטמאָרד — דאָס זענען אַלץ „אינערליכע" ענינים פון דריטען רייך, אין וועלכע די קולטור־וועלט האַלט, אַז זי האָט נישט קיין רעכט זיך אריינצומישען.

אַן אַנדערע זאַך איז אָבער וועלען אַדורכפיהרען אַ גירוש אין אַזאַ מאַסשטאַב, וואָס אפילו דאָס פינסטערע מיטעלאַלטער קען עס נישט. האָט מען דאָך דאַן די יודען געטריבען נאָר פון איינצעלנע שטעט, פון איינצעלנע פּראָווינצען, און די פערטריבענע האָבען געהאַט פאַר זיך אַן אָפענע וועלט.

דאָס מינדעסטע וואָס די אויסערליכע „קולטור־וועלט", וואָס וויל זיך נישט „אַריינמישען", וואָלט אין אַזאַ פאַל געטון, וואָלט געווען: אַרומשטעלען אַלע גרעניצען און נישט אַריינלאָזען די פערטריבענע. עס זענען היינט נישט פערהאַן קיין לענדער, וואָס זאָלען וועלען, אָדער קענען אויפנעהמען אַ מיליאָנען־גירוש.

און דעריבער איז דער פּראָיעקט פון אַ גירוש אפשר אַ זיסער חלום פון די נאַציס, וואָס האָט אָבער נישט קיין שום אויסזיכט פערווירקליכט צו ווערען. די יודען פון אונזערע צייטען געהערען פעסט צו די לענדער, אין וועלכע זיי וואוינען, זיי זענען דאָרט שטאַרק פערוואָרצעלט און קיין שום קראַפט אין דער וועלט קען זיי פון דאָרט אויף אַ געוואַלטזאַמען אופן נישט בעזייטיגען.

וואָס שייך די דייטשע יודען, לעבען זיי איבער גרויזאַמע, שרעקליכע, אונרחמנות'דיגע צייטען. ווען זיי וואָלטען געקענט, וואָלטען זיי שוין לאַנג אָהן שום גירוש פערלאָזען דאָס בלוטיגע לאַנד. אַ גרויסער טייל האָט זיך געראַטעוועט און וועט זיך נאָך ראַטעווען, ווי ער וועט נאָר קענען. אָבער דער גרעסטער טייל וועט דאָרטען בלייבען, איבערלעבען די אינקוויזיציע־צייטען, איבערלעבען דעם מערדערישען רעזשים און מיט דער בעפרייאונג פון גאַנצען דייטשען פאָלק, וועט אויך קומען זייער בעפרייאונג.

ס.

נאָך קורצע שווערע ליידען איז געשטאָרבען מיין ליבע פרוי, אונזער הייסגעליבטע מוטער, גרויסמוטער, שוויגערמוטער און טאַנטע
נ"ע גאָלדה פאַרבער
אשת ר' שלמה נ"י
(געבוירענע ראַבינערזאָן) אין עלטער פון 65 יאָהר.
די לוי' קומט פאָר היינט זונטאָג, ד. 16 פעברואַר 1936, 12 אַ זייגער בייטאָג פון טרויער־הויז וגערסקער 38, וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער
די טיעפטרויערנדע פאַמיליע
אין דער אָפּוועזענהייט פון זוהן.

נאָך קורצע און שווערע ליידען איז געשטאָרבען אין עלטער פון 45 יאָהר
נ"ע שרה בער
(פון דערהיים לעווין) געוואוינט פּאַלודניאָווא 6.
די לויה קומט פאָר היינט. זונטאָג, ד. 16 פעברואַר 1936, 3 אַ זייגער נאָכמיטאָג פון טהרה־הויז, וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער
די טיעפטרויערנדע מאַן, קינדער און פאַמיליע.

ווייטערדיגע צוזאַמענשטויסען אויף דער מאַנדזשוריש-סאָוויעטישער גרעניץ

טאָקיאָ, 15. (ספּ. טעל.) וועגען אַ נייעם צוזאַמענשטויס אויף דער גרעניץ פון מאַנדזשוריען נעבען דער אָזיערע בויר-נאָר באַהיילאַר מעלדעט מען פאָלגענדע פּרטים: אַנ׳ערך 1000 זעלנער פון אויסערליכען מאָנגאָליען מיט 4 פּאַנצער אויטאָס זענען אַריינגעדרונגען קיין כאַלקין-סו אויף צפון פון דער אָזיערע און האָבען אַטאַקירט די יאַפּאַניש-מאַנדזשורישע אָפּטיילונגען וואָס געפינען זיך דאָרט. די מאָנגאָלען זענען נאָך אַ קאַמף פון אייניגע שעה אָפּגעשטאַנען געוואָרען. די פערלוסטען זענען נאָך נישט פעסטגעשטעלט געוואָרען.

יאַפּאַניש מיליטער אין מאָנגאָליען

לאָנדאָן, 15 (ספּ. טעל.)

פון טעקין מעלדעט מען: אין דער פערגאַנגענער וואָך האָבען יאַפּאַנישע אָפּטיילונגען פערנומען דעם שאָסע, וואָס פיהרט פון קאַלגאַן קיין אורגי, דער הויפּט-שטאָט פון מאָנגאָליען. אויפ׳ן דאָזיגען וויכטיגען קאָמוניקאַציע-וועג איז איבערגעריסען יעדע באַוועגונג. די לאַגע ווערט באַטראַכט פאַר אויסערגעוועהנליך אָנגעשטרענגט. די יאַפּאַנישע מאַסגעבענדע קרייזען שטרייכען אונטער, אַז זיי שטרעבען נישט צו אַ מלחמה מיט ראַטען-פערבאַנד.

מיליטערישע אָפּטיילונגען אויף דער פּאַלעסטיניש-סירישע גרעניץ

קאַהירא, 16. (ספּ. טעל.) פון ירושלים מעלדעט מען אַז אויפ׳ן סמך פון אַ פערשטענדיגונג צווישען דער פּאַלעסטינישער און סירישער מאַנדאַט מאַכט איז די גרעניץ צווישען ביידע לענדער באַזעצט געוואָרען פון מיליטערישע אָפּטיילונג בכדי צו פערהיטען פון אַ מעגליכען אַריבערטרעטען די גרעניץ דורך באַוואָפענטע נאַציאָנאַליסטישע גרופען פון פּאַלעסטינא אָדער סיריען איבער דער גרעניץ.

פון אַמאַן מעלדעט מען אַז די מאַכט אין עבר-הירדן האָט אַרויסגעגעבען אַ פעראָרדנונג וואָס פערווערט וועלכע עס איז דעמאָנסטראַציע. די אַלע פעראָרדנונגען באַווייזען, אַז די פאַנאַראַבישע באַוועגונג נעהמט אַרום אַלץ מעהר ניט סיריען, ווי אויך ארץ-ישראל און עבר הירדן.

ראַטען-פערבאַנד איז ענטשלאָסען

צו פערטיידיגען איהרע גרעניצען אויפען ווייטען מזרח

ריגאַ, 15 (ספּ. טעל.)

ווי מען מעלדעט פון מאָסקווע האָט דער צענטראַלער אויספיהר-קאָמיטעט פון ראַטען-פערבאַנד אַרויסגעשיקט, אין שייכות מיט דער 15-יעהריגער עקזיסטענץ פון דער רויטער גרעניץ-וואַך, אַ אויפען אַדרעס פון איהרע פיהרער און זעלנער אַ דעפּעשע אין וועלכער עס ווערט איבערגעשיקט אַ הייסע באַגריסונג פאַר דער העלדישער פערטיידיגונג פון די גרעניצען פון דער מלוכה און עס ווערט באַטאָנט, אַז זיי מוזען שטענדיג געדענקען סטאַלינס אָנווייזונג: „מיר ווילען נישט קיין איין שפּאַן פרעמדע ערד, אָבער קיין איין צאָל פון אונזער ערד וועלען מיר נישט אָוועקגעבען".

דער פאָלקס-קאָמיסאַר פאַר פערטיידיגונג, מאַרשאַל וואָראָשילאָוו האָט זיך געווענדעט מיט אַ׳ן עהנליכער באַגריסונג צו די גרעניץ-וואַך אויפ׳ן פאָדערענדיג זי צו מער יידיגען יעדען פריי די סאָוויעטישע טעריטאָריע.

דער הויפּט-אָנפיהרער פון דער רויטער ווייט-מזרח׳דיגער אַרמעע בליכער, האָט אויסגעדריקט די האָפנונג, אַז די גרעניץ-וואַך וועט אין דער צוקונפט מיט דער גאַנצער ענטשידענהייט פערטיידיגען די גרעניצען פון דעם ראַטען-פערבאַנד.

גענ. דאיהאַראַ איז אָפּטימיסטיש

לאָנדאָן, (ספּ. טעל.)

פון טעקין מעלדעט מען: גענעראַל דאיהאַראַ וואָס שפּילט אַ גרויסע ראָלע אין די יאַפּאַנישע מיליטערישע קרייזען, האָט ערקלערט, אַז לויט זיין מיינונג וועלען די גרעניץ-אינצידענטען אינגיכסטיג ערלעדיגט ווערען און וועלען נישט פיהרען צו מלחמה-פערוויקלונגען. די ערקלערונג פון גענעראַל דאיהאַראַ איז אין די פּאָליטישע קרייזען פון טעקין אויפגענומען געוואָרען מיט צופרידענהייט.

די אַמעריקאַנישע אַרמעע ווערט פערגרעסערט

ניו-יאָרק, 15 (ספּ. טעל.) מיט שטימען געגען 36 האָט דאָס רעפּרעזענטאַנטען הויז אָנגענומען צוגאָב-קרעדיטען אין דער הויך פון 545,226,000 דאָלאַרען פאַר׳ן מיליטער.

פערטיידיגונגס-אַקציע אין פּאַריז פאַר דוד פראַנקפורטער

מאָראָ-דזשאַפערי זאָל איינגעלאַדען ווערען אלס פערטיידיגער

פּאַריז, (ספּ.)

דער איניציאַטיוו-קאָמיטעט פון דער „ליקאַ" איז צוגעטרעטען צו אָרגאַניזירען די פערטיידיגונג פון דוד פראַנקפורטער, וועלכער האָט אויסגעלעגט דעם נאַצי-פיהרער גוסטלאָף אין דער שווייץ.

דער פאָרשטעהער און מיטגליד פון צענטראַל-קאָמיטעט פון דער „ליקאַ", ה׳ זעראָפאַ, איז צו דעם צוועק אַרויסגעפאָהרען אין דער שווייץ און ער ווערט ערוואַרט די טעג צוריק אין פּאַריז.

לויט דעם פּלאַן פון די איניציאַטאָרען פון דער אַקציע, דאַרף די פערטיידיגונגס - אַרבייט פאַר דוד פראַנקפורטער׳ן געפיהרט ווערען אויף אַן אינטערנאַציאָנאַלען און ברייטען פערנעהם. פון דער יודישער און נישט - יודישער דעמאָקראַטישער וועלט.

אין די קרייזען פון דער „ליקא" שטעהט מען אויפ׳ן שטאַנדפּונקט, אַז די שאַפונג פון „פּאָליטישע נאַציאָנאַלע אַמבאַסאַדעס" אין די דעמאָקראַטישע לענדער זענען אונדערלאָזבאַר און קענען אַרויסרופען אונגעוואונשענע רעאַגירונגען. אונטער „פּאָליטישע נאַציאָנאַלע אַמבאַסאַדעס" פערשטעהט מען אין די קרייזען פון דער „ליקא", די גריינדונג פון „ברוינע הייזער", אמת׳ע נעסטען פון נאַצישער, אַנטיסעמיטישער פּראָפּאַגאַנדע און שפּיאָנאַזש-צענטרען. אַזעלכע „ברוינע הייזער" האָבען די היטלעריסטען לעצטענס געשאַפען אין אַ רייהע לענדער, דעמאָקראַטישע, און אויך אין פּאַריז איז לײדער אויך שוין פערהאַן אַזא היטלעריסטישע נעסט.

דער איניציאַטיוו - קאָמיטעט זעהט פאַר, פיהרענדיג די שוץ - אַקציע פאַר דוד פראַנקפורטער׳ן, אויפוויקלען דעם קאַמף געגען די „ברוינע הייזער" און דעם היטלער-רעזשים.

צו דעם צוועק האָט ער זיך געשטעלט אין פערבינדונג מיט די „ליקא"-סעקציעס אין פערשידענע לענדער און וועט אָנקניפּען פערבינדונגען מיט די אַלע קערפּערשאַפטען, וועלכע ווילען דעם קאַמף צוזאַמען פיהרען.

מען זעהט פאָר דאָס איינלאַדען אלס פערטיידיגער פון דוד פראַנקפורטער, דעם בעריהמטען אַדוואָקאַט און מוטיגען קעמפער פאַר פרייהייט און געגען היטלעריזם, מאָראָ-דזשיאַפערי.

דער איניציאַטיוו - קאָמיטעט האָט צונויפגערופען אויף שבת דעם 15 פעברואַר אַ געשלאָסענע קאָנפערענץ אין דער „ליקא". צו דער קאָנפערענץ זענען איינגעלאַדען געוואָרען פאָלגענדע אָרגאַניזאַציעס: די פעדעראַציע פון די יודישע געזעלשאַפטען פּועלי-ציון-התאחדות, בונד, פּועלי-ציון (לינקע), פאָלקס-באַוועגונג א. א. אויף דער געשלאָסענער קאָנפערענץ האָט דער דעלעגאַט פון איניציאַטיוו-קאָמיטעט, ה׳ זעראַפאַ בעריכטעט וועגען זיין רייזע אין דער שווייץ אין ענין פראַנקפורטער.

* * *

זשענעווע, (יט"א). דער פעדעראַל-ראַט אין בערן האָט אויף זיין לעצטער זיצונג באַהאַנדעלט דעם באַריכט פון שווייצאַרישען אַמבאַסאַדאָר אין בערלין אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם גוסטלאָף-מאָרד. ווי עס הייסט, זאָל דער אַמבאַסאַדאָר האָבען בעריכטעט, אַז די רייכס-רעגירונג פערנעמט אַ׳ן עמפּפינדליכע שטעלונג אין דער אָנגעלעגענהייט און אַז זי האָט נישט בדעה צו מאַכען אין דער שווייץ קיין שום ווייטערע דיפּלאָמאַטישע דעמאַרשען.

פון גוט-אינפאָרמירטע דייטשע קוועלען ווערט צוגעגעבען, אַז היטלער האָט בדעה אין איינער פון זיינע נעכסטע אַרויסטרעטונגען צו באַהאַנדלען דעם פּראָבלעם פון די נאַצי-אָרגאַניזאַציעס אין אויסלאַנד אין צוזאַמענהאַנג מיט׳ן גוסטלאָף-מאָרד.

בערלין, 15. (יט"א טעלעגראַמיס) אויף דער איניציאַטיוו פון דער יודישער קהלה אין בערלין זענען היינט, שבת, אין די שוהלען געהאַלטען געוואָרען דרשות, אין וועלכע ס׳איז פעראורטיילט געוואָרען די טהאַט פון פראַנקפורטער.

KINO TEATR
MIRAŻ
11 LISTOPADA 16

הייגט פּרעמיערע!
דאָס מעכטיגע עקזאָטישע מייסטערווערק
דער אנפאל אויף קאנגא
געשאַפען אויפ׳ן גרונד פון דער בעריהמטער ערצעהלונג פון
Edgar VALLACE
אויסערן פּראָגראַם:
אַקטואַליטעטען פון P. A. T. און Paramount

מען דאַרף זיך איילן

פון דער ציהונג פון דער [...] קלאַס פון דער 35-טער מלוכה[...] טיילט אונז אָפּ בלויז 5 טעג, [...] הויבט זיך אָן דעם קומענדיגען [...] שטאָג. ווער עס וויל נעהמען [...] אין דער ציהונג, מוז זיך צואיילען [...] איינקויפען אַ צעטעל, ווייל די [...] נע פעראינטערעסירונג מיט דער [...] יע איז זייער גרויס און אין די [...] טורען הערשט אַ מאַסענהאַפטע [...] וונג. מיר געדענקען אַלע, אַז [...] איין מאָל האָט פּאַסירט, ווען [...] טעג פאַר דער ציהונג האָבען [...] שוינטענסטער פון אַ רייהע קאָלעקטורן בעוויזען אויפשרייבען: „אַלע [...] אויספערקויפט".

דאָס האָט פיל פערזאָנען [...] אַנ׳ענטוישונג און עס האָט [...] נומען די מעגליכקייט צו פּרובירען [...] גליק, וועלכער קומט — ווי עס [...] שפּריכוואָרט — נאָר דאַן, ווען [...]

אויסמיידען אַזאַ אומאַנגענעהם[...] ציטעל, קען מען נאָר מיט דעם [...] נישט אָפּלייגען אויף דער לעצטער [...] נוט, נאָר באַצייטענס באַזאָרגען זיך [...] אַ לאָס. ווער עס וויל [...] אויף דער לאָטעריע — זאָל זיך [...]

דעם טיפסטען מיטגעפיהל
דריקען מיר אויס אונזער חבר
דוד וויגאַדבי
צוליב׳ן טויט פון זיין
מוטער נ"ע
זייט געטרייסט!
אהרן ראַזמאַיסקי,
ה. פייע-מאַן,
ש. פייס,
יאַ קוּבּאָוויטש
און פ. ראָזענשטיין.

אַפּעל צו די יודישע לעזער!

דער צייטונגס - פערקויפער-פעראיין פרייהייטס-פּלאַץ 3, מאַכט אויפמערקזאַם די יודישע לעזער, אַז פרייטאָג ווי אויך ערב יום-טוב זאָל זי אַזוי גוט זיין און קויפען די צייטונג צייטליך, דערמיט צו פערהיטען די יודישע צייטונגס-פערקויפער פון חילול שבת.

מיט אַכטונג

די פערוואַלטונג.

PIERWSZE PRYWATNE
Pogotowie Lekarskie
(1-טע פּריוואַטע גיכע הילף)
טעל. 12-333
זשעלאַנאַ 6
(Legjonów 6)
טעטיג אהן איבעררייס ביי טאָג און ביי נאַכט.
גיכע ערצטליכע הילף אין אַלע ספּעציאַליטעטען.

אגודת ישראל אין לאָדז
מיר מעלדען, אַז מיר האָבען געעפענט אין צענטרום שטאָט 7 פּאָמאָרסקאַ 7
בית-יעקב קורסען
פאַרמיטאָג און נאָכמיטאָג, כדי די קינדער, וואָס באַזוכען די פּאָווישעכנע שולע זאָלען אויך קענען געניסען פון בית-יעקב-פּראָגראַם פאַר אַ מינימאַלען פּרייז, אַז יעדע יודישע פאַמיליע קען זיך דאָס ערלויבען:
איינשרייבונגען אין דער קאַנצעלאַריע פון דער שולע פּאָמאָרסקאַ 7, הויף רעכטס, פּאַרטער, פון 9—2 מיטאָג און פון 4—10 אָוונט.

אַ הערצליכען מזל-טוב ווינשען מיר אונזער פעטער רפאל שקלאַרזש און אונזער מוהמע פייגע איטע צו דער חתונה פון זייער ליבע טאָכטער פּאַלאַ מיט ה׳ איזאַק דאַווידאָוויטש
מיר ווינשען דעם יונגען פּאָר אַ גליקליך צוזאַמענלעבען.
יוסף שקלאַרזש און פאַמיליע,
אלתר שקלאַרזש און פרוי,
שלמה שקלאַרזש און פרוי.

עלטסטער פעלדשער
ש. דערעש
לוטאָמירסקאַ 4, טעל. 184-78.
נעמט אָן פון 8-10 פרי, פון 1.30—4 נ"מ און פון 6—7 אָוונט.

Dr. med.
Leon Familier
אינערליכע און קינדער - קראַנקהייטען
6 שערפּיעז 37 (בענעדיקטאַ)
נעהמט אָן פון 5—7 נאָכמ.

שיי-מרען
ביי קערש.
סקווערא וואַ 15
מיט פּאַריזער שריינדן און פּערטיגע שייטלען

אויערן, נאָז און האַלז
קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פּיעטריקאָווער 67. טעל. 127-81
נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א. אַז. וו. ווי אויך אמבולאַטאָרישע) פון 9-2 און פון 4-8 אָוונט.

Dr. med.
J. Nadel
ספּעציאַליסט פון אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען
אַנדזשעיאַ 4, טעל. 228-20.
נעמט אָן פון 10-12 און פון 5-7 אָוו.

Dr. med. Trepman
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט-קראַנקהייטען.
באַהאַנדלונג פון מענער-שוועכע.
זאַוואַדזקאַ 6, טעל. 234-12
נעהמט אָן פון 8—11 פאַרמ. און פון 6—9 אָוונט.
ספּעציעלער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

געדענקט, שטשעשליווי
ביי
אַ גרויסער אויסוואַהל פון אָריגינעלע בילינער און טאָמאַשאָווער סחורות
אויף אַנציגער און פּאַלטענס
פון די בעסטע קוואַליטעטען ווי אויך פערשידענע רעשטען
מיט 30% ביליגער
קומט און איבערצייגט אייך!
R. Szczęśliwy
לאָדז, 5 גאַוואָמיעסקאַ 5
טעל. 156-09.
געדענקט פּראָנט II שטאָק.

פאַר גאָלד,
ביזשוטעריע
און לאָמבאַרד-קוויטעס
צאָהלט די העכסטע פּרייזען
איזידאָר פּיאַלקאַ
פּיעטריקאָווער 7.

Dr.
Wajnberg
ספּעציאַליסט פאַר לונגען, האַרץ און סקלעראָז קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אָן פון 9-10 פריה, 3-5, 8-9 אָוו.

גרויסע מאַניפעסטאַציע פֿון „פאָלקס־פראָנט" זאָל היינט פאָרקומען אין פּאַריז

פּאַריז, 15 (ספּ. טעל.)
די פּאָליטישע לאַגע אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם אַנפאַל אויף דעם פֿירער פֿון די סאָציאַליס־טן, לעאָן בלום, איז זייער אָנגעשטרענגט. די סאָ־ציאַליסטן שטעלן זיך נישט צופרידן מיט דער האַלטונג פֿון די דרייַ לינקע־עקזעקוטיווענדע נאַציאָנאַליסטישע אָרגאַניזאַציעס און זאָגן אָן אויף היינט אַ גרויסע מאַניפעסטאַציע פֿון „פאָלקס־פראָנט".
פּאַריז, 15 (ספּ. טעל.)
נישט קוקנדיק אויף דעם וואָס אויף מאָר־גן זענען אָנגעקינדיקט געוואָרן גרויסע מאַני־פעסטאַציעס פֿון פאָלקס־פראָנט, האָט אין די גאַסן געהערשט אַ פולשטענדיקע רוה.
בכדי צו פאַרזיכערן די רוה און אָרדנונג האָט די פּאָליצײַ פּרעפעקט לאַנזשעראָן אָפּגע־האַלטן אַ קורץ געשפּרעך מיט די אָרגאַניזאַטאָרן פֿון דעם מאַניפעסטאַציע. דער מאַרשרוט פֿון דער מאַניפעסטאַציע איז פעסטגעשטעלט געוואָרן. אין אַנדערע פּונקטן פֿון שטאָט וועלן נישט דערלאָזן ווערן קיין שום מאַניפעסטאַציעס.

פּאַריז, 15. (ספּ. טעל.) דאָ איז אַרעסטירט געוואָרן דער אַרכיטעקט אַראַגאָן וואָס אויף איהם פֿאַלט אַ חשד אַז ער האָט געשלאָגן בלומען. ער האָט זיך נישט געשטעלט צום אויספאָרשונגס־ריכ־טער, צוליב וואָס ער איז אַרעסטירט געוואָרן.

פּאַריז, 15: (ספּ. טעל.) פּרעמיער סאַראָ האָט נעכטן אָפּגעהאַלטן אַ קאָנפערענץ מיט'ן יוסטיץ מיניסטער דעלבאָ, אינטער מלוכה סעקרע־טאַר אין פּרעזידיום פֿון מיניסטאָרן־ראַט זאַי. די קאָנפערענץ האָט געצאָלט בעטראַכטען די פאַרשלאַ־גען וועגן אויפלעזן די פּאַטריאָטישע ליגע אויף דער פּראָווינץ.

אויפגעלעזט אַ געהיימע נאַצ.־סאָציאַליסטישע אָרגאַניזאַציע אין „ווײַבער־שלעזיע"

קאַטאָוויץ, 15 (ספּ. טעל.)
די זיכערהייטס־מאַכט אין דער שלעזישער וואָ־יעוואָדזשטווע איז נעכטן צוגעטרעטן צו ליקווי־דירן אַ געהיימע אָרגאַניזאַציע, וואָס האָט זייט איר־גיגע חדשים אַנטוויקעלט אין אויבערשלעזיען אַ אַק־טיווע טעטיגקייט אונטערן נאָמען „נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע דייטשע אַרבעטער באַוועגונג". אין דער האַנד פֿון דער פּאָליצײַ איז אַריינגעפאַלען צווישען אַנדערן אַ בעריכט, וואָס שטעלט פאָר דעם אָרגאַניזאַציאָנסאַרישען צושטאַנד צוזאַמען מיט די נע־מען פֿון די וויכטיגסטע טוער, און האָט אויך אַ־לוסטרירט זייער טעטיגקייט, וואָס איז נישט געשטאַ־נען אין הסכם מיט דער טובה פֿון דער פּוילישער מלוכה. נעהענטערע פּרטים ווערען צוליב דער טובה פֿון דער אויספאָרשונג געהאַלטן בסוד.

דייטשלאַנד האָט וועניג ערד — ערקלערט היטלער אין אַ רעדע

בערלין, 15 (ספּ. טעל.) היינט איז פאָרגעקו־מען די פייערליכע ערעפענונג פֿון דער 4־טער אינ־טערנאַציאָנאַלער אויטאָ־אויסשטעלונג. היטלער האָט געהאַלטן אַ רעדע, אין וועלכען ער האָט צווישען אַנדערן געזאָגט, אַז דייטשלאַנד האָט צופיל מענ־שען אויף אַ קליינעם שטח ערד. עס פעהלט אונז — האָט היטלער געזאָגט — קיהען, חזירים און שעפסען אָבער נישט צוליב דער שולד פֿון דער שוואַכער פּראָ־דוקציע פֿון אונזער לאַנדווירטשאַפט, נאָר צוליב מאַנ־געל פֿון ערד, וויטער האָט היטלער ערקלערט, אַז די פראַגע פֿון אויטאָנעם הייץ־מאַטעריאַל פאַר די אויטאָס אין דייטשלאַנד איז געלעזט. דירעקטער פֿון די אויטאָס זענען אויך געמאַכט פֿון סינטעטישען גומע, וואָס איז בעסער ווי די נאַטירליכע.

בלוטיגער גענעראַל־שטרייק אין ווענעזועלאַ

קאַראַקאַס, 15 (ספּ. טעל.)
דער גענעראַל־שטרייק, וואָס האָט צוויי טעג פּאַראַליזירט דאָס לעבען פֿון ווענעזועלאַ האָט זיך פאַרענדיגט. אויפ'ן בעפעהל פֿון פּרעזידענט קאָנ־טהעראָס איז אַרעסטירט געוואָרן דער גובערנאַטאָר פֿון קאַראַקאַס. בעת'ן צוטריבען דעמאָנסטראַנטען זענען 10 פּערזאָן דערהרג'עט געוואָרן און אַ סך פאַרוואונדעט.

געגען דעם אַנגריף אויף דער יוד. שחיטה

(ענדע פֿון דער 1־טער זייט)
די קעלבער האָט געדויערט אַ האַלבע מינוט, דאָס שעכט'ענען אויף דעם „הומאַניטאַרען" אופן געדויערט 5 מינוט.
אין משך פֿון גאַנצען טאָגס זענען געשאָכטען געוואָרן 11 קעלבער און אָקסען. ווען דער דירעקטאָר פֿון דעם שעכט־הויז האָט געזעהן דעם איינדרוק וואָס דער טעאַנס האָט געמאַכט אויף דעם מיניסטער האָט ער ערקלערט, ער וועט מאַכען אַ צווייטען טעסט, ווייל דער איז נישט געלונגען. דער מיניס־טער האָט אָבער ערקלערט, אַז ער וועט נישט מעהר ...

פּראָטעסטען די יוד. שחיטה אין פּויזען

פּויזען, 15 (יט"א טעלעפאָניש)
דער פּויזנער שטאָט־פּרעזידענט פּאָלקאָוויטש־קאָווסקי האָט — אויפ'ן סמך פֿון אַן אַלט דייטש געזעץ וועגן אַלגעמיינער פאַרוואַלטונג — אַרויסגעגעבען אַ פאַרבאָט פֿון שעכטען בהמות אָהן פריהערדיגער בעטויבונג. ממילא איז דער שחיטה־פאַרבאָט אין פּויזנער קאַנט שוין אַריין אין קראַפט.
די פאַראָרדענונג האָט צווישען דער יודישער בעפעלקערונג אין פּויזנער קאַנט אַרויסגערופען גרויס פאַרביטערונג. אויף אַ ספּעציעלער זיצונג פֿון ראַבינאַט איז בעשלאָסען געוואָרן, זיך צו ווענדען מיט אַ פּראָטעסט צום בילדונגס־מיניסטער.

וועגן מיניסטעריאַלע קאָמיסיע בע טראַכט דעם פּראָיעקט פֿון דער דע פּוטאַטין פּריסטאָר.

וואַרשא, 15 (טעלעפאָניש)
אין וואַרשא איז שוין אויסגעהאַלט געוואָרען די מיניסטעריאַלע קאָמיסיע וועגען דער שחיטה־פראַגע. די קאָמיסיע האָט שוין אָפּגעהאַלטען זיצונגען, אויף וועלכער עס איז בעטראַכט גע־וואָרן דער פּראָיעקט פֿון דער דעפּוטאַטין פּרים־טאָר. די קאָמיסיע האָט זיך אויך בעקענט מיט די מאַטעריאַלען, וואָס עס האָט צוגעשטעלט די יודישע פּאַרלאַמענטאַריער.

רעזאָלוציעס פֿון רבנים־צוזאַמענ־פאָהר געגען שחיטה־גזירה.

די אַוונד־זיצונג פֿון דאָנערשטאַג אין איבער־געטראָגען געוואָרן אין לאָקאַל פֿון „עזרה" אויף ... 15.
רב קאַנאַל עפענט די זיצונג און ערקלערט, אַז דער הויפּט־פּונקט איז דער פליישלאָזער חודש.
דער סאָקאָלקער רב זאָגט, אַז די שחיטה איז די ... האומה און העריבער איז קיין שום מיטעל ... צו שטאַרק.
פֿאַר די רבנים פֿון זגערזש און טושין רעדט דער ... קאַנאָווער רב און זאָגט: אויב מען וויל אסר'ן צוליב צער־בעלי־חיים, קען מען דאָך נאָך ... געבען אַ גזירה געגען מילה אויך. אויב עס ... נישט זיין קיין שחיטה, דאַרף מען דאָך נישט ... קיין שאלות, קיין רבנים און קיין קהלות.
... פּראָטעסט דאַרף מען אָפּרופען אַלע יודישע ... מענער און לאַוונקעס. מיר מוזען פיהרען אַ ... קאַמף פֿון „נאָן קאָאָפּעראַציאָן". די פּוילישע רע־... איז נישט שולדיג, נאָר די בייזוויניטען, וואָס ... אין פאָלק און וואָס קומען פֿון יענער זייט ...
רב קאַנאַל איז נישט מסכים צו אַזאַ שאַרפען ... מען מוז בעסער וועקען יודען תשובה ... ווייל תשובה. תפילה וצדקה מעבירין את ... הגזרה.
עס הערט זיך אַ צווישענרוף פֿון אַ רב: קען מען ... פֿון ביידע זאַכען: תשובה־טון און עפענטליך ... פּראָטעסטירען!
הרב מנחם זעמבאַ: לויטן רמב"ם קומט אויס, ... ווען אַן'אומה טרעט אַן אין אות פֿון אונזער ... תורה, איז אַ מאָמענט פֿון קידוש־השם. אַזאַ מאָמענט ... טרעפט זיך איינמאָל אין הונדערטער יאָהרען און ... דאַן מוזען מקדש־השם זיין. עס איז פּשוט נע־... געשעהן אַ נס: סטיכיש, אָהן אַגיטאַציע איז ענטשטאַ־נען אַ'אחדות אין אַלע יודישע ספערען, הלוואַי איי־... אַזוי. אַ פאַרשטעהער פֿון די פרייע יודען האָט ... היינט אויסגעדריקט, אַז אַלע פרייע יודען וועלן ... אין ענין שחיטה צוזאַמען מיט די רבנים, ווייל

אף על פי שחטא ישראל הוא. איך האַלט, אַז דער „אף על פי שחטא" דאַרף היינט אויסגעמעקט ווער־רען. עס איז נישט קיין צייט צו זוכען חטאים ביי יידען, נאָר מען דאַרף בלויז איבערלאָזען דעם „ישראל הוא". די פאַרצווייפלונג ביי יודען איז גע־וואַלדיג גרויס. יודען זענען צעבראָכען עקאָנאָמיש. אָבער די נשמות זענען נישט צעבראָכען. פֿון דאַנען מוז אַרויס אַ גרויס, שטאַרק און ליכטיג וואָרט אין יודישען פאָלק אַריין. וואָס זאָל שטאַרקען דעם גלוי־בען ביי יודען, אַז דער שומר ישראל וועט אונז נישט לאָזען אונטערגעהען.)
הרב שטאָקהאַמער ראָט צו דרוקען אויפקלערענ־דע אַרטיקלען אין דער פּוילישער פּרעסע.
דער פּלאָנסקער רב הרב פאַרנשטיין זאָגט, אַז מ'דאַרף אַלס פּראָטעסט איינגאַנצען צעלאָזען די קהלות. אפילו די רבנים דאַרפען זיך אָפּזאָגען.
זאַגרעבער רב: מיר מוזען אַראָפּנעהמען פֿון זיך דעם פלעק, אַז די יודישע שחיטה איז אַכזריות און איז בלויז אַ פּרנסה פאַר רבנים און כלי־קודש.
דער טשעכאַנאָווער רב לעגט פאָר, אַז יעדער רב זאָל געבען אַ וואָך שכירות, כדי עס זאָל זיין מיט וואָס צו פיהרען די אַפּוועהר־אַקציע.
הרב בלומענפעלד רופט זיך צו פאַרשטענדיגען מיט וויסענשאַפטלער, כדי צו זאַמלען וויסענשאַפט־ליך אַפּוועהר־מאַטעריאַל.
הרב אלחנן וואַסערמאַן פֿון באַראַנאָוויטש: די היינטיגע גזירה איז נישט קיין נייעס. דעם זומער פאַר דער מלחמה האָט פעטערבורג געפּלאַנט אַ גזירה אויף שחיטה, מילה און שבת) אָבער די יודישע דו־מע־דעפּוטאַטען פרידמאַן און ניסעלאָוויטש האָבען די גזירה אָפּגעוועגדעט. אויך היינט דאַרף מען האָ־בען געאייגענטע מענשען, רבנים זענען אפשר נישט די פּאַסענדע מענשען דערצו.
צווישענרוף: ר' יצחק אלחנן איז אויך געפאָה־רען קיין פעטערבורג און ר' אליהו חיים מייזעל אויך.
הרב סעראָצקין פֿון לוצק האַלט, אַז מען דאַרף רופען נישט בלויז רבנים, נאָר אויך דעלעגאַטען פֿון קהלות און ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס, ווייל שחיטה איז נישט בלויז אַ רעליגיעזער, נאָר אויך אַן'עקאָנאָמישער ענין.
קוטנער רב טהרעק: אין תענית־טאָג דאַרפען די רבנים געהן צו רעגירונגס־מענשען און ערקלערען, אַז אויב מ'וועט אפילו טרייבען אונזער לייב, וועלען מיר נישט עסען קיין פלייש פֿון דער פּריסטאָ־ריאַנישע שחיטה. מיר צעפאָהרען זיך אהיים, אָבער אַ קאָמיסיע פֿון רבנים מוז בלייבען און וואַרשא אפילו וואָכענלאַנג, ביז זיי וועלען נישט אַפּשרייען די גזירה.
קעלצער רב האַפּאָבאַרט: שחיטה איז בלויז איין רינגעלע אין דער אַנטיסעמיטישער קייט. עס איז פאַר יודען אַן'עת־צרה. מ'דאַרף וועהלען אַ שטענ־דיגע רעפּרעזענטאַנץ פֿון גאַנצען פּוילישען יודענ־טום.
דער יאַבלאָנער רב, דער סאָקאָלאָווער רב און אַנדערע רבנים היסען מכריז זיין, אַז מ'זאָל אַ חודש טישט עסען קיין פלייש, נישט מאַכען קיין חתונות מיט מוזיק און נישט געהן אין טעאַטער אַריין.
דער פאָדוואָלאָטשיסקער רב הרב באַבאַר (דעם בעלזער רבינס „אויסערן־מיניסטער") וואָרענט, אַז דער רעיש מאַכט קאַליע, מ'מוז נאָר געהן מיט תחנונים.
ס'רוב רבנים טרעטען אַרויס געגען הרב באַבאַר.
צום סוף האָט די רבנים־קאָנפערענץ אָנגענו־מען פאָלגענדע רעזאָלוציעס:
1) די געמיינזאַמע אסיפה פֿון דער מועצה פֿון אגודת הרבנים מיט דער בעטייליגונג פֿון רבנים און רבנים שליט"א, פאַרטרעטער פֿון גאַנצען רבנים־כלל אין פּוילען, בעשטעטיגט פייערליך נאָכאַמאָל, אַז די יודישע שחיטה איז איינע פֿון די הויפּט־יסודות פֿון דת ישראל און די מינדעסטע שנהערונג פֿון די דינֵי־השחיטה, איבערהויפּט די בעטויבונג פֿון די בהמות פאַר דער שחיטה, מאַכט דאָס פלייש טרפה און נבלה און אומעגליך פאַר יודען דאָס צו נוצען. דעריבער איז דער אַריינגעטראָגענער געזעץ־פּראָיעקט אין סיים בנוגע ענדערונגען אין דער יודישער שחיטה אַן'אומגעהויערער אַטענטאַט אויף איינעם פֿון די הויפּט־יסודות פֿון יודישען דת.
2) די אסיפה אַפּעלירט צו די גערעכטיגקייטס־געפיהלען פֿון פּוילישען פאָלק, פּוילישער רעגירונג און די מיטגלידער פֿון די געזעצגעבערישע קערפּער־שאַפטען, אַז זיי זאָלען נישט ערלויבען צו בערוי־בען ביי דער איבער דריי מיליאָניגער יודישער בע־פעלקערונג די מעגליכקייט צו געברויכען פלייש.
3) די רבנים־אסיפה שטעלט פעסט, אַז לויט'ן דין, איז מען מחויב ביי אַזאַ גזירה רעה, וואָס דראָהט אַ חורבן דעם יודישען דת, גוזר־תענית צו זיין און מעורר רחמים צו זיין ביים חפש"ע, כמבואר ברמב"ם.
דעריבער בעשליסט די אסיפה מכריז צו זיין אַ תענית־צבור פאַרן גאַנצען יודישען כלל. היות אָבער די אסיפה געפינט אַיין, אַז עס לאָזט זיך נאָך נישט גלויבען, האָט די מיטגלידער פֿון פּוילישען סיים און סענאַט און די פּוילישע רעגירונג וועט ווירקליך דערלאָזען צו אַזאַ אַבסורדאַלער גזירה, וועלכע שטיצט זיך אויף לויטער טעותים פֿון אַלע שטאַנדפּונקטען, הן רעליגיעזע, הן עקאָנאָמישע, הן הומאַניטאַרע, דעריבער ווערט פאַרלויפיג אָפּגעלעגט דאָס פאַרווירק־ליכען דעם תענית. צו דעם צוועק ווערט אויסגעקלי־בען אַ קאָמיסיע, וועלכע וועט צוזאַמען מיט דער ליטווער פֿון אגודת הרבנים נאָכפאָלגען די לאַגע און פעסטשטעלען דעם טאָג פֿון תענית, אויב עס וועט זיין נויטיג.
4) די אסיפה בעשליסט איבערצושיקען די החלטות צו די געהעריגע מלוכה אָרגאַנען.
5) די אסיפה בעשליסט צום קומענדיגען דאָנערשטאַג, פּ' משפטים ער"ח אדר זאָל געזאָגט ווע־רען יום כפור קטן ברבים און גאַנץ תהלים בכל תפוצות ישראל, כדי מעורר רחמים צו זיין. (יט"א)

ערקלערונג וועגען ענין־שחיטה פֿון דער רבנים־פאַראייניגונג מיט העברע בילדונג.

וואַרשא (יט"א). אויף איהר פרייטאָגדיגער זיצונג האָט די פאַרוואַלטונג פֿון דער רבנים־פאַר־איינגונג מיט העברער בילדונג אָנגענומען פאָל־גענדען בעשלוס:
א. די פאַרוואַלטונג שטעלט פעסט, אַז די שחיטה לויט'ן יודישען דין איז אַ רעליגיעזע פאָר־שריפט פֿון פּרינציפּיעלען כאַראַקטער, וואָס האָט איהר שורש אין דער תורה־משה און אין דער עלטסטער יודישער מסורה.
ב. אַ שחיטה־פאַרבאָט וואָלט דעריבער געטראָ־פען אין די הייליגסטע געפיהלען און איבערצייגונגען פֿון דער מיליאָניגער יודישער בעפעלקערונג און וואָלט ביי איהר צוגענומען די מעגליכקייט צו געברויכען פלייש.
ג. די פאַרוואַלטונג דריקט אויס די פעסטע האָפנונג, אַז אין גייסט פֿון דער דורות־אַלטער נאָבעלער טראַדיציע פֿון פּוילישען פאָלק און אין גייסט פֿון דער קאָנסטיטוציע, וועלכע גאַראַנטירט די פרייהייט פֿון רעליגיע און פֿון אויספיהרען דעם ריטואַל פאַר אַלע רעכטליך־אָנערקענטע רע־ליגיעזע פאַרבאַנדען, וועט די יודישע שחיטה, אַלס אינסטיטוציע, וואָס איז הייליג פאַר די גלויבענס־בעקענער פֿון יהדות, געשיצט ווערען און בלייבען אָנגעריהרט דורך דער מלוכה'ישער געזעצגעבונג.
אונטערגעשריבען: ד"ר מרדכי ברוידע, פּראָפ. ד"ר משה שאָר און ד"ר אברהם ווייס.
דעפּעשען פֿון דעם זעלבען אינהאַלט זענען אַרויסגעשיקט געוואָרען פֿון פּרעזעס פֿון מיניס־טאָרען־ראַט, צום מיניסטער פאַר אמונות און ביל־דונג, צום מאַרשאַלעק פֿון סענאַט און צום מאַר־שאַלעק פֿון סיים.

פאָרשלאַג אין אַלעקסאַנדרער שט.־ראַט צו פאַרוועהרען די שחיטה

מיטוואָך איז אין אַלעקסאַנדער פאָרגעקומען אַ שטאָט־ראַט־זיצונג וועגען בודזשעט־פראַגען די ענדעקעס האָבען אַריינגעטראָגען אַ פאָרשלאַג מען זאָל פאַרוועהרען די שחיטה. אונטערגעשריבען האָבען 12 ראַטמענער ענדעקעס און עטליכע דייטשע פאָב־ריקאַנטען. די יודישע ראַטמענער זענען שאַרף אַרויס געטרעטען געגען פאָרשלאַג. ראַטמאַן פּשיטיצקי האָט אויפגעוויזען, אַז צוליב דעם, וואָס יודען צאָהלען טייערער האָבען די קריסטען פלייש ביליגער. הי לע־ווין און גאָלדוואַסער זענען אויך שאַרף אַרויסגע־טרעטען. עס האָט געהאַלטען ביי אַ געשלעג. דער בורמיסטער האָט בערוהיגט און פאַראָרדנט אַב־אָפּשטימונג. פאַר דער דרינגליכקייט האָבען גע־שטימט 9 ראַטמענער. די יודען האָבען אַלס פּראָ־טעסט פאַרלאָזען די ערטער און געשריגען „אַ שאַנדע אייך". ביים אָפּשטימען איז דער פאָרשלאַג אַדורכ־געפאַלען.

פּראָטעסט געגען פאַרוועהרען די יודישע שחיטה.
האָט אָנגענומען די ווילנער יוד. קהלה

די פאַרוואַלטונג פֿון דער יודישער קהלה האָט אָנגענומען פאָלגענדע רעזאָלוציע:
1) די שחיטה איז אַדורך לאַנגע דורות סאַנק־ציאָנירטע טראַדיציע פֿון רעליגיעזען ריטואַל, גע־שטיצט אויף תורת משה (דברים, פּ' ראה, י"ב, כ"א) און דעריבער איז יעדער פּרוב פֿון בעגרעניצען די שחיטה אַן'אַטענטאַט אויף דעם יודישען דת, וועלכער וועט צוניבעמען ביי דער 3 אַ האַלב מיליאָ־ניקער יודישער בעפעלקערונג אין פּוילען די מעג־ליכקייט צו געברויכען פלייש.
2) דער פּרוב צו בעגרעניצען די יודישע שחיטה איז אַ בפירושע סתירה צו דער פּוילישער קאָנסטי־טוציע, וועלכע גאַראַנטירט אין פּאַראַגראַף 111 די פרייהייט פֿון אויספיהרען אַלע דינים פֿון דער אמונה פאַר יעדען בירגער.
3) דאָס קוילענען פֿון בהמות, אויסגעפיהרט לויט דער יודישער שחיטה, איז לויט דער איינ־הייטליכער מיינונג פֿון די גרעסטע וועלט־געלערנטע דער צוממייסטען הומאַניטאַרער פֿון אַלע מעטאָדען צו טויטען בעלי־חיים.
נעמענדיג דאָס אַלץ אין אַכט זעהט די פאַר־וואַלטונג פֿון דער ווילנער יודישער קהלה צוזאַמען מיטן ווילנער ראַבינאַט אין אין דער אָנגעהויבענער אַקציע געגען דער שחיטה אַן'אָפענעם אַטענטאַט אויף דער רעליגיע פֿון דער 3 אַ האַלב מיליאָניגער יודישער בעפעלקערונג, אויף דעם אָרגאַניזירטען יודישען קולטורעלען לעבען און אויף זיינע ווירט־שאַפטליכע אינטערעסען, דריקט צוליב דעם אויס די טיפסטע אויפרעגונג, אַפּעלירט צו דער רעגירונג און צו דער גאַנצער פּוילישער געזעלשאַפט זיך קעגענצושטעלען די אָנגריפען אויף דער שחיטה און דערקלערט, אַז יעדע בעגרענצונג פֿון דער שחיטה וועט אָנטרעפען אויף אַן'עקשנותדיגען ווי־דערשטאַנד פֿון דער גאַנצער יודישער בעפעלקערונג.
פאַרוואַלטונג פֿון דער ווילנער קהלה.

* * *

צו דער העצע געגען דער שחיטה האָט זיך אָנגעשלאָסען די מכלומר'שט ליבעראַלע פּרעסע. אין „עקספּרעס פּאָראַננַי" איז אונטער'ן קעפּעל „דאָס בלוטיגע הויז פֿון די שוחטים" אָפּגעדרוקט אַ פאָטאָגראַפיע, ווי שוחטים געהען מיט די חלפים. אין אַן'אַרטיקעל זאָגט זיך: די צייטונג אַרויס גע־געגען דער שחיטה. „קוריער פּאָלסקי" דריקט אַן'אַר־טיקעל א.ג. „באַרבאַריזם" און אַזוי אויך אַנדערע פּוילישע צייטונגען.

מסעות בנימין השלישי
(די רייזע פֿון בנימין דעם דריטען) 90 סצענעס אין 9 בילדער לויט מענדעלע מוכר ספרים.
רעזשי — אידעם. דעקאָראַציעס — י. ברוינער, י. פרידמאַן. מוזיק — פּראָפ. זאַקס. פּלאַסטיק און טענץ — זינאַ קרוש. אינסצעניזאַציע — כ. עמעס
בילעטען צו בעקומען אַ גאַנצען טאָג ביי דער קאַסע פֿון טעאַטער.
היינט, זונטאָג, דעם 16 פעברואַר 6.30 אָוונט
גרויסע פּאָפּולערע פאָרשטעלונג
טעאַטער „ראָזמאַיטאָשטשי"
צעגעלניאַנאַ 27
יודישע טעאַטער־סטודיע

געזעץ ארויסצוטרייבען יודען פון דייטשלאנד און קאנפיסקירען זייער פערמעגען?

לאנדאן, (יט"א) „דיילי העראלד" טיילט מיט, אז די דייטשע רעגירונג זאל שוין האבען צוגעגרייט א געזעץ - פראיעקט, וואס פאראדענט ארויסצוטרייבען די יודען פון דייטשלאנד און קאנפיסקירען זייער פערמעגען. מען ווארט בלויז — דערצעהלט דער „דיילי העראלד" — אויף דער אונטערשריפט פון היטלערן אויף דעם געזעץ.

פאנישע שטימונג ביי די דייטשע יודען.

בערלין, 15. (יט"א טעלעגראפיש)

אין גאנץ דייטשלאנד הערשט א פאנישע שטימונג צווישען די יודען, וועלכע זענען צוליב היטלער'ס לעצטע רעדע נישט זיכער מיט'ן מארגען. מ'ריכט זיך, אז ווי באלד די אויסלענדישע געסט, וואס זענען געקומען צו דער אלימפיאדע, וועלען פערלאזען ס'לאנד, וועט זיך אנהייבען א נייע כוואליע פון נייע גזרות און רדיפות (די אלימפיאדע ענדיגט זיך היינט).

צוליב דער פאנישער שטימונג, האבען פיל יודישע פירמעס אנולירט זייערע פריהלינג-בעשטעלונגען אויף סחורה.

די ביורא'ס פון די יודישע עמיגראציע-געזעלשאפטען, זענען בעלאגערט און פיל אונטערנעמער, וואס ווילען פאר יעדען פרייז זיך ראטעווען פון דעם גיהנום. די איינציגע האפנונג פון די דייטשע יודען איז די אויסלענדישע עפענטליכקייט, וועלכע ס'וועט אפשר געלונגען צו איבערצייגען די איצטיגען מושלים אז מ'קאן נישט מאכן פעראנטווארט לידי דייטשע יודען פאר פראנקפורטער'ס טהאט.

די צואה פון לארד רעדינג

לאנדאן, 15. (יט"א טעלעגראפיש)

ס'איז געעפענט געווארען די צואה פון לארד רעדינג, אין וועלכער ס'איז בעשטימט פאר פערשידענע צוועקען א סומע פון 290 טויזענד פונט.

אפגעשטעלט די לימודים אויף דעם פויזנער אוניווערזיטעט צוליב די אנטי-יודישע אונרוהען

פאזען, 15. (יט"א טעלעפאניש)

אויף דער מעדיצינישער פאקולטעט, זענען חיינט ווידער אויסגעבראכען אנטי יודישע אונרוהען

דער רעקטאר האט דעריבער געשלאסען אלע פאקולטעטען, די לימודים זענען אפגעשטעלט געווארן.

בעריכט פון הערבערט סעמיועל וועגען זיין אקציע אין אמעריקא

לאנדאן, 15. (יט"א טעלעגראמיש)

אויף א זיצונג פון יודישע פערזענליכקייטען אין ענגלאנד, האט די סעמיועל-דעלעגאציע אפגעגעבען א בעריכט פון דער אקציע אין אמעריקא.

צו אונזערע לעזער!

אויף די פיל אנפראגען וועגען פלאן פון דער 35. מלוכה-לאטעריע, בעזונדערס וועגען די צוגאב-געווינסן, אומזיסטע באכפעריען-ציהונג און די סעריען-געווינסן קאמוניקירען מיר, אז געבויע אינפארמאציעס ערטיילט און לאסען פערקויפט די בעוואוסטע פון גליק קאלעקטור י. וואלאגאוו Łódź, Piotrkowska 11 i 72 ווי אויך אלע שטאטישע און פראווינצער אבטיילונגען. קאנטא פ.ק.א. 141.795

געשלאסען די פלענאר-זיצונג פון „אזעט" אין מאסקווע

מאסקווע (יט"א). דער לעצטער טאג פון „אזעט"-פלענום אין מאסקווע איז געווען געווידמעט דער פראגע פון איבערוואנדערונג פון אויסלענדישע יודען. א רייהע רעדנער ווייזען אן, אז די ווערבירונג לאזט זיך איצט נישט דורכפיהרען, אין די קליינע שטעטלעך, ווייל דארט זענען נישטא קיין גוטע קוואליפיצירטע ארבייטער, די גרעסערע שטעט ווי זשיטאמיר, אומאן, טשערניגאוו, טשערקאס און ביעלאצערקאוו, האבען געגעבען די גרעסטע מעהרהייט איבערוואנדערער פאר ביראַ־בידושאַן. אין דער דיסקוסיע זענען אויך געשילדערט געווארען די גוטע דערגרייכונגען פון די יודישע „קאלווירטען" אין קרים. אין יאהר 1935 האבען די קאלווירטען געגעבען דער מלוכה 2 מיליאן 160 טויזענד פוד ברויט, אנשטאט 1 מיליאן מיט 260 טויזענד פוד אין יאהר 1934. די יודישע קאלווירטען האבען צום ערשטען מאל בעקומען 335 טאן ווינטרויבען אויף א סומע פון 50 טויזענד רובל. אין משך פון פאריגען יאהר האט מען אויסגעבויט נייע שולען, נייע שטאלען פאר פיה א. ד. גל. פערהאן שוין פיל סטאכאנאווצעס.

מיט גרויס אינטערעס הערט אויס דער פלענום די ארויסטרעטונגען פון די דעלעגאטען פון דער יודישער אויטאנאמער געגענד. וועלכע שילדערן דעם גרויסען וואוקס פון ביראַ־בידושאַן. די רעדנער ווייזען אן אויף די גרויסע דערגרייכונגען פון די סטאכאנאווצעס אין ביראַ־בידושאַן. א וויכ... פאבריק צ.ב. פלעגט ביז'ן יאהר 1934 ... 4 יוגענעה א טאג, און איצט 30 וועגענער ... די קליידונגס-פאבריק האט ביז דער סטאכ... בעוועגונג ארויסגעלאזט 170 פאר הויזען ... שפעטער 230 פאר א טאג און איצט 300 א טאג. די דעלעגאציע שטעלט פעסט, א... אריינלעגען העכער 7 טויזענד רובל אין ... בויאונג און דאס אנקומען פון העכער ... איבערוואנדערער וועט אונגעהויער ענטוויקלען געגענד.

מיט אן אינטערעסאנטען רעפעראט טרעט ... דער פערטרעטער פון די בוכארער יודען ... לאשיזילי, וועלכער דערצעהלט, ווי שווער ... זיך געלעבט די יודען ביים צארישען ... איצט ענטוויקלט זיך דארט א גרויסע ... בונגס-ארבייט. עס ווערט קולטיווירט טא... רינען, מאנדארינען, טעה. די יודישע קא... ניקעס האבען איצט אייגענע הייזער, ... און בהמות. די בעפעלקערונג צעהלט 45 ... יודען. די דאזיגע יודען זענען נישט קיין ... פאר ביראַ־בידושאַן, ווייל זיי רעדען נישט ... קיין יודיש, נישט קיין רוסיש.

דער פארזיצער פון קאלינינדארפער ... ביטשעי דערצעהלט וועגען דער גרויסער ... גרייכונג אין דעם ראיאן און אינפארמירט ... דער גרויסער פייערונג, וועלכע ווערט ... צום 10-יעהריגען יובילעאום פון דעם ער... דישען נאציאנאלען ראיאן, וואס וועט ... אין מערץ 1937.

נאך דער רעדע פון איידעלמאן ... ווייטערדיגער ארבייט פון „געזערד" בעקו... ווארט דער מיטגליד פון „וציק" און ... „קאמערד" שטוצקאיעו. ער זאגט זיך ארו... אן'ענגער צוזאמענארבייט פון „געזערד" מיט ... מערד" און פאר ארגאניזירען פלאנמעסיג די ... ארבייט. שטוצקאיעו האלט אז עס איז נויטיג ... צוציהען אין די קאלווירטען פון דער ... אויטאנאמער געגענד בריגאדירען און גוט... ניזאטארן פון די יודישע קאלווירטן פון קרים ... אוקראינא. וואס וועלען פיל קענען דינען ... זייער ערפאהרונג. היי-יאהר וועלען אין ... דישער אויטאנאמער געגענד אויך איינגעפיהרט ... רען יודישע ארבייטענדע פון אויסלאנד. בעת ... מאקדאנאלד איז געווען אין מאסקווע האט ... פיהרט געשפרעכען וועגען אויפנעמען דייטש... טים. עס שטעהט איצט פאר א גרויסע ארבייט ... זער אויפגאבע אין ארבייטען אזוי, אז די ... אויטאנאמע געגענד זאל פערוואנדעלט ווער... א יודישע אויטאנאמער רעפובליק — האט ... ענדיגט שטוצקאיעו.

צום שלוס פון דעם פלענום זענען אנגע... א רייהע רעזאלוציעס, נאכדעם שליסט די... דעם פלענום.

פאנטאזיעס פון „פעלקישער בעאבאכטער"

בערלין, 15. (יט"א טעלעגראפיש)

דער „פעלקישער בעאבאכטער" שרייבט ... די פוילישע רעגירונג בעשעפטיגט זיך איצט ... דער פראגע וועגען בעקומען קאלאניעס ... קענען קאלאניזירען די פוילישע יודען. די ... ווייסט אויך צו דערצעהלען, אז די פוילישע ... בעמיהען זיך, אז פוילען זאל בעקומען די ... דאס איבער ארץ-ישראל.

ארץ-ישראל בעפעלקערונג ווערט ענטוואפענט

ירושלים, 15. (יט"א טעלעגראפיש)

די אראבישע פרעסע טיילט מיט, אז די ... ליציי האט בעשלאסען צו צו נעהמען ... ביי אלע וואס האבען פריוואטע געוועהר ...

דאס לעבען אין ווארשא

(טעלעפאנישע ידיעות פון דער הויפט-שטאט)

נייע אנטיסעמיטישע פארטיי.

עס זענען פערענדיגט געווארען די אונטערהאנדלונגען וועגען א סטאפיליער פערשטענדיגונג צווישען דער פוילישער נאציאנאל - סאציאליסטישער פארטיי דער נאציאנאלער ארבייטער - פארטיי און נאציאנאלען ארבייטס-לאגער, דעריבער האט מען אויך בעשלאסען לעגאליזיהען די נייגעשאפענע נארא - דאווע פארטיי.

די לאזונגען פון דער נייער פארטיי זענען ענליך צו א. נ. ר. און צו די ענדעקעס.

דער הויפט-פראגע איז קודם כל געווענדעט געגען יודען און יודישע אונטערנעמער.

בראש פון דער נייער פארטיי שטעהען געוויסע פיהרער פון די ענדעקעס און פון דער נאציאנאלער ארבייטס - פארטיי (נ. פ. ר.)

צווישען די 200 קינדער, וואס נעמען אנטייל

ענדעקעס פאדערן, אז קריסטען זאלען נישט ארבייטען ביי קיין יודען.

אין מארן אין זיך צוזאמענגעקומען דער ראט פון די פוילישע סוחרים - פעראיינען אין פאמערן, כדי צו נעמען א שטעלונג צו דער „יודישער פראגע".

עס איז בעשלאסען געווארען צו באיקאטירען די יודישע וואיאזשארען, די סוחרים זאגען זיך ארויס געגען פערלענגערן די צייט פון האנדעל ביז 9 אוונט מוצאי שבת, פאדערן צו בעזייטיגען די יודען פון דער ליטונג פון פוילישען ראדיא אין ווארשא, ווילנע און לעמבערג און פאדערן אויך, אז די קריסטליכע פערסאנאלען, וועלכע ארבייטען אין יודישע געשעפטען זאלען פערלאזען די פאסטענס.

בילינגער די פרייזען פון שפירט פאר אינדוסטריע-צוועקען און ברען-שפירט

אין „דושעניק אוסטאווו" פון 15-טען ד. ח. איז פערעפענטליכט א פעראָרדנונג פון פינאנץ-מיניסטער ליוט וועלכער דער פרייז פון שפירט, וואס איז ביז איצט פערקויפט געווארען פאר אינדוסטריע - צוועקען צום פרייז 1.35 זל. פאר א ליטער איז פערקלערנערט געווארען ביז 90 גר. דער שפירט, וואס איז פערקויפט געווארען צו אינדוסטריע צוועקען צום פרייז פון 1.20 זל. איז פערקלענערט געווארען ביז 80 גר. פאר א ליטער.

די דאזיגע פרייזען זענען נישט גילטיג פאר דעם שפירט, וואס ווערט אויסגעארבייט עסיג. דער פרייז פון דעם שפירט פערבלייבט דער זעלבער ווי ביז איצט — 1,20 זל.

דער פרייז פון ברען-שפירט איז פערקלענערט געווארען אויף 55 גר. פאר א פלעשעל פון א 0,5 ליטער (ביז איצט 65 גר.). פאר א פלעשעל 0.75 ליטער 75 גר. (פריהער 85 גר.), 95 גר. פאר א פלעשעל פון א ליטער (פריהער 1.10 זל.).

ברען-שפירט אין בלעכען וועט קאסטען 75 גר. (ביז איצט 95 גר.)

די שפאסען ברען-שפירט, וואס געפינט זיך אין די געשעפטען אויף לאגער, קענען פערקויפט ווערען צו די ביז-איצטיגע פרייזען ביז'ן 28-טען פעברואר איינשליסליך.

די וואהל-אקטען זענען נישט פערניכטעט געווארען

ערקלערונג פון דער שטאט - פערוואלטונג.

די שטאט-פערוואלטונג ערקלערט, אז די קלאגען וועגען פערניכטען אדער פערברענען די וואהל-אקטען פון די לעצטע סיים-וואהלען, שטימט נישט מיט אמת. די אקטען האבען זיך בכלל נישט געפונען אין בנין פון ראטהויז, נאר געפינען זיך ביים גענעראל וואהל-קאמיסאר.

א מיליאנען - גנבה אויפן צוג ווארשא-פראג.

אן אונגארישער באנקיר איז פריהער איינגעשלעפערט געווארען.

ביי א רייכען אונגארישען באנקיר, איז אויסגעפיהרט געווארען א גנבה אויפ'ן צוג ווארשא — פראג.

ווי די טשעכישע פרעסע שרייבט, איז דער באנקיר פריהער איינגעשלעפערט געווארען דערביי האט מען ביי איהם ארויסגענומען א סומע פון 7 מיליאן קראן. דער חויב האט געוואלט אויסנפיהרט ווערען אויף דער פוילישער זייט.

ער האט געגנבעט, כדי איבערן ווינטער קענען זיצען אין תפיסה.

צום זייגער-מאכער אברהם מיטעלמאן (לעשנא 77) איז אריינגעקומען א שאפענפעלער און גענומען בעקוקען די זייגערלעך. דער אינהאבער האט איהם געכאפט ביים „ארויסלאזען" א זייגערל. היות ווי דער „מאכעמאטען" איז איהם נישט געלונגען, האט ער פון נקמה ארויסגעשעהנדיג אויסגעהאקט די שויב. דער בחור, וואס האט זיך ארויסגעשטעלט פאר הי-פאליזיי באגנדיקט, איז ארעסטירט געווארען. ער האט ערקלערט, אז ער האט געוואלט קומען אין תפיסה אריין, כדי זיך צו בעשיצען פון די פרעסט.

וויפיל בעטרעפט דער נייער אפצאהל פאר שטוב-מידלעך?

די „אובעזפיעטשאלניע" אין ווארשא און אויך אין אנדערע שטעט האט, שטיצענדיג זיך אויף א פעראָרדנונג פון מיניסטערען-ראט בעדייטענד פערקלענערט די פערזיכערונגס-אפצאהלען פאר הויזדינערשאפט.

פון איצט בעטרעפט דער אפצאהל פאר א דינסט מיידעל, וואס פעדינט ביז 20 זל. א חודש, נאר 2.99 זל. (אמאל 3.19 זל.), ביים פעדינסט פון 20 ביז 30 זל. א חודש 4.78 זל. (אנשטאט 5.10 זל.) פון 30 ביז 40 זל. א חודש 6.57 זל. (אנשטאט 7,01 זל.) פון 40—50 זל. 8.36 זל. (אנשטאט 8.52 זל.).

ערשטער יודישער קלאנג-פילם אין פוילען.

נאך אין קורצען וועט זיך פעווייזען אויף דעם עקראן דער פילם פון מערעם-סאנאטאריע, וועלכער איז דער ערשטער יודישער קלאנג-פילם אין פוילען.

דער דאזיגער יודישער קלאנג-פילם ווערט ערווארט אין יודישע בריטע קרייזען מיט גרויס אינטערעס און ווערט אין די קינסטלערישע קרייזען בעצייכענט אלס גרויסער אויפטו.

אין דעם פילם שפילט נישט קיין איין איינציגער ארטיסט. אלע אהן אויסנאם אנטיילנעמער זענען קינדער פון דער מעדעם - סאנאטאריע, אדער קינדער פון יודיש-וועלטליכע שולען.

אין פילם צייכענען זיך אויס איניגע קינדער מיט גאר גרויסע טאלאנטען.

פערוואלטונג פון דער פויליש-א"י-דיגער באנק אין ווארשא.

די לעצטענס געגרינדעטע פויליש-א"י באנק אין ווארשא האט שוין אנגעהויבען איהר טעטיגקייט אין איינענעם לאקאל (ווארשא, פרעדרי 10). די פערוואלטונג פון דער באנק האט זיך קאנסטיטואירט אויף פאלגענדען אופן: לעאן לעוויטע — פרעזעס, ה' יוסף באכראך — וויצע-פרעזעס פון דער פערוואלטונג, אלס דירעקטאר פון דער באנק איז פעשטימט געווארען ה' דוד ערסלער, פיל-יעהריגער דירעקטאר פון דער האנדעלס - אינדוסטריעלער באנק אין וולאצלאוועק. דיר. ערסלער איז אן'אנגעזעהענער פאכמאן אויפ'ן געביט פון באנק-וועזען און אויך אן'אקטיווער כלל-טוער אלס געוו. פארזיצער פון קהלה-ראט און טעוו. וויצע-פרעזעס פון דארטיגען שטאט-ראט.

יודישע פראפעסיאנעלע פעראיינען אין פוילען פארן קרן-קימת.

יט"א האט ערהאלטען פון קרן קימת לישראל פאלגענדען קאמוניקאט, וואס בעציהט זיך אויף די פראפעסיאנעלע פעראיינען, וועלכע געפינען זיך אונטערן איינפלוס פון די פועלי ציון (רעכטע):

„דער צענטראלער פראפעסיאנעלער ראט פון די יודישע פראפעסיאנעלע קלאסען - פעראיינען אין פוילען, וועלכע פיהרט אן, ווי בעקאנט, מיט צעהנדליגער ארבייטער פראפעסיאנעלע פעראיינען אין פיל שטעט, האט בעשלאסען רופען זיינע טויזענדער ארגאניזירטע מיטגלידער צו אן'אינטענסיווער מיטארבייט פאר'ן קרן-קימת לישראל. יעדע פראפ. פעראיין איז פערפליכטעט צו זאמלען הייאהר אן'עטשפרעכענדען געלד-סכום פאר'ן נאציאנאלען באדען-פאר א"י".

עס איז דער ערשטער פאל אין דער געשיכטע פון דער מאדערנער יודישער ארבייטער - בעוועגונג אין פוילען, ווען די ארגאניזירטע קלאסען - פעראיינען און זייער צענטראלע שליסען זיך אן אקטיוו אין קאלעקטיוו אין דעם א"י-אויפבוי און דער טעטיגקייט פארן נאציאנאל-פאנד".

REICHER
פאלודניאווא 28, טעל. 93-...
ספעציאליסט
פאר מענער - שוועכע - בעהאנדלונג
עקסועלע בעראטונגען פון פסיכא - ...
נעמט אן פון 8—11 פון 5—8 ...
זונטאג און הגאות פון 9—1

Dr. med.
...adokierski
כירורג פון ציינער און יאסלען
...trkowska 164 tel. 114-20

שטארקע אויפטרייסלונג אין פראנקרייך

צוליב׳ן אנפאל אויף לעא בלום

[...] אנפאל אויפ׳ן פיהרער, פון די פראנצויזישע סאציאליסטען האט ארויסגערופען אין פראנקרייך גוואלדיגע אויפרעגונג און דעה דאזיגער [...] האבען וויכטיגע פאלגען פאר דער אינערפאליטישע בעציהונגען אין פראנקרייך.
[...] דעם אנפאל אויף לעא בלום׳ען שרייבט [...] „פ.ק." צווישען אנדערען פאלגענדעס: [...] פראנצויזישער פארלאמענט איז געווען [...] איבערצוהערען — אין צווייטען טאג פון דער [...] איבער דער ראטיפיקאציע פון אפמאך [...] רוסלאנד־פערבאנד — די וויכטיגע רעדנער, [...] איז געווען אנ׳אנגעשטרענגטע, הגם [...] גילטיגער רעזולטאט פון דער אפשטימונג [...] כמעט פון פאראויס בעשטימט לטובה [...] ראטיפיקאציע. ווי עס איז פלוצלונג אנגעקומען [...] וועגען אנפאל אויפ׳ן פיהרער פון די [...] סאציאליסטען לעא בלום.
[...] צופאל האט געוואלט, אז דער אויטא [...] פיהרער פון די סאציאליסטען זאל אדורכשניי[דען] [...] לויה־צוג פון בענוויל, דעם רעדאקטאר [...] פון „אקסיאן פראנסעז". דער פאקט [...] געווען צו מאכען דעם אנפאל אויף בלומען. [...] אויס די אויסערליכע זייט פון ענין. [...] האט אבער אויך א טיפערע הינטער־קוליסען [...] די אינערליכע בעציהונגען אין איצטיגען [...]

זיך מיט פאשיסטישע צייכענס און מארא מיט מא־נארכיסטישע.

פונקט אזוי ווי אין „גרינגואר" האט מען אויך אין „אקסיאן פראנסעז" אויפגעפאדערט צו געוואלד אקטען, צו „ליקווידירען" די שונאים פון לינקס. דער ציל איז געווען א געמיינזאמער: שאפען אין פראנקרייך אזא אינערליכע לאגע, אין וועלכער ס׳זאל זיין שווער אדורכצופיהרען וואהלען.

דאס אפלעגען די העבאטע איבער דער ראטיפי־קאציע פון אפמאך מיט מאסקווע ביי אזעלכע בעדינגונגען איז זעהר כאראקטעריסטיש. דער פארלא־מענט האט אנערקענט, אז די הויפט־אויפגאבע פון דער רעגירונג איז אפריכטען די אטמאספערע. סארא האט זיך תיכף בעגנוגט מיט די דעקרעטען און אוועק געזעצט די ארגאניזאציעס, וואס גרופירען זיך ארום דער „אקסיאן פראנסעז". די דעפעשען מעלדען וועגען פרובען פון גאסען־דעמאנסטראציעס, וועגען פרוב פון „פאלקס־פראנט" זיך נוקם צו זיין פאר בלומ׳ען. גליכצייטיג מעלדעט מען אויך, אז עס קאכט זיך אין לאטייניש[ען] קווארטאל, אבער טאקע ראטש אליז, די פלוצלינגע פערשארפונג פון דער אי־נערליכער לאגע אין פראנקרייך, איז א בעוויז, אז די ראדיקאלע עלעמענטען וועלען מאביליזירען זייע־רע כחות, און אז דער אזוי לאנג אפגעלעגטער ענט־שיידונגס־קאמף פון די צוויי געגענגעזעצטע לאגערן אין פראנקרייך קען ווערען א פאקט פון דער נייעסט וויטער צוקונפט. די ראטיפיקאציע פון סאוויעטישען אפמאך, ווי אויך די וואהל־רעפארם, דאס זע־נען די צוויי פאזיציעס ארום וועלכע עס מאביליזירען זייערע כחות די נעגנער. עלעמענטען פון איי־בערראשונגען קען אין זעם זין אריינטראגען די פאר־ריזער גאס, וואס האט אזא גרויסע טראדיציע אין דער געשיכטע פון פראנקרייך.

[...] נאך בעת לאוואל׳ס רעגירונג האט דער [...] דעבאטירט איבער די דעקרעטען וואס [...] מאכען א סוף צו דער טעטיגקייט פון די [...] פון „פייער קרייץ" און „פאטריאטישער [...] האט איינער פון די הויפט־אנפיהרערישע [...] פון רעכטס, איבארנעגאריי, א מיט־[...] „פייער קרייץ" פארגעלעגט די לינקע [...] צו א געגענזייטיגער פערשטענדיגונג, [...] זיין פערבינדען מיט דער ענטוואפנונג פון [...] חיות, סיי די רעכטע, סיי די לינקע.
[...] און טארע אלס פארשטעהער פון „פאלקס־[פראנט]" האבען דעם פארשלאג אנגענומען. דעם [...] איז פערעפענטליכט געווארען דער דעק־[רעט] [...] האט דעם פרעזידענט געגעבען ס׳רעכט [...] בעוואפענטע ארגאניזאציעס. אבער דער [...] איז נישט אריין אין לעבען. פארוואס?... [...] איז נישט שווער צו געפינען.
[...] איבארנעגאריי האבען זיך באלד נאך זיין [...] א שאט געטון א רייה בעשולדיגונגען [...] פון זיינע אייגענע חברים פון „פייער [קרייץ]" [...] האט איהם בעשולדיגט אין פערראט [...] ערשטען מאמענט האט א טייל פון דער [...] געשריבען וועגען א גרויסען נצחון פון [...] און זיין פאציפיקאציע־ראלע, האבען אבער [...] זיך אפגעגעבען א חשבון, אז איבארנע־[גאריי׳]ס מאנעוור איז געוויס... א מאנעוור פון לא־[...] אליין, וועלכער האט אזוי־ארום פערלענגערט [...] קיום פון זיין קאבינעט. וועלכער איז אלץ [...] געניגט אויף דער זייט פון די רעאקציא־[נערען] און פאשיסטען.
[...] האט דאן געשריבען וועגען פערראט [...] „אקסיאן פראנסעז", די לידענשאפטליכסטע בע[...] זענען געקומען פון דער פעדער פון [...] מאראס. און עס האט זיך דאך דאן [...], אז די ראיאליסטישע פארטיי האט [...] קיין שום געמיינזאמעס מיט די פאשיסטישע [...] פון די געזעצנע קאמבאטאנטען. און [...] עס אויך ביזן היינטיגען טאג נישט גע־[...] אין די רייהען פון „פייער קרייץ" וואלט [...] געקומען צו קיין צרפאל. ווען פולקאווניק [...] וואלט וויטער געהאט די סימפאטיע פון [...] פרעמיער און סארא וואלט נישט גע־[...] צו דער מאכט.
[...] פערפליכטונגען, וואס איבארנעגאריי האט [...] האבען אומגעגליך געמאכט יעדען אויס [...] פון אונצופרידענהייט פון די געוועזענע קאמ־[...] לגבי דער נייער רעגירונג און איהרע נאר [...] אויפגאבען, פון וועלכע איינע האט גע־[...] זיין טאקע די ראטיפיקאציע פון אפמאך מיט [...] פערבאנד.
[...] דעם דער פייער־קרייץ געוועהנדיג צו די וואה [...] זיך קאמפראמיטירן מיט גאסען־אוואנטורעס [...] וואהל־קאמפאניע וואלט געווען נישט קלוג. [...] ענערגיע, וואס ווערען געזאמעלט צו א [...] מאמענט, דארף מען נישט מארנעווען [...] צוזאמענשטויסען. און פון דעם ראזיגען [...] האט טאקע געצויגען נוצען די אקסיאן [...]". אליין האט זי נישט מיט וואס צו געהן צו [...], ווי האט בעת די וואהלען אין יאהר 1924 [...] 1928 געליטען אזעלכע מפלות, אז אפילו איהר [...] לעא האדע איז נישט אריין אין פארלא־[מענט] [...] נישט האבענדיג וואס צו פערלירען, האט זי [...] איינער אחריות אנגעהויבען א אקציע געגען [...] רעגירונג, אין גרויס צו געהן געגען יעדען פיהר[ער] [...] פון די לינקע, וואס איז פערבונדען מיט דער [...] צו געהט זי אבער אינגאנצען זועלבסט־[...] זי אין נישט צווישען די עקסטע עלעמענ־[טען] [...] „פייער־קרייץ", וואס איז צייטווייליג געבונ־[דען] [...] דיין האנדלונג און האדע און מאראס נישט [...] צו עפעס א שטילען און געהיימען אפמאך? [...] די אטיקלען אין דער „אקסיאן פראנסעז" הא־[בען] [...] זיך שוין זייט א לאנגער צייט מיט טאקטיש אתנ[...] פון די, וואס עס האט געשריבען אנרי [...] אין „גרינגואר". צווישען קיאפען, דעם איצ־[טיגען] [...] פון פאריזער שטאט־ראט, דעם אמאר [...] פאליציי־פרעפעקט, וועלכער איז בעקאנט מיט [...] סימפאטיעס צום פאשיזם, און מאראסען איז [...] נאך דער אונטערשייד, וואס קיאפע התמ׳עט [...]

פון ווייטע מדבריות און אונבעדייטענדע געביטען

איז אפהענגיג דער גורל פון אייראפא

איבער דער געאגראפישער און מיליטערישער לאגע אין ווייטען מזרח שרייבט די באזעלער נאציא־נאל צייטונג צווישען אנדערען פאלגענדעס: „זייט א רייהע פון יאהרען ווערט מאנגאליען אין איהר פערהעלטניש צו רוסלאנד און כינא געטיילט אין א אינערליכע און אויסערליכע. צו דער אזוי גערופע־נער אינערליכער מאנגאליען געהערען די כינעזי־שע גרעניק־פראווינץ טשאהאר, סואייואן און נינ־שיא, וואס בילדען צוזאמען א שטח פון ארום 870,000 קוואדראט קילאמעטער מיט א בעפעלקע־רונג פון 5,4 מיליאן מענשען, גרויסע טיילען פון די פראווינץ בינשיא בעטרעפען פון דער אזויגערו־פענער קליינער מדבר גאבי. אויף צפון פון דער אינערליכער מאנגאליען ליגט די אויסערע מאנגאליען וואס איז פריהער אויך געווען א כינעזישע פראו־ינץ אבער שוין אין יאהר 1907 דורך א אפמאך צווישען רוסלאנד און יאפאן אנערקענט געווארען אלס א רוסיש — אינטערעסען געביט. און 1912 — 1919 האט רוסלאנד דורכ׳ן אריינמארשירען פון מיליטער געשטערט, אז כינע זאל פערנעהמען דאס געביט, נאכדעם ווי עס האט זיך געהאט ערקלערט אין 1911 אלס אונאפהענגיג פון כינע. יעדנפאלס האט רוסלאנד אין צוויי אפמאכען פון 1913 און 1915 געמוזט אנערקענען די כינעזישע סובערעניטעט אי־בער דער אויסערליכער מאנגאליען, וואס האט אבער פראקטיש נישט געהאט קיין שום בעדייטונג ווייל, פאקטיש איז געווען א רוסישער פראטעקטאראט איבער דער אויסערליכער מאנגאליען און איז פון כינע אנערקענט געווארען. דער שטח פון דער אוי־סערליכער מאנגאליע ציהט זיך פון דער גרעניץ מאנ דזשוקא אין מזרח ביז מערב איבער די אלטא בערג און די גרעניצען פון טורקעסטאן. דעם 10 יולי 1921 איז דאס גאנצע געביט פראקלאמירט געווארען אלס א פרייע מלוכה, וואס איז פעראייניגט צו די סאוויעטישע רעפובליקען און איז אין 1924 איז עס פערוואנדעלט געווארען אין א פאלקסראט־מלוכה. אין א אפמאך צווישען רוסלאנד און כינע אין 1924 איז אפילו אנערקענט געווארען די כינעזישע סו־בערעניטעט און עס איז צוגעזאגט געווארען, אז דאס סאוויעטישע מיליטער וועט צוריקגעצויגען ווע־רען פון מאנגאליען אבער דאס איז נישט אדורכגע־פיהרט געווארען. דאס גאנצע געביט מיט דער הויפט־שטאט אורגא, איז זייט יענער צייט פאלשטענ־דיג אפגעריסען געווארען. דאס אויסערליכע מאנ־גאליען ציהט זיך אויף א שטרעקע פון 1,526 מיליאן קוואדראט קילאמעטער. די בעפעלקערונג איז זעהר א קליינע, סך הכל 670,000 מענשען, דאס איז דערפאר, וואס אין דעם געביט איז אויך אריינ־גערעכענט דער גרויסער מדבר גאבי. פאר ראטען פערבאנד בעשטעהט די מיליטער־פאליטישע בע־דייטונג פון דער אויסערליכער מאנגאליען אין דעם וואס די דאזיגע ווייסטע איז שווער אדורכצוגעהן, כמעט אינגאנצען אהן וועגן, ס׳לאנד ליגט ווי א פאנצער פאר דעם עמפינדליכען געביט פון דער טראנסבירישען באהן פון אירקוטסק און דעם באהן פונקט אויף מזרח פון טשיטא, גיי וועלכן די מאנ־דזשורישע באהן טיילט זיך אפ פון דער סאוויע־טישער קיין וולאדיוואסטאק. און די יאפאנער, לויט ווי עס מעלדען די לעצטע ידיעות, וועלען מארשי־רען איבער קאלגאן אין דער מערב ריכטונג (די פראווינץטשאהאר האבען זיי מיליטעריש פערנומען שוין אין 1934) און וועלען די געביטען פון דער אינערליכער מאנגאליען ערקלערען אלס א אונאפ־הענגיגע מלוכה לויט׳ן מוסטער פון מאנדזשוקא וועט דאס בעדייטען א אפשטויסען ראטען־פער־באנד פון יעדען איינפלוס אויף כינע. ביז־איצט איז דער דאזיגער איינפלוס געגאנגען אונגעשטערט פון דער אויסערליכער מאנגאליע. די אויטאנאמע אינערליכע מאנגאליען וועט אין דער צוקונפט ווער־קען ווי א בופער מלוכה צווישען ראטען־פערבאנד און כינע און יאפאן וועט זיין דורך איהר געשיצט פריי צו קענען טון אין כינע, וואס זי וועט נאר וועלען וואס א ערגסטער צוזאמענשטויס צווישען יאפאן און ראטענפערבאנד וואלט אין איצטיגען מאמענט בעדייט אין דער מיט פולער־איבערפולטער איבע־ריגער וועלט, קען מען זיך לייכט פארשטעלן, דען מען נעהמט אין אכט דעם דייטש־יאפאנישען מיליי־טערישען בונד, מיר קענען אפילו נישט זיין איינ־האלט. מען דארף אבער אנבעהמען, אז מצד יאפאן ווערט ער בעטראכט אלס זיכערונג געגען רוסלאנד. ווי אזוי דייטשלאנד טייטשט איהם אויס איז נאך נישט קלאהר, און ווען אפילו עס וועט נאר שטע־רען, בעת א קאנפליקט אויפ׳ן ווייטען מזרח דאס ראטען־פערבאנד זאל נישט קענען אפציהען איהר גאנצע קראפט קיין אזיען, וואלט עס פאר יאפאן אויך געווען פון העכסטער בעדייטונג.

עס איז נישט קיין אנגענעהם געפיהל זיך פאר־צושטעלען, אז דער גורל פון אייראפא קען זיין אפהענגיג, פון דער נארישקייט אדער בארבאריזם פון מיליטערישע אפטיילונגען, וואס שפילען זיך אפ אויף די ווייטע וועלט גרעניצען אין מדבריות און אונבעדייטענדע געביטען פון אינערליכען אזיען, און אז דארט קען יאפאן גאנץ אונקאנטראלירט און מיט זיין גאנצער ווילקיר צולעגען דאס ציגעל העלצעל צו דעם גרויסען פולווער פאס פון דער וועלט־פאליטיק, צו יעדער צייט ווען זי וועט ווען זי וועט עס נאר וועלען.

די עמיגראציע קיין אמעריקא

מיט הונדערט יאהר צוריק

אמעריקא אלס די „נייע וועלט" איז פאר הונדערט יאהר און דאן נאך אין די שפעטערדיגע צענדליגער יאהרען געווען דער בעגעהרטער ציל פאר מיליאנען וואנדערער. דארט אין לאנד פון אונ־בעגרעניצטע מעגליכקייטען האט מען געהאפט צו געפינען ברויט, ארבייט און פרייהייט, עס איז ערשט געהאט אדורך א צעהנדליג יאהר, ווי אמע־ריקא, וואס האט זיך געפינען אונטער דער ענג־לישער הערשאפט, האט זיך ערקלעהרט פאר אונ־אפהענגיג און האט אין זיין הערב אויפגעשריבען דעם שטאלצען שפרוך: „לעבען, פרייהייט און דאס שטרעבען נאך גליק." און די מענשען זענען געקומען פון אלע לענדער איבער „דעם גרויסען טייך," בכדי זיך אויפסבויי אויפצובויען דאס לעבען: ענגלאנד האט אריבערגעשיקט הונדערט טויזענטער קאלאניסטען; פראנקרייך, וואס איז דאן געווען נאך דער רעוואלוציע און די געוואלדיגע מלחמות איז פערלאזען געווארען פון צאהלרייכע פאמיליעס וואס האבען געזוכט אין די פעראייניגטע שטאטען אזיל און עקזיסטענץ אויך פון דייטשלאנד זענען גע־קומען מאסען וואנדערער. דייטשלאנד האט זיך דאן געפינען נאך די פרייהייטס מלחמות און אין לאנד איז נישט געווען קיין ארבייט פאר אלע, און אזוי זענען א סך טויזענטער געטריבען געווא־רען איבערן ים, צום טייל צוליב נויט און צום טייל צוליב דעם לוסט צו אוואנטורעס. און עס איז זיך דעריבער נישט צו וואונדערן, ווען אין דער ער־שטען דריטעל פון 19 יאהרהונדערט האט מען אין די דייטשע פארט שטעט האמבורג און ברעמען שטענדיג אנגעטראפען א געמיש פון די פערשי־דענסטע פעלקער, וואס אלע זענען זיי געטריבען געווארען פון דער פערפיהרערישער האפנונג צו געפינען זייער גליק אויף דער אנדערער זייט פון אקעאן. מען האט גארנישט געטראכט וועגען דער שוועריגקייט פון דער רייזע און וועגען די פער־שידענע סכנות, מען האט גערן אויף זיך גענומען אלע מניעות. מען איז געפאהרען אין די בעריהמטע „צווישענדעקען..." אלץ אין דער האפנונג, אז באלד וועט זיך פאר זיי עפענען דאס ווייטע אמעריקאנישע לאנד: דער וועג צו רייכטום און כבוד זאל דאך פאר יעדען איינציגען אויף „יענער זייט", אויב ער וויל נאר ארבייטען, שטעהען אפען עס איז געווען די עפאכע, ווען גאנצע פאמיליען אין דערפער האבען אויסגעוואנדערט, בכדי אין די פעראייניגטע שטאטען דורך באדען־שפעקולאציע, קאלאניזאציע און שקלאפען האנדעל צו לעגען דעם יסוד צו די שפעטערדיגע מיליאנען פערמעגענס. דער דאלאר האט געלאקט אונטערנעהמערישע ביר־גער, האנדווערקער, אוואנטוריסטען, פערצווייפעלטע.

פערשטעהט זיך, אז נישט אלע, וואס האבען זיך געשטויסען אין די פארטען צו די שיפען האבען זייער שריט ווענוי בעטראכט, ארגאניזירט און פי־נאנסירט ווי געהעריג. די רעגירונגען פון פערשי־דענע לענדער האבען זיך אפטמאל געזעהען געצוואונ־גען זיך ענערגיש אקעגענצושטעלען און ערנסט צו ווארנען די בעפעלקערונג נישט צו לאזען זיך אי־בערן אקעאן אהן א בעשטימטען פלאן. א סך עמיגראנ־טען פלעגען קומען אין די דייטשע פארטען און האבען שפעטער נישט געקענט בעקומען קיין פלאץ אויף די שיפען. זיי האבען געמוזט ווארטען א לענ־גערע צייט און דערווייל איז ביי זיי אוועקגעגאנגען דאס לעצטע ביסעל געלד, וואס זיי האבען געהאט אויף די שיפס־קארטען. די פאליציי האט זיך אויך נישט בעגאנגען מיט זיי איבריג גוט און אפטמאל האט מע זיי צוריקגעפיהרט צו דער גרעניץ און זיי צוריקגעשיקט אין דעם לאנד פון וואו זיי זענען געקומען...

אבער די עמיגראנטען האבען זיך נישט געלאזט אפשרעקען מיט די ווארנונגען. דערצו זענען נאך צוגעקומען געוויסע פריוואטע אונטערנעהמונגען, וואס האבען אויף א געוויסענלאזען אופן אויסגענוצט די עמיגראנטען.

א רייזע קיין אמעריקא אויפ׳ן „צווישענדעק" האט דאן געקאסט ביז 215 דייטשע מארק און אין א קאיוטע ביז 435 מארק דערביי האט די רייזע געדויערט כמעט דריי חדשים. היינט צאהלט מען פאר די זעלבע שטרעקע (די נסיעה דויערט נאר א וואך צייט.) אין דער דריטער קלאס אנ׳ערך 400 מארק און אין דער ערשטער קלאס 800 מארק. מען דארף אבער נישט פערגעסען, אז די קויף קראפט פון געלד איז פאר הונדערט יאהר געווען בעדייטענד גרעסער ווי איצט, אזוי אז די דיפע־רענץ אין די פרייזען גלייכט זיך אויס. א חוץ דעם דארף נאך גענומען ווערען אין אכט, אז אנשטאט אויף דעם צווישענדעק פאהרט מען איצט אין פערהעלטנישמעסיג קאמפארט איינגעארדענטע קאיוטען פון דריטען קלאס.

די צווישענדעק פאסאזשירען זענען געפאהרען אין זעהר פרימיטיווע בעדינגונגען: עס איז אפילו פאר זיי געווען בעשטימט בעזונדערע ערטער צו שלאפען, אבער בעטען מאטראצען, שטרוי־זעק, מיט קישענס און דעקען האבען זיי אליין געמוזט מיט זיך מיטנעהמען זיי האבען אויך געמוזט האבען זיי־ערע אייגענע עס, טרינק און וואש־כלים.

ווען מען דערמאהנט זיך, אז אזא רייזע אי־בערן ים האט געדויערט דריי חדשים, אז די שיפס־מאנשאפטען זענען, נאך נישט געווען אזעלכע ספע־ציאליסטען ווי איצט און אז דער פרייז פון דער נסיעה איז געווען א גענוג גרויסער ווען מען נעהמט אין אכט די גרויסע ציות, וואס די צווישענדעק פאסאזשירען האבען געמוזט ליידען ערקלערט מען זיך די דרייסטקייט פון א סך עמיג־ראנטען נאר מיט זייער פערצווייפעלטער סיטואציע ווייל מען האט געמוזט האבען א בעזונדערען מוט און שטארקע ענערגיע אדורכצומאכען א ים־רייזע קיין אמעריקא... מיט הונדערט יאהר צוריק.

BANK HANDLOWY w ŁODZI
Spółka Akcyjna
Al. Tadeusza Kościuszki 15
ma jeszcze do wynajęcia SAFES
na dogodnych warunkach, poczynając od 4 złotych miesięcznie
WYJEZDZAJĄC, nie zostawiai w domu papierów wartościowych, złota, srebra i t. p., lecz zanieś je do SAFE'u!

אמאל און איצט

ווי די ענגלישע יודען האבען געווירקט געגען די פערפאלגונגען אין צארישען רוסלאנד, און ווי זיי ווירקען איצט בנוגע דייטשלאנד

פון — היסטאר

גאר אין גיכען, שוין אין נעכסטען חודש ווערט 55 יאהר זינט ס'האט זיך אנגעהויבען די שרעקליכע כוואליע פון פאגראמען, אין 1881 אין צארישען רוסלאנד.

איצט דערמאנענען מיר זיך אבער אין א זעהר וויכטיגען דאטום, וואס האט א שייכות צו דעם פראטעסט, וואס די יודען אין ענגלאנד האבען ערהויבען געגען יענע רציחות און אכזריות פון דעם צאריזם. אין י"ב שבט ה'תרמ"ב, וואס איז אויסגעפאלען דעם 1־טען פעברואר 1882, דאס הייסט מיט 54 יאהר צוריק, איז פארגעקומען דער זעהר וויכטיגער פראטעסט־מיטינג אין לאנדאן און אין יענעם זעלבען טאג זענען פארגעקומען עהנליכע פראטעסט־מיטינגען אין פאריז און ניו־יארק. עס קען קיין שום ספק נישט זיין, דאס יענע פראטעסט־מיטינגען האבען פיל געווירקט איינצוהאמען די בעסטיעס, ארויס צוהעלפען צו די ליידענדע יודען די סימפאטיע פון דער וועלט, און מאכען צו העלפען פיל פון זיי, זיך צו ראטעווען פון דעם צאריסטישען גיהנום.

איך וויל זיך אפשטעלען אפיטעלע לענגער אויף יענעם פראטעסט פון די יודען אין ענגלאנד, און טאקי מאכען א פאראלעל, א פערגלייך מיט דער ארט און וויזע, ווי מען האט געהאנדעלט דעמאלט געגען דעם צאריזם, און ווי מען האנדעלט איצט געגען דעם היטלעריזם.

אנגעהויבען האט זיך דער גרויסער אינטערעס פון די ענגלישע יודען צו דער לאגע פון די יודען אין רוסלאנד מיט א בעריכט אין „טיימס", וואס איז ערשינען דעם 11־טען יאנואר 1882 איבער די שוידערליכע רציחות און הריגות, וואס זענען דארט פארגעקומען. עס איז געווען א ענליכער בעריכט, ווי דער, וואס איז נישט לאנג צוריק ערשינען אין די „טיימס" איבער דער לאגע פון די יודען אין דייטשלאנד, אין וועלכען עס איז אנגעוויזען געווארען, אז די יודען לעבען אונטער היטלער'ס הערשאפט, ווי מיט אין א פאסטקע. די גרויסע ענגלישע צייטונג האט זיך שטענדיג ערהויבען צו דער הויכער מדרגה פון מענשליכקייט און האט געוועקט דאס געוויסען פון דער וועלט געגען אכזריות און אומגערעכטיגקייט, וואס איז בעגאנגען געווארען געגען יודען.

אַן'אונטערשיד איז אבער, ווי די יודען פון ענגלאנד אליין האבען געווירקט דעמאלט און ווי זיי ווירקען איצט אין שייכות צו אזא לאגע.

תיכף ווי ס'איז ערשינען דער בעריכט אין „טיימס" האט א דעמאלטיגער יודישער דעפוטאט סארדשאנט דזשאהן סימאן דעם 13־טען יאנואר פערעפענטליכט א לאנגען בריף טאקי אלץ אין „טיימס" רופענדיג אפען, מוטיג און פריי צו דער ענגלישער עפענטליכקייט צו ווירקען געגען די אכזריות. ער האט זיך אויך געווענדעט צו דער רוסישער רעגירונג מיט שארפע ווערטער, ערקלערענדיג, אז זי בעשלעקט דאס קריסטענטום, און ער האט פערענדיגט: „די פראגע איז אזעלכע: וואס שטעלט צווי־ליזאציע געגען בארבאריזם, עס איז פאר רוסלאנד אויסצוהערעלען צווישען זיי".

— איך וויל דא גלייך פרעגען: וואו איז דער יודישער דעפוטאט, וועלכער האט פערעפענטליכט בנוגע דעם דייטשען היטלעריזם אזא מוטיגען בריף אין „טיימס", ווי יענער יודישער דעפוטאט האט פערעפענטליכט בנוגע דעם רוסישען צאריזם?

תיכף נאכדעם האט א קאמיטעט פון ענגלישע יודען, געשאפען דורך דער איניציאטיווע פון דער באארד אף דעפיוטיס און די אנגלא דזשואיש אסאָ־סיאיישאן, מיט סיר נ. מ. ראטשילד (דער נאכדעם געוואָרעטער ערשטער לארד ראטשילד) אין דער שפיץ געשיקט א „מעמאריאל" צו דעם צאר אלעקסאנ־דער דעם דריטען, אז ער זאל מאכען א סוף צו דער שוידערליכער לאגע פון זיינע יודישע אונטערטאנען. אמ צו יענעם קאמיטעט האבען בעלאנגט א חוץ סיר נ. מ. ראטשילד: באראן הענרי דע ווארמס, סאר־דזשאנט דזשאהן סימאן מ. פ., דער דעמאלטדיגער טשיף רבי הר. הערמאן אדלער, שמואל מאנטאגיו (דער נאכדעם געווארענער לארד סווייטלינג) און אנדערע אליץ יודישע פערזענליכקייטען, וועמענס נעמען האבען געשפילט א גרויסע ראלע. דער „מע־מאריאל" איז פון אט דעם קאמיטעט איבערגעגעבען געוואָרען צו פרינץ לאוואנאוו, דער רוסישער אמבא־סאדאר אין לאנדאן, אז ער זאל דאס איבערשיקען צום צאר פון רוסלאנד.

די יודישע פיהרער פון ענגלאנד האבען דע־מאלט זיך אויך נישט בענוגענט בלויז מיט שיקען א מעמאריאל צום צאר, נאר זיי האבען אויך גלייך צוגעגרייט א עפענטליכען פראטעסט געגען די רציחות און געגען דער לאגע פון די יודען אין רוס־לאנד בכלל. דעם 19־טען יאנואר 1882 איז ארויס־געשיקט געוואָרען דער דערמאנטער מעמאריאל און שון דעם 21־טען יאנואר, דאס הייסט בלויז מיט 2 טעג שפעטער, האט מען צונויפגערופען דעם לאנדא־נער לארד מעיאר א פעטיציע, אז ער זאל געבען דאס ראטהויז פאר א פראטעסט־מיטינג, די פעטיציע איז געווען אונטערגעשריבען פון ארציבישאף אף קענ־טערבורי, לארד שעפטסבורי, לארד סקארסדייל, בישאפס פון גלאסטער, אקספארד, מאנטשעסטער און לאנדאן, פון טשארלס דארווין, מאטהיו ארנאלד, קארדינאל מאנינג, און נאך פראמינענטע נייטליכע, וויסענשאפטסלייט און אנדערע גרויסע פערזענליכ־קייטען אויף אנדערע געביטען. ס'איז איבריג צו זא־גען, אז זיי האבען נישט אליין געשיקט זייערע חתי־מות אויף דער פעטיציע. מען האט זיך צו זיי גע־ווענדעט. עס איז געווען, ווער עס זאל זיך ווענדען, און זיי האבען זיך הומאניש אפגערופען.

דער פראטעסט ־ מיטינג איז ווי שוין געזאגט, פארגעקומען אין ראטהויז דעם 1 פעברואר 1882. צווישען אנדערע האבען גערעדט אויף דעם מיטינג לארד שעפטסבורי (וועלכער איז געווען איינער פון די הומאניטארישסטע לארדען פון לאנד) און קארדינאל מאנינג. דער לארד מעיאר אליין האט פרעזי־דירט און ער האט פארגעלעזען בריף און סימפאטיע צו דער אויפגאבע פון מיטינג פון ארציבישאף אף קענטערבורי און אנדערע. אלע האבען גערעדט אפענע ווערטער. מען האט נישט געגלעט די רוצחים און אונטערדריקער. עס איז געווען נאטירליך, עס איז געווען אונפערמיידליך, אז אזא פראטעסט זאל האָ־בען ערפאלג) און דער רעזולטאט איז געווען, ווי שוין געזאגט: ס'זענען דאך געצוימט געוואָרען די בעסטיעס, און פיל יודען זענען געראטעוועט געוואָ־רען פון צארישען גיהנום.

אזוי האבען די ענגלישע יודען געהאנדעלט מיט 54 יאהר צוריק, און זייער נאָבעלער ביישפיל איז נאכגעפאלגט געוואָרען אין פראנקרייך און אמעריקא.

ביי דעם איצטיגען אונגליק פון די יודען אין דייטשלאנד, האט מען לערך דריי יאהר פערלוירען, אין פוסטער האפנונג, אז ס'וועט בעמי...

מען האט געלאזען די לייטונג אין די הענ...

פאר דילעטאנטען, וועלכע האבען נישט געהא...

דעם נייטיגען איינפלוס און נישט די נייטי...

פאהרונג, און וועלכע האבען זאגאר נישט...

דעם שכל זיך צוצוהערען צו דיווארענונג...

פארשטעהער פון די יודישע פאלקס־מאסע...

האבע [ארגאניזירט עפעס א פראטעסט אין...

געווען א רעליגיעזער, וואס מוז בעטראכט...

אלס א נישט פאליטישער, און וואס איז...

געווען ווירקונגסלאז. נישט די רעגירונג א...

נישט די סיטי פון לאנדאן איז נישט געווא...

וואָרען צום פראטעסט.

ערשט איצט, שוין נאך די זעהר נידר...

בערגער געזעצען, וואס מאכען שוין אוממ...

יודען אפילו צו אטעמען אין דייטשלאנ...

זיך געטאפט די יאהודים, און געשיקט הענר...

דום א דעלעגאציע קיין אמעריקא מיט סיר ה...

סעמיועל בראש. און אויך די דעלעגאציע...

דעם צוועק צו שאפען א ליקווידאציאנס פאנ...

ארויסצוציהען יודען פון דייטשלאנד, א...

וואס פיל האלטען פאר שעדליך, ווייל זי...

הויבען גרויסע געפאהרען פאר יודען אין...

לענדער.

מוטיג, און ווירדיג, ווי עס האבען זי...

די ענגלישע יודען אין 1882 האנדעלט...

נישט איצט. טא וואס איז דער וואונדער...

ווערט ערגער פון טאג צו טאג?

הכנסת כלה

(שטיפעריל)

פון — ב. קאוו

דערצעהלט מיר א מאַן:

מיין ווייבעל, אַ לעבען אויף איהר מאַן, בע־לאַנגט צו אַ פרויען־פעראיין, וואָס גיט זיך אָפּ מיט הכנסת־כלה. דאָס מיינט, וואו נאָר אַ יודישע טאָכטער, אַן'ארימע, אַן'עלטערע, נישט קיין גע־זונטע, וואס קאן נישט חתונה־האָבען, וואָס האָט נישט מיט וועמען חתונה צו האָבען, דאַרף מען זי חתונה מאַכען. עס אַרט זיי, אַז עס דרייהען זיך אַרום מיידלעך אויף גאַס'ס ערד.

ס'איז זייער באָבעס דאגה.

זיי, די ווייבער, טראַכטען זיך: מיר ליגען אין דר'ערד, זאָלען זיי אויך ליגען אין דר'ערד.

מיר זענען פערשקלאַפט, זאָלען זיי אויך זיין פערשקלאַפט.

מיר זענען מאַמעס, זאָלען יענע אויך זיין מאַמעס.

מיר זענען דינסטען ביי אונזערע מענער, זאָ־לען זיי אויך זיין דינסטען.

דאַרף מען זיי, הייסט עס, חתונה מאַכען, די אָרימע מיידלעך, די אומגליקליכע, און זיי מאַכען נאָך אומגליקליכער.

מען פערגינט זיי פשוט נישט זייער ביסעל פרייהייט, מ'שטיינס געזאָגט.

אָט אַזוי זענען זיי שוין, אונזערע פערהייראַטע ווייבער: אַז זיי זענען פערהייראַט, ווילען זיי, אַז אַלע מיידלעך פון דער וועלט זאָלען אויך זיין פערהייראַט.

הקיצור, בעלאַנגט מיין ווייבעל צו אַזאַ פרוי־ען פעראיין וואָס מאַכט חתונה עלטערע, אָרימע און קרענקליכע מיידלעך.

אין מיין ווייבעל כסדר פאַרהאַזעט, פערטאראַ־ראַמעוועט. און אַזוי ווי זי איז די סעקרעטערין, איז זי טאָג ווי נאַכט פערנומען.

און זי מיין ווייבעל, האָט אין זינען חתונה צו מאַכען פרעמדע מיידלעך, מאַכען זיי פאַר מוּ־טערס, פאַר בעל־הבית'טעס.

איז דאָס נישט קאָמיש?

אַליין וויל מען נישט זיין קיין בעל הבית'טע, נישט קיין מוטער, נישט קיין פרוי צום מאַן און פרעמדע מיידלעך געהט מען איבערגעבען די הורה פון היילינע פאַמיליען־לעבען!

אַז איך בעווייז איהר די קאָמישקייט דערפון, פערשטעהט זי עס נישט; אָדער זי וויל עס נישט פערשטעהן. זי לעבט אין אַן'אַנדער וועלט; אין אַ וועלט פון חתונה מאַכען יודישע טעכטער.

און דאָך, זאָלט איהר זעהן, ווי צופרידען זי איז. זי וועט בישט אַוועקגעבען די אַרבייט מיט דע' מציה פאַר אַ מיליאָן.

דער אונטערשריפט אַליין פרוי פינטשיק, סעק רעטערין, איז ביי איהר ווערט אַ פערמעגען!

איך בין אַוועק צום מיטינג, זעהן און הערען און האָבען אַ בעגריף וואָס פאַר א מין אָרגאַני־זאַציע דאָס איז און ווי זי אַרבייט.

און עס האָט מיר באַנג געטון.

ביים מיטינג זענען געווען הונדערט און אַכט ווייבער.

דערנאָך האָט די פרעזידענטין, די פרוי שפּי־ציג, געעפענט דעם מיטינג און מיין ווייבעל האָט געשיינט ווי די זון אין חודש תמוז. איך בין געזע־סען ביים טיר און (זי איז געזעסען נעבען דער פרע־זידענטין אויבען־אָן אויף אַ שטוהל מיט א הויכען צוקאָפּענס.

אינטערעסאַנט איז אויך געווען, וואָס ... דערט און אַכט ווייבער האָבען נישט געבעטן ... יוואָרט, נאָר גערעדט אַלע מיט אַמאָל, ... נישט וועגען דעם צוועק פון'ם מיטינג.

ערשט אַרום עלף אַ זייגער האָט זיך ... אַן'עלטערער יוד מיט אַ האַלב גרויער ... אַן'איינגעבויגענער, מיט אַ שאַליק ... מיט אַ שטעקען אין האַנד און זיך ... נישט ווייט פון מיר און גענומען ניסען.

די פרעזידענטין האָט אַ קלאַפּ געטון ... האַמער און אַ זאָג געטון הויך, אויפ'ן קול: „שוועסטער! זאָל זיין שטיל; די צייט ... נישט; פערגעסט נישט, אַז דער היינטיגער ... איז אַ ספּעציעלער מיטינג. מיר זענען ... געקומען וועגען ר' יאָשע דעם שוסטער ... עלטערע טעכטער, איצט איז בעקומען ר' ... אַליין, לאָמיר איהם געבען דאָס וואָרט."

עס איז געוואָרען שטיל און דער ... ר' יאָשע האָט אַ נאָס געטון און אָנגעהויבען ... „איהר זייט אַלע מאַמעס פון קינדער ... פון אייך האָבען טעכטער, אָבער אייערע ... זענען נישט אַזוי קראַנק ווי מיינע און ... אַלט. איך ווינש זיי גאַרנישט, אַז זיי זאָלען ... אַלט ווערען.... דאָס הייסט... דאָס מיינט... ... גוט... אָבער ס'האָט זיך שלעכט אַרויסגע... איך ווינש נישט, אַז אייערע טעכטער זאָלען ... אַזעלכע אַלטע מיידלעך ווי מיינע... איך ... אַז... (דאָ האָט ר' יאָשע ווידער אַ נאָס ...) איך ווינש, אַז אייערע טעכטער זאָלען ווערען ... מיידלעך נאָך אין די יונגערע יאָהרען...

(ווייטער זעהר 7־טע זייט)

ענטצינדונג פון דער ברוסט ביי פרויען

פון ד"ר אלעקסאנדער פאקשאנסקי (כירורג)

אין ערשטען פאל ד. ה. ווען די באצילען דרינ־גען אריין דורך די לימפאטישע געפעסען בעקומט זיך פאלגענדע קראנקהייטס ־ בילד: אויפ'ן דריטען טאג, 9 טאג נאכן געבורט הויבט זיך די קראנק־הייט אן מיט פיבער און די טעמפעראטור שטייגט ביז 39—40 גראד, דער פולס איז זעהר א שנעלער און די קראנקע קלאגט זיך אויף קאפ־שמערצען און שטארקען שמערץ אין דער ברוסט, אויף וועלכער מען קען בעמערקען רויטע פאסען און פלעקער, וואס ציהען זיך פון דער בראדאווקע אויף דער אויסער־ליכער זייט פון דער ברוסט און וועלכע רופען אויך ארויס א פערגרעסערונג פון די גרוטשאלען פון די פאכוועס. א צווייטע פארם פון דער קראנקהייט קען אויך גרייכען טיף אין דעם וועג פון די לימפאטישע געפעסען און דעריבער זעהט מען אויף דער אויבער־פלאך פון דער ברוסט גאר נישט און הגם די סימפ־טאמען זענען די זעלבע. דער האזיגער צושטאנד פון אינפעקציע קען זיך נאך 48 שעה פערענדיגען דער מיט, אז די טעמפעראטור ווערט צוריק נארמאל. אויב אבער די טעמפעראטור איז ווייטער א הויכע דאן איז פערהאן א מורא, אז? עס זאל זיך נישט בילדען קיין געשוויר אין דער ברוסט.

די צווייטע פארם פון דער קראנקהייט, וואס איז ענטשטאנען דורך דעם, וואס די באצילען זענען אריינגעדרונגען דורך די מילך־קאנאלען שטעלט זיך פאר אויף פאלגענדען אופן: די קראנקהייט ענטשטעהט איינציגווייז אונבעמערקט אויפ'ן 6 — 12 טאג נאכן געבורט, א קליינע שטייגערונג פון דער טעמפעראטור. קוים בעמערקבארע שמערצען אין דער ברוסט. די טעמפעראטור שטייגט איינציגווייז ביז 38,5 די ברוסט איז פערגרעסערט, אנגעשפאנט און אין איינציגע ערטער שמערצט זי ביים אנריהרען. דאס זענען די ענטצינדעטע מילך ־ גרוטשאלען. אפט מאל קען מען ארויסדריקען דורך דער בראדאווקע מאטעריע פון גרינליכער קאליר.

די מאטעריע, וואס געהט ארויס דורך דער בראַ־דאווקע אונטערשיידט זיך פון מילך דערמיט, וואס ווען מען נעהמט זי צוזאמען אויף א שטיקעל וואטע, זעהט מען, אז זי איז מעהר גרין, גערינכטער און ווערט נישט איינגעזאפט טיף אין דער וואטע, ווי דאס איז דער פאל מיט מילך.

די דאזיגע קראנקהייטס ־ פארם קען זיך פער־ציהען, קען אמאל אויך צוריקקומען. זי קען אמאל געדויערען נאר 3—4 טעג און די טעמפעראטור פאלט לאנגזאם. אויב די ענטצינדונג טרעט ארויס מחוץ די מילך ־ קאנאלען, קען זיך דאן בילדען א געשוויר און אפילו עטליכע געשווירען.

בעת אזא צושטאנד פון דער ענטצינדונג איז גלייכער אפצושטעלען דאס זויגען דאס קינד אויף 24—48 שעה. ביי א שארפע ענטצינדונג קען מען אנווענדען קאמפרעסען, טיילמאל אייז.

וואס שייך דאס בילדען זיך פון די געשווירען טיילט זיי פראפעסאר דעבעט אויף 3 קאטעגאריעס:

1) געשווירען הארט ביי דער בראדאווקע, — נישט קיין גרויסע, זיי היילען זיך שנעל און ווען מען שניידט זיי אויף געהט ארויס א געדיכטע געלע מאטעריע.

2) א געשוויר, וואס האט זיך געבילדעט נאך דער ענטצינדונג פון די לימפאטישע וועגען. געוועהנ־ליך איז ער אפגעגרעניצט אויף איין ארט. דאס זענען געשווירען פון אונטער דער הויט, זיי היילען זיך אויך גענוג שנעל און האבען נישט קיין איינגעשאפט אויסצושפרייטען זיך אין דער טיף.

3) די דריטע און געפעהרליכסטע קאטעגאריע, זענען די געשווירען, וואס האבען זיך געבילדעט דורך א פערגיפטונג פון די מילך ־ קאנאלען. די ברוסט פערגרעסערט זיך, זי ווערט אנגעשפאנט, שמערצט. אויף איין ארט מאכט זיך א גרעסערע פערטיפונג, די טעמפעראטור שטייגט ביז 39 גראד, בכדי שפעטער צוריקצופאלען ביז צו דער נארמע. ווען די מאטעריע האט זיך שוין אנגעזאמעלט אין איין ארט בילדעט זיך אויף דעם ארט א גרעסער געשווילעכץ, די הויט ווערט רויט, ביים אנדריקען מיט די פינ־גער פיהלט מען דייטליך ארויס, אז אונטער דער הויט געפינט זיך א פליסיגקייט. די סכום מאטעריע איז אין דעם פאל אפט זעהר גרויס. אפטמאל בילדען זיך דריי אזעלכע געשווירען אין איין ברוסט.

יעדענפאלס אויב עס האט זיך שוין געבילדעט א געשוויר, דארף מען איהם ווי געהעריג עפענען בכדי שפעטער נישט צו האבען קיין איבערראשונג, אז די געשווירען זאלען זיך איבער'חזר'ען, ווי דאס פאסירט אפט.

אויב עס האט זיך שוין געבילדעט א געשוויר— איז נישט פערהאן קיין אנדערע עצה, ווי איהם צו עפענען. מען קען נאטירליך ווארטען ביז ער וועט אליין זיך עפענען. אבער דאס איז נישט שטענדיג געוואונשען: צו וואס פערלענגערען די ליידען פון דער קראנקער, און צווייטענס איז מען קיינמאל נישט זיכער, אז דורך דער צייט, וואס מען ווארט, בילדען זיך נישט קיין נייע געשווירען אין דער ברוסט. די סטרוקטור פון דער ברוסט איז שוין אזעלכע, אז עס קענען זיך בסתר בילדען אלס נייע געשווירען. דעריבער דארף מען דעם געשוויר עפענען. די אפער־ראציע דארף אויף וויפיל דאס איז נאר מעגליך אדורכגעפיהרט ווערען אונטער נארקאזע.

מען דארף אבער נאך נעהמען אין אכט, אז אויף דער דאזיגער קראנקהייט ליידען הויפטזעכליך יונגע פרויען און דער כירורג מוז גלייכצייטיג זיין פארזיכטיג און נישט פערקריפלען די ברוסט פון דער יונגער פרוי, וועלכע איז פאר איהר א ציהרונג, ווען זי איז געזונד. ער מאר נישט מאכען ... קיין אינוואליד אין דער הינזיכט, אז זי ... דארפען דאס גאנצע לעבען שעהמען ... צעשניטענער ברוסט. עס פערשטעהט זיך ... דער אפעראציע, איז דער קראנקער ווי ... סביבה גאנץ גלייכגילטיג ווי די ברוסט ... זעהען נאך דער אפעראציע. זיי נעהמט נאר ... פרייען די קראנקע פון איהרע ליידען. ... מוז אבער וועגען דעם גערענקען און ... עס איז נאר מעגליך די שניטען אזוי ... אז דער קומענדיגער שראם זאל לייכט ... דעקט ווערען. דאס אלץ איז גוט ווען ... קומט נישט צום כירורג צו שפעט. ווען ... קומט אבער נאכדעם ווי זי האט זיך ... נישט קיין ספעציאליסטען, דאן למשל ... ברוסט האט שוין עטליכע עפענונגען, ... עס גיסט זיך מאטעריע, איז שוין צו ... טראכטען וועגען אנ'עסטעטישען אויסזעהן ... זענען אבער פערנאכלעסיגטע פאלען און ... גענוג זעלטענע. בכלל אבער קען מען ביי ... סער אויפמערקזאמקייט גערענקען וועגען ... דיגען אויסזעהען פון דער פרויען ־ ברוסט.

איך וועל נאך ציטירען א פאל פון ... טיק פון די פראנצויזישע פראפעסארען: א ... פראפעסאר פון איינערליכע קראנקהייטען ... זיין פריוואטע פראקטיק אונטערזוכט א פרוי ... מיטעלע יאהרען און האט בעמערקט א ... האלז, וואס איז געבליבען נאך אנ'אפעראציע ... איז אדורכגעפיהרט געוואָרען אין דער יונגע... קראנקע האט, פערענטפערענדיג זיך ערקלער... האט מיר דער דאזיגער תלין, דער פראפעסאר ... איבערגעלאזט אזא מיאוס'ען ציינען.

ווי עס איז דערפון צו זעהען, זענען די ... גארנישט אזוי גלייכגילטיג אויף העסליכע ... און זיי גערענקען וועגען דעם דאס גאנצע ...

50־יעהריגער יובל פון ב. וולאַדעק

פון אברהם רייזען

אין אַמעריקע ווערט איצט געפייערט דער 50־יאָהריגער יובל פון פערדינסטפולען אַר־בייטער און געזעלשאַפטליכער טוער **ב. וולאַדעק**. ספעציעלער קאָמיטעט פון די אָנגעזעהענסטע יודישע פערזענליכקייטען אין אַמעריקע האָבען אָנגעאָרדענט די פייערונג.

דער בעל־היובל, וועלכער האָט הינטער זיך זיינע געזעלשאַפטליכע טעטיגקייט, און האָט אַ לאַנגע צייט זיך בעטייליגט אין יודיש־פּראָלעטאַרישען קאַמף אין די רייהען פון בונד, האָט אויך אין יאָהר 1905 אַ שטיקעל צייט געפיהרט זיין אַרבייט אין לאָדז און דאָ אויך גע־ווען אַרעסטירט פאַר זיין אַנטייל אין בעפרייאונגס־קאַמף, וואָס עס האָט דאַן געפיהרט דער יודישער און פוילישער פּראָלעטאַריאַט.

אין סוף פון פאָריגען יאָהר, איז ב. וולאַדעק געווען אַ טאָג אין לאָדז אין די אינטערעסען פון „פאָרווערטס" פאַר וועלכען ער ווידמעט אין די לעצטע יאָהרען, זעהר פיל אַרבייט און געהערט צו די פּראָמינענטע פערזענליכקייטען צווישען די „פאָרווערטס"־טוער. געפינענדיג זיך אין לאָדז האָט זיך וולאַ־דעק דערמאָהנט אין זיין אַרעסט אין לאָדז און צוליב דעם, ספעציעל בעזוכט דאָס אָרט, וואו ער איז געווען אַרעסטירט.

דער יובל־קאָמיטעט האָט אויך אַרויסגעגע־בען אַ ספעציעל בוך, אין וועלכען עס זענען אַריין אַרטיקלען מיט אָפּשאַצונגען איבער וולאַדעקן, און אויך אַ רייך מאַטעריאַל, וואָס נעהמט אַרום זיין פאָלקס טעטיגקייט.

ביי דער געלעגענהייט שיקען מיר איבער דעם ליבען בעל־היובל די האַרציגסטע ברכות.

אַלס אילוסטראַציע ברענגען מיר דאָ דעם אַר־טיקעל פון בעריהמטען שריפטשטעלער א ב ר ה ם רייזען א. ט. **„וולאַדעק דער פיהרער און דער מענש"**.

די רעד.

ב. וולאַדעק רעכענט זיך צו די בונדיסטען. ווען נישט זיין „עלטער", וואָלט מען איהם אפילו צו־געציילט צווישען די גרינדער פון „בונד". אָבער ווען דער „בונד" איז געגרינדעט געוואָרען, איז ער געווען אַ קליין יונגעל. הייסט עס, אַז איהם האָט שוין דער „בונד" דערצויגען. און ער איז שפּעטער געוואָרען איינער פון די וויכטיגסטע יודישע פיהרער. אָבער דאָס איז אויך נישט נאָר דאָס. ב. וולאַדעק, אַ דערצויגענער פון „בונד" האָט שוין אַליין אין זיינע יונגסטע יאָהרען זיך אַרויסגעוויזען אַן ערציהער. ער, מיט זיין גייסטרייכקייט, מיט זיין טאַלאַנט אַלס רעדנער און שרייבער האָט געווירקט אויפן „בונד".

דער „בונד" איז געגרינדעט געוואָרען פון בע־רימטע פערזענליכקייטען — צווישען זיי אַרקאַדי קרעמער, אָבער דאָס זענען געווען לויטער אינטעליגענטן, לויט זייער ערציהונג. דאָס פאָלקסטימ־ליכע, האָט די ערשטע יאָהרען אין דער טעטיגקייט פון „בונד" געפעהלט, נאָך אפילו דעמאָלט, ווען מען האָט שוין דערשינען אין יודיש די „אַרבייטער־שטימע". מיט גאָר קליינע אויסנאַהמען זענען די אַרטיקלען, ווי זיי זענען נישט געווען געשריבען מיט ליבשאַפט און איבערגעגעבענקייט צום יודישען אַרבייטער און צום אַרבייטער בכלל — האָט אין זיי געפעהלט, מיט גאָר ווייניגע אויסנאַהמען, דאָס יודישע וואָרט, דאָס וואָרט וואָס קומט פון האַרץ און פון געמיט. נאַטירליך, אויך זייערע רייד, אין די שווערליכער פּובליציסטיק, האָבען גענוג גע־האַט. די אַרבייטער־מאַסען זענען דעמאָלט הונ־געריג און דורשטיג געווען און האָבען זיך גע־לאָבט מיט די האַרבערע רייד פון זייערע ערשטע גרויסע לעהרער, אויפקלעהרער און פיהרער. זיי, די מאַסען האָבען געפיהלט גרויס דאַנק־באַרקייט צו אָט די גרויסע געלערנטע יודישע מענ־שען, וואָס האָבען אַראָפּגענידערט פון דער הויך — צו זיי, די דעמאָלסדיגע דערנידעריגסטע מאַ־סען, די אַרבייטער און האָרעפּאַשניקעס.

געוואוינט צו זוכען פשט אין שווערע שטעלען, לערנענדיג אין חדרים און אין תּלמוד־תּורות, האָ־בען זיי אויך דעם פּראָסטען פשט געפונען אין די שווערליכע ערשטע פּובליציסטישע אַרטיקלען פון די ערשטע בונדישע שרייבער און אפילו רעדנער (וועלכע האָבען דאַן געדענקט אין רוסיש און ווען זיי האָבען שוין אפילו געשריבען אין יודיש — איז דאָס געווען, ווי איבערגעזעצט פון רוסיש).

ב. וולאַדעק איז פון די ערשטע, פון יונגערען דור בונדיסטען און פּראָפּאַגאַנדיסטען און אפילו אַגיטאַטאָרען, וואָס נישט קוקענדיג, וואָס אויך ער האָט אָנגעהויבען זיין שרייבערישע קאַריערע אין רוסיש — איז ער אָבער ווי איינער פון פאָלק, מיט אַ חוש פאַר פאָלקס־שפּראַך און פאָלקסטימליכקייט אין דער ריינסטער דערהויבענדיגסטער פאָרם בכלל געקומען נעהנטער, און אויב מיט אַ סך אינטעלי־גענץ, אָבער קיינמאָל נישט, ווי אַן׳אינטעליגענט.

מען האָט איהם אַלעמאָל פערשטאַנען, דער־פיהלט און ליב בעקומען אי ווי אַ גוטען לעהרער, אי ווי אַ חבר.

ער איז געווען פון די געצעהלטע בונדיסטען, וואָס האָט געקענט זיין לעהרער און חבר אין דער זעלביגער צייט, מיט דער בעזונדערער מעלה פון גרויס פּשטות, פאָלקסטימליכקייט, אפילו ווען פּאַ־טעטיש — און מיט אַ צומיש פון איידעלען פאָלקס־הומאָר.

כאָטש די מאַסען פון יענער צייט האָבען דע־מאָלט שוין איהם דערהויבען מיט דעם נאָמען אונ־זער לאַסאַל — אַ נאָמען, וואָס ער האָט ערליך פערדינט, אַלס געבענטשטער רעדנער, האָט ער זיך בענוצט, ווי אַמאָליגע גרויסע יודישע דרשנים — מיטן משל — אַ ריין פאָלקסטימליכער מיטעל צו ווירקען אויף די מאַסען.

זיין גרויסע קראַפט אַלס רעדנער און זיין שריפט־שטעלערישער טאַלאַנט איז נאָך פריש, און שלאָגט ווי אַ קוואַל ביז היינטיגען טאָג.

עס איז גענוג צו הערען זיינע אַ רעדע אויף אַן׳אַרבייטער־מיטינג, צי אויף אַ מיטינג וועגען „אָרט" — צו העלפען קאָנסטרוקטיוו אונזערע ברידער אויף יענער זייט ים, צי אויף אַ מיטינג וועגען אונזערע טיף־בעליידיגטע און פערפאָלגטע ברידער אין דייטשלאַנד; עס איז גענוג איבערצו־לייענען די ריהרענדע רייזע־איינדרוקען זיינע אין די נומערן „צוקונפט" — און זיך איבערציינגען אין דער יונגקייט פון וולאַדעקס גייסט, אין דער קראַפט פון זיין געפיהל און דער ווירקזאַמקייט פון זיינע אויסדרוקס־מיטלען.

ב. וולאַדעק איז דער געשעפטס־פערוואַלטער פון אַ גרויסער אַרבייטער און פאָלקס־צייטונג — דער „פאָרווערטס". ס׳איז אַ וויכטיגער אַמט. אָ־בער נישט נאָר איז ער מעהר ווי זיין אַמט, ער איז אפילו מעהר ווי אַ בונדיסט. דינענדיג געטריי די אינטערעסען פון זיי ביידען — אי פון דעם „בונד", אי פון דעם „פאָרווערטס", איז ער דאָך צייטענווייז אין דער אָפּאָזיציע. ער וויל אַלע מאָל מעהר און בעסער און איבערהויפּט שעהנער. זיי־נע אָפּנויגען זענען צייטווייליגע און אַלע מאָל אין די אינטערעסען פון די אַרבייטער־מאַסען און פאָלקס־מאַסען. זיין חכמה שטעהט איהם ביי אַרויס־צוקומען אַלע מאָל דער זיגער, ווייל זיין קאַמף, ווי אַ רעדנער, ווי אַ שריפטשטעלער און אַרבייטער־טוער איז אַלע מאָל פאַר דער העכערער גערעכטיגקייט, און אַלע האָבען איהם ליב, אפילו די געגנער, צווי־שען וועלכע איך קען זיך אויך אפשר אַמאָל געפינען ביי אַ געוויסען אָפּנויג זיינעם, ווייל ווי געזאָגט — ער בעקומט באַלד זיין גלייכגעוויכט.

און ער איז ווידער ב. וולאַדעק די בעצויבערענ־דיגע פערזענליכקייט און דער קעמפער פאַר גערעכ־טיגקייט, פאַר דעם אַרבייטער־קלאַס און פאַר די אָרימע פאָלקס־מאַסען.

ער איז נאָך צו יונג, און פול מיט לעבענסקראַפט און טעטיגקייט אויף אַלע געביטען, וואָס פיהרען צו איינס — צו אַ ליכטיגער צוקונפט, צו אַ נייער וועלט אָרדענונג, אַז איך זאָל דאָ אין אַ קורצען יובילעי־אַרטיקעל אָפּשעצען ב. וולאַדעק אין זיין גאַנצען מהות. שוין אין די לעצטע פאַר חדשים האָט ער זיך געוויזען אין אַ נייער ליכט, אין אַ נייער, אונז דער־פרייענדיגער, קעמפענדיגער געשטאַלט: און זיין וועג איז נאָך לאַנג. מיר וועלען נאָך האָבען גענוג גע־לעגענהייטען אויסצואַדריקען אונזער אָנערקענונג פאַר דעם פיהרער און מענשען ב. וולאַדעק.

אָבער ווי איינער פון די שרייבער קען איך ביי זיך נישט פועל׳ן נישט צו דערמאָהנען זיין איבער־געבענקייט און זיין אידעאַלע בעציהונג צו יודישע שרייבער פערזענליך. נאָך אין זיין יוגענד האָט ער, ווי אַ פיינער קריטיקער, מיט אַ חוש פאַר שעהנקייט און נוצליכקייט אין דער ליטעראַטור — שוין פער־עפענטליכט די דורכגעפיהלטע און דורכגעטראַכטע אַרטיקלען, אָדער ריכטיגער עסייען וועגען אַ רייה יונגע שרייבער. איך בין דעמאָלסט אויך געווען גליק־ליך צו צעהלען זיך צווישען זיי.

דאָ אין אַמעריקע איז ער געווען פון די ערשטע וואָס האָט אָפּגעשאַצט ה. לייוויק׳ן און אַנדערע דע־מאָלסדיגע יונגע.

און נישט נאָר מיט׳ן וואָרט. ב. וולאַדעק איז אויך פערזענליך אַ גרויסער פריינד פון יודישע שרייבער, און זיין עהרליך פערדינטער יובילעי־יום־טוב איז אויך אַ יום־טוב ביי יודישע שרייבער.

מיר וועלען בעגריסען נישט נאָר אַ חבר, אַ וויכ־טיגען אַרבייטער־פריינד, נאָר אויך אַ גרויסען קאָ־לעגע, אַ וואַרימען פריינד פון דער יודישער ליטעראַ־טור, צו וועלכער ער האָט מיט גרויס בעשיידענקייט פיל בייגעטראָגען.

הכנסת כלה

(ענדע פון דער 6־טער זייט)

איך... האָב זיך ווידער שלעכט אויסגעדריקט... איך מיין צו זאָגען, אַז זיי זאָלען אַלע חתונה האָ־בען יונג. מיינע צוויי טעכטער זענען שוין אַלט, קיין עין הרע, 65 יאָהר — איינע איז אַלט 33 און די צווייטע 32. בלויז מאַמעס קענען דאָס פער־שטעהן... זיי האָבען שוין איצטער בעדאַרפט זיין פערהייראַט 10 אָדער 15 יאָהר. זיי האָבען שוין ביז היינט געדאַרפט האָבען צו דריי און צו פיר קינ־דער, און אַזוי זיצען זיי און וועלקען. ס׳איז דאָך אַ גאָט׳ס רחמנות אויף זיי. וויל איך, אַז איהר זאָלט זיך אַריינלעגען אין זייערע ליידען און זיי חתונה מאַכען. עס מאַכט נישט אויס מיט וועמען. זיי זענען צופרידען חתונה צו האָבען מיט אַן אַלמן, מיט אַ גרויש אָדער גלאַט אַזוי מיט אַ מאַנסביל, אַבי ער זאָל מאַכען אַ לעבען פאַר זיי".

דער אַלטער ר׳ יאָשע האָט ווידער אַ נאַס געטון און זיך אַוועקגעזעצט.

די פּרעזידענטין האָט געפרעגט ביי די „שוועס־טער", וואָס זיי דענקען צו טון, וואָס זיי האָבען צו זאָגען געגען ר׳ יאָשע׳ס רעדע.

האָט מיין ווייבעל, אַ לעבען אויף איהר מאַן, גענומען דאָס וואָרט און געמאַכט אַ פּראַקטישען פאָרשלאַג:

אַזוי ווי דער עיקר איז געלד. אָהן געלד קען מען ר׳ יאָשע׳ס צוויי טעכטער נישט חתונה מאַכען, און די קאַסע אַליין האָט נישט אַ גראָשען ביי דער נשמה, מאַכט זי דערום אַ פאָרשלאַג, אַז פון היינט אָן און ווייטער זאָל מען יעדע וואָך פער־רופען ספּעציעלע מיטינגען מיט אַ זלאָטע שטראָף פאַר נישט קומען. און אַזוי ווי כמעט אַ העלפט פון די שוועסטער קומען נישט, וועלען זיי מאַכען יעדע וואָך אַרום הונדערט זלאָטעס. אין אַ צוואַנציג וואָכען אַרום וועלען זיי האָבען צוויי טויזענד זל. וועלען זיי מיט דעם געלד קענען חתונה מאַכען ר׳ יאָשע׳ס צוויי טעכטער.

דער פאָרשלאַג איז אָנגענומען געוואָרען איינ־שטימיג. ר׳ יאָשע איז אַוועק אַ גליקליכער. „פריי־הער גאָט, דערנאָך איהר" — האָט ער געזאָגט און אַ נאַס געטון מיין ווייבעל גלייך אין פּנים אַריין — „אויב איך וועל דערלעבען אייניקלעך, וועל איך אייך האָבען צו פערדאַנקען"

איצטער הערט אַן׳אומגליק:

ווי נאָר מיין ווייבעל׳ס פאָרשלאַג איז בעקאַנט געוואָרען צו די מיטגלידער פון דעם פעראיין, האָבען אַלע אָנגעהויבען קומען צו די ספּעציעלע מיטינגען און ס׳איז נישטאָ ווען צו בעשטראָ־פען...

היינט פאָלגט מיך אַ גאַנג און מאַכט חתונה ר׳ יאָשע׳ס צוויי טעכטער אָהן געלד. ווייזט אַ קונץ!

קיין פּאַלעסטינע

אינדיווידועלע רייזעס

שלאַף־וואַגאָנען

3־טער קלאַס

בעשפּייזונג אין צוג און אויף דער שיף

צוריקקעהר דורך טריעסט, מאַרסעל א.ז.וו.

הנחה־בילעטען קיין קאָנסטאַנצע

קויף און פערקויף פון פרעמדע וואַלוטעס

Wagons Lits Cook

פּיעטריקאָווער 68

טעל. 170־70.

אַזוי ווי אַ ר—ע

(סקיצע)

פון פּנחס בערניקער

אַזוי ווי אַלע יונגע, נישט לאַנג צייטיג־גע־ווענע, פרויען לעבט זי אויך אין אַ וועלט פון מיידעלשע חלומות. דער סודות׳פולער, זיס־ער געפיהל, וועלכער האָט זיך פאַר דער חתונה צייט אַזוי צעבליהט אין איהרע הייס־גע־[...] בלוטען רייצט איהר פאַרשטעלונגס־קראַפט און ספּינט איהר פאַנטאַזיע.

גאַנצע טעג געהט זי אַרום אַ פערטראַכטע, פער־חלום׳טע. זי דערהערט נישט, וואָס מ׳פרעגט איהר און זי ווייסט נישט, וואָס צו ענטפערען, און אין שטילע, רוהיגע נעכט ליגט זי אַ האַלב־נאַ־קעטע אין איהר ריינעם, מיידעלשען בעט, פיהלט די הייס־בלוטיגקייט פון איהר יונגען רייף־געוואָ־רענעם קערפּער, און הערט נישט אויף צו טראַכ־טען וועגען יענעם אומבעקאַנטען, וועלכער דאַרף קומען שטילען איהר פיינליכען דורשט...

ווען וועט ער קומען?

ווי זעהט ער אויס?

און וואָס טוט ער? — פּלאָנטערן איהר אַלץ די זעלבע געדאַנקען אין קאָפּ, ביז די אויגען מאַכען זיך צו און זי נעמט חלום׳ען אויף [...]

...ער איז שוין געקומען. אָט זיצט ער נעבען איהר, אַ הויכער, אַ שלאַנקער, מיט אַ קאָפּ שוואַרצע, האָר, אַ שוואַרץ־חנ׳עוודיג פּנים און גרויסע אויגען, וועלכע דריקען אויס אַ וועלט פון ראָמאַנטישער בענקשאַפט.

אַ גליקליכער שמייכעל צוגיסט זיך אויף איהר פּנים. זי פּרעסט איין איהר קאָפּ אין [...] שפּרייט פונאַנדער איהרע הענט און שוועבט אין די הימלען פון גליק...

— וואָס איז דאָס לעצטנס מיט דיר געוואָרען? — קען די מאַמע נישט בעהאַלטען דעם אומרוה ווע־גען איהר טאָכטער׳ס שטענדיגער פער־חלומ׳טקייט.

— אָ, גאָרנישט... — ענטפערט זי שנעל און ווערט בייז אויף דער מאַמען למאי זי וויל איהר אַרויסרייסען פון איהר חלומות־וועלט...

אַזוי ווי אַלע יונגע, נאָר וואָס געוואָרענע כלות, געהט זי אַרום אַן׳אויפגערעגטע פון גליק.

ווען זי געהט אין גאַס, שטעלט זי זיך אָפּ נעבען יעדען מעבעל־געשעפט.

— אָט דאָס שלאָפצימער איז זעהר אַ שעהנס!

— זיצענדיג אויף דעם וויג־שטול, וועל איך אויסטון די שיך און אַריינשפּרינגען אין בעט!...

— דער לאָמפּ מיט׳ן רויטען אַבאַזשור מוז אויסזעהן זעהר ראָמאַנטיש.

— און ווי אָנגענעהם ס׳איז פאַר׳ן אויג דאָס ווייסע קיך־טישעל מיט די פיר ווייסע שטולען! — קען זי גאָרנישט אָפּרייסען איהרע אויגען פון פענסטער.

— אין אָוונד, ווען ער וועט מיך נעמען שפּאַצירען, מוז איך איהם ווייזען די מעבעל! — הויבט זי אָן צו געהן מיט לאַנגזאַמע טריט און פערטראַכט זיך וועגען איהר חתן.

— ער האָט דאָך מיך אַזוי ליב, אַזוי ליב!...

— האַלט איהר בעגייסטערונג אין וואַקסען.

אַזוי ווי אַלע יונגע, נישט־לאַנג חתונה־גע־האַטע ווייבלעך, וויל זי נאָך אויך נישט ווערען קיין מאַמע.

— וואָסי, כ׳על פערשפּעטיגען דאָס גליק? — אַרגומענטירט זי אַלע מאָל מיט דער מאַמען.

איהר הונגער נאָך דער ליבע פון מאַן איז נאָך נישט געזעטיגט געוואָרען. איהרע אויסגעבענק־טע מיידעלשע ליידענשאַפטען זענען נאָך ווייט נישט קיין געשטילטע. וויל זי וואַרטען כאָטש נאָך עטליכע יאָהר; יאָהרען, אין וועלכע קיינער זאָל איהר נישט שטערען אין איהר גליק... און זייט זי האָט זיך דערוואוסט, אַז זי שוואַנגערט, איז זי געוואָרען אויס מענש...

ווען זי דערזעהט נאָר דעם מאַן אין שטוב, לאָזט זי איהם שוין נישט אָפּ:

— געוואַלד. וואָס וועט זיין דער סוף? — ברעכט זי שיער נישט אויס אין אַ געוויין.

— דער סוף וועט זיין, אַז דו וועסט ווערען אַ מאַמע און איך — אַ טאַטע... — וויל דער מאַן, מיט זיין שמייכעל, גרינגער מאַכען איהר שווערע שטימונג.

— אַזוי זאָגסטו?! — פּלאַקערט אויף איהר צאָרן.

— וואָס זאָל איך טון? — ווערט ער שוין אויך ערנסטער.

— נעם מיך צו אַ דאָקטאָר!...

— ניין. דאָס וועסטו ביי מיר נישט פּועל׳ן!

— פאַרוואָס?

— ווייל איך האָב דיך צופיל ליב.

— געה, נאַרעלע איינער!... — ווערט זי גערידערט פון זיין ענטפער און וויל איהם איינשמו־עסען, אַז ער דאַרף נישט מורא האָבען, ווייל ס׳וועט איהר גאָרנישט שאַטען...

זי פיהרט אָבער גאָרנישט אויס.

— געדענק! — בעט זי זיך ביי איהם.

— זיי נישט קיין נאַר. וועסט זעהן, ווי דו וועסט עס ליב האָבען, — ענטפערט ער איהר.

— זיי נישט קיין נאַר, זיי נישט קיין נאַר...

— זי געהט אַריין אין צווייטען צימער אַ פער־קלעמטע און ווערט בייז אויפ׳ן מאַן למאי איהם אַרט נישט דאָס, וואָס זי וועט פערשקלאַפט ווערען מיט אַ קינד אין דער סאַמע בליהענדסטער צייט פון איהר לעבען.

אַזוי ווי אַלע יונגע, נאָר־וואָס געוואָרענע מאַמעס שעפּט זי אויך פון לעבען פולע עמערס מיט פרייד.

איינדערפריה, גלייך ווי זי שטעהט אויף, לויפט זי די ערשטע זאַך צום קינד׳ס צימער. שטיל, אַז דאָס עופה׳לע זאָל זיך חלילה נישט אויפוועקען, עפענט זי אויף די טיר און בלייבט שטעהן אויף די שפּיץ־פינגער. זי וויל נאָר זעהן צי דאָס קינד שלאָפט בעקוועם.

— [illegible]! — שפּאַשעט אויס די מאַמע, און לויפט גלייך אין קיך מאַכען עפּעס אָנבייסען פאַר׳ן קינד.

יעדע קלייניגקייט ברענגט זי אַריין אין מאַ־מעשער התפּעלות:

— ס׳אַזאַ זיס מינעלע!

— ס׳אַראַ קליינינקע הענטעלעך!

— וואָס פאַראַ שעהנינקע פיסעלעך!

ביינאַכט דע־וואַרט זי זיך קוים די מינוט ווען דע־ מאַן קומט פון דער אַרבייט. דאָס קינד שלאָפט שוין דאַן און די מאַמע איילט זיך צו דערצעהלען איהם די וואונדער פון פערגאַנגענעם טאָג:

— ס׳ט געדאַרפט זעהן ווי זי זעצט זיך אַליין!

— היינט איהר פּליושקען זיך אין וואַסער איז אַ גאָרנישט איבערצוגעבען!...

— און ווייסט, זי פּאַטשט דאָך שוין קיכעלעך!

— נו. אַבי דו האָסט נישט געוואָלט ווערען קיין מאַמע! — ווערט דער מאַן גערידערט פון איה־רע געפיהלען, און נעהמט זי אַרום אַזוי צאַרט ווי ער קען נאָר.

— בין איך טאַקע געווען אַ נאַר... — לאָזט זי פערשעמט אַראָפּ די אויגען, און ווערט בייז אויף זיך אַליין, למאי זי — אַזוי ווי אַלע יונגע, נאָר־וואָס חתונה־געהאַטע ווייבלעך — האָט זיך געוואָלט בעפרייען פון אַזאַ גליק...

רעכט און לעבען

יורידישע ביילאַגע פֿון „נייעם פֿאָלקסבלאַט"

וויכטיגע ענטשיידונגען פֿון העכסטען געריכט

האַנדעלס - ביכער

בעת אַ רעוויזיע איז פֿעסטגעשטעלט געוואָרן, אַז ס׳פֿעהלט דער יעהרליכער אינווענטאַר און אַז ס׳איז אויך נישט אָפּגעשלאָסן געוואָרן דער יאָהר בילאַנס. אויף דעם סמך האָט מען די ביכער געפּסלט.

קעגען דער דעציזיע איז דערלאַנגט געוואָרן אַ רעקורס. דורך דער צייט האָט די פֿירמע די אָנגעזויגנע דעפֿעקטען געבראַכט אין אָרדנונג. די פֿינאַנץ מאַכט האָט שוין נישט געוואָלט ענדערען די דעציזיע. דער העכסטער אַדמיניסטראַטיווער טריבונאַל דאַגעגען האָט איינגעפֿינען, אַז די אויסבעסערונג איז נישט געמאַכט געוואָרן צו שפּעט און ממילא יאָ אַנערקענט די ביכער פֿאַר פֿאָרשריפֿטמעסיג געפֿיהרטע.

אַנציינדערס

ס׳איז אַ פֿראַגע, צי דער בעשולדיגטער בעשעפֿטיגט זיך מיט אַריינשטעלען נייע טיילען אין די אַנציינדערס (זאַפּאַלניטשקעס) אָדער ער טוט זיי בלויז רעפּערירען. אין ערשטען פֿאַל בעגייט ער אַן׳אַקציז פֿערברעך און אין צווייטען פֿאַל — נישט.

פֿאַלשע שבועה

די פֿעראַנטוואָרטליכקייט פֿאַר פֿאַלש שווערען איז נישט אָפּהענגיג פֿון אומשטאַנד, צי דער בעשולדיגטער האָט פֿון דער שבועה געהאַט נוצען.

דראָהונגען

בכדי צו בעשטראָפֿען עמיצען פֿאַר דראָהען, איז חיוביג, וואָס דער דראָהענדער איז נישט קיין אָרענטליכער מענש, וואָס ר׳איז שוין אַפֿילו געזעסען פֿאַר אַזעלכע פֿערברעכענס, וואָס ר׳איז באמת פֿעהיג צו פֿערווירקליכען די דראָהונג, נאָר ס׳איז אָפּהענגיג דערפֿון, וואָסערער איינדרוק די דראָהונג האָט געמאַכט אויפֿ׳ן בעדראָהטען, צי האָט ער זי גענומען אָדער געקאָנט נעמען ערנסט.

קאַסאַציע

וויבאַלד דער אַפּעלאַציע - פּראָצעס איז בעטראַכט געוואָרן פֿאַר דער בעשטימטער שעה, דאַרף דער פּסק־דין סקאַסירט ווערען.

שטראָפֿבאַרקייט

דאָס נישט וויסען, אַז לויט׳ן געזעץ איז אַזאַ האַנדלונג שטראָפֿבאַר בעפֿרייט נישט פֿון דער שטראָף.

דאַגעגען בעפֿרייט אָבער יאָ פֿון אַ שטראָף דאָס נישט וויסען, אַז דער בעגאַנגענער ... אַ פֿערברעך.

נאָך אַמאָל מאַהנען אַ בעצאָהלטען חוב

פֿאַר מאַהנען אַ בעצאָהלטען חוב דראָהט ... שטראָף. די זעלבע שטראָף דראָהט אויך פֿאַר ... נען אין גאַנצען אַ טיילווייז בעצאָהלטען ... גרויס פֿון דער איינגעצאָהלטער אָדער ... סומע שפּילט נישט אין דעם פֿאַל קיין ראָלע.

דעסגלייכען דראָהט אויך אַ שטראָף פֿאַר ... טרעטען אַן׳אַנדערען אַ טיילווייז אָדער אינ... בעצאָהלטען וועקסעל, נישט אויפֿצייכענדיג ... האַלטענע אויף זיין חשבון סומע.

די לאַגע ענדערט נישט דעם אומשטאַנד, ... דער אָפּטרעטער איז נישט דער אייגענטימ... וועקסעל נאָר בלויז אַ פֿערמיטלער.

אויף אַ טייל איינגעקויפֿטע סחורות האָט אַ פֿירמע נישט געהאַט קיין פֿאַקטורען, נאָר זי האָט דאָקומענטירט די געבוכטע פּאָזיציעס מיט קאָפּיעס פֿון די אַרויסגעשיקטע אָפּרעכנונגען, וועלכע האָבען אגב ענטהאַלטען אַלע פּרטים פֿון די געשלאָסענע טראַנזאַקציעס.

דער העכסטער אַדמיניסטראַטיווער טריבונאַל האָט אַנערקענט, אַז דער דערמאָנטער דעפֿעקט גיט נאָך נישט קיין גענוגענדען גרונד צו פּסלען די ביכער.

אָפּלעזען געזעלשאַפֿטען

בכדי צו פֿערמאַכען אַ געזעלשאַפֿט, דאַרף זי נישט האָבען בעגאַנגען קיין קאָנקרעטען פֿערברעך. ס׳איז גענוג, אַז די מאַכט אַנערקענט איהר טעטיגקייט פֿאַר געפֿעהרליך פֿאַר דער עפֿענטליכער אָרדנונג.

די דעציזיע וועגען פֿערמאַכען אַ געזעלשאַפֿט דאַרף נישט בעטראַכט ווערען, ווי אַ פּסק־דין און ממילא קאָן מען געגען איהר נישט דערלאַנגען קיין רעקורס.

אָפּלייג פֿון געריכטס־שטראָפֿען

יעדע שטראָף דאַרף אויסגעפֿיהרט ווערען מיט׳ן מאָמענט, ווען זי איז געוואָרן געזעצקרעפֿטיג, דאָס געזעץ זעהט אָבער פֿאָר געוויסע פֿאַלען, ווען דער אויספֿיהר פֿון אַ שטראָף קאָן אָפּגעלייגט ווערען אויף אַ בעשטימטע טערמין.

אויב ס׳האַנדעלט זיך וועגען אַ תּפֿיסה אָדער אַרעסט שטראָף, קאָן דער אויספֿיהר פֿון פּסק־דין אָפּגעלייגט ווערען אין פֿאַל, ווען דער פֿערמשפּט׳ער איז גייסטיג קראַנק, ליידט אויף אַ פֿיזישע שווערע קראַנקהייט אָדער אויף אַזאַ קראַנקהייט, וועלכע קאָן אין תּפֿיסה ווערען פֿאַר איהם לעבענס־געפֿעהרליך אָדער שווער איבערצוטראָגען. דעסגלייכען קאָן אויך ערטיילט ווערען אַ פֿערמשפּטען אַן׳אָפּלייג פֿון דער שטראָף, אויב דער תּיכּף׳דיגער אויספֿיהר וועט זיך שלעכט אָפּרופֿען אויף זיין מאַטעריעלען מצב אָדער אויפֿ׳ן מאַטעריעלען מצב פֿון זיין בני ביה.

דער אָפּלייג פֿון אויספֿיהרען אַ שטראָף ווערט ערטיילט אויפֿ׳ן סמך פֿון אַ בקשה פֿון פֿערמשפּט׳ען אָדער, אויב ער געפֿינט זיך אין אַזאַ מצב, אַז ער אַליין איז נישט ביכולת אַזאַ בקשה צו דערלאַנגען, מיט אַ פֿאָרשלאַג פֿון דער בערופֿענער מאַכט.

וואָס שייך דעם טערמין, אויף ווי לאַנג דאָס אויספֿיהרען אַ פּסק־דין קאָן ווערען אָפּגעלייגט, שטעלט זיך די זאַך אַזוי פֿאַר:

וויבאַלד ס׳האַנדעלט זיך וועגען אָפּלייגען דעם אויספֿיהר פֿון אַ פּסק־דין, אַרויסגעטראָגען דורכ׳ן שטעטישען געריכט אָדער דורכ׳ן קרייז־געריכט אין דער צווייטער אינסטאַנץ, ליגט דאָס אין דער קאָמפּעטענץ פֿון שטעטישען געריכט, קוים גייט וועגען אָפּלייגען דעם אויספֿיהר פֿון אַ פּסק־דין פֿון אַן׳אַנדער געריכט איז בערופֿען די הנחה צו ערטיילען דער פּראָקוראָר פֿון קרייז־געריכט, אין ביידע פֿאַלען קאָן אָבער דער פּסק־דין אָפּגעלייגט ווערען אויף אַ טערמין, נישט לענגער ... חדשים.

ווייל מען אָבער, אַז דער אויספֿיהר פֿון ... דין זאָל אָפּגעלייגט ווערען אויף אַ טער... 6 חדשים, מוז מען שוין די בקשה דערלאַנ... פּראָקוראָר פֿון אַפּעלאַציע־געריכט. איז נויט... אָפּלייג אויף אַ יאָהר, קאָן די הנחה ערטייל... שליסליך דער יוסטיץ־מיניסטער.

בכלל קאָן דאָס אויספֿיהרען אַ פֿרייהייט... פּסק־דין אָפּגעלייגט ווערען, אויב ס׳האַנדעל... וועגען מאַטעריעלע טעמים — אויף אַ ... ביז אַ יאָהר און אויב גייט וועגען געזונדהי... סיבות — ביז דער פֿערמשפּטער ווערט ני... זונד.

אָפּגעלייגט קאָן אויך ווערען דאָס אויספֿ... אַ געלד־שטראָף אָדער די געלד־שטראָף ... לייגט ווערען אויף ראַטעס. די דאָזיגע הנחה ... אַנערקענט בלויז אין פֿאַל, ווען ס׳וועלן ... דערצו בערעכטיגטע מאַטעריעלע סיבות ... ווען דאָס תּיכּף׳דיגע אויפֿמאָהנען די געלד־... וואָלט זיך שווער אָפּגערופֿען אויפֿ׳ן עקאָנ... מצב פֿון פֿערמשפּטען אָדער פֿון זיין בני ביה.

אָפּצולייגען דעם טערמין פֿון אויפֿמאָ... געלד־שטראָף אָדער צוצולייגען אַ געלד־... אויף ראַטעס, אויב דער פּסק־דין איז אַרויסגע... גען געוואָרן דורכ׳ן שטעטישען געריכט ... דורכ׳ן קרייז־געריכט אַלס צווייטע אינסטאַנ... איז בערופֿען דאָס שטעטישע געריכט, געלד־... פֿען, אַרויסגעלייגטע דורך אַנדערע געריכט... אָפּלייגען אָדער צולייגען אויף ראַטעס נאָר ... פּראָקוראָר פֿון קרייז־געריכט. ביידע הנחות ... נען ערטיילט ווערען בלויז אויף אַ טערמין ... סטענס פֿון אַ יאָהר.

צום סוף איז נאָך כּדאַי צו בעמערק... אַן׳אָפּלייג פֿון טערמין פֿון אויספֿיהרען אַ ... הייטליכע שטראָף קאָן פֿאָראָרדענט ווערען ... אין דעם פֿאַל, ווען דער פֿער׳משפּטער האָ... נישט אָנגעהויבען אָפּצוזיצען דעם פּסק־דין.

רעכט פֿון דער משפּחה נאָך אַ פֿערשטאָרבענעם פֿערזיכערטען

פֿיזישער אַרבייטער

אין פֿאַל, ווען ס׳שטאַרבט אַ פֿיזישער אַרבייטער האָט די פֿער׳יתומטע משפּחה רעכט אויף אַ קבורה־אונטערשטיצונג, וואָס ווערט איהר אויסגעצאָהלט אין דער הויך פֿון אַ 3 וואָכענדיגען אַרבייטסלוין. די קבורה־אונטערשטיצונג פֿאַר אַ פֿערשטאָרבענעם משפּחה־מיטגליד פֿון פֿערזיכערטען בעטרעפֿט אַ העלפֿט פֿון דער דערמאָנטער סומע.

טויט־אונטערשטיצונג, וואָס ווערט אויסגעצאָהלט, אומאָפּהענגיג פֿון דער קבורה־אונטערשטיצונג איז אַן׳איינמאָליגע און בעטרעפֿט די סומע פֿון אַ 1 חודש׳דיגען אַרבייטסלוין אַלענפֿאַלס נישט ווייניגער ווי 75 גילדען.

די טויט־אונטערשטיצונגען ווערט אויסגעצאָהלט דער אלמנה, און אין פֿאַל, ווען די אלמנה לעבט אויך נישט, זענען דערצו בערעכטיגט די יתומים און אויב זענען קיין יתומים אויך נישט פֿאַרהאַן, קומט די אונטערשטיצונג די ווייטערדיגע קרובים.

די רעכט אויף אַזאַ איינמאָליגע טויט־אונטערשטיצונג איז נישט אָפּהענגיג פֿון דער צייט, ווי לאַנג דער פֿערשטאָרבענער איז געווען פֿערזיכערט אַזוי, אַז קוים איז ער אַפֿילו געווען בלויז 1 טאָג פֿערזיכערט האָט זיין משפּחה אין פֿאַל פֿון זיין טויט רעכט אויף דער אונטערשטיצונג.

די זעלבע כּללים גילטען אויך, ווען דער פֿערזיכערטער אַרבייטער שטאַרבט צוליב אַן׳אומגליקספֿאַל ביי דער אַרבייט.

גייסטיגער אַרבייטער

אויך אין פֿאַל פֿון טויט פֿון אַ גייסטיגען אַרבייטער ווערט אויסגעצאָהלט קבורה־אונטערשטיצונג אין דער הויך פֿון זיין לעצטען 3 וואָכענדיגען אַרבייטסלוין, אויב ס׳שטאַרבט אַ משפּחה־מיטגליד פֿון פֿערזיכערטען, בעטרעפֿט די קבורה־אונטערשטיצונג אַ העלפֿט פֿון דער דערמאָנטער סומע. די קבורה־אונטערשטיצונג בעקומען בלויז די בני־ביה.

וואָס שייך די ווייטערדיגע קרובים, וועלכע זענען נישט בערעכטיגט אויף עמעריטאַלע רענטע האָבען זיי רעכט צוריקצובעקומען די קבורה־קאָסטען, וועלכע זיי האָבען אויסגעלייגט פֿאַר׳ן פֿערשטאָרבענעם אויף וויפֿיל זייער תּביעה איבערשטייגט נישט דעם בעטראָג פֿון אַ חודש׳דיגען אַרבייטסלוין. טויט - אונטערשטיצונגען, דעסגלייכען קומט אויך נאָך אַ פֿערשטאָרבענעם גייסטיגען אַרבייטער אַ טויט־אונטערשטיצונג אין דער הויך פֿון 1־חודש׳דיגען פֿערדינסט, אויב דער טויט איז געקומען אין שייכות מיט אַן׳אומגליקספֿאַל ביי דער אַרבייט.

די פּרעטענציעס אויף אַ קבורה און אַ טויט־אונטערשטיצונג דאַרפֿען געמאָלדען ווערען אין אָרטיגען סאָציאַלען פֿערזיכערונגס־אַנשטאַלט.

ס׳איז כּדאַי אויפֿמערקזאַם צו מאַכען, אַז אין היינטיגען אַרטיקעל רעדען מיר בלויז וועגען איינמאָליגע ענטשעדיגונגען. מ׳דאַרף אָבער געדענקען, אַז נאָך אַ פֿערשטאָרבענעם פֿערזיכערטען האָט די משפּחה רעכט אויך אויף עמיריטאַלע רענטע.

אויפֿן דערנער־וועג

שפּאַנענדער סענסאַציאָנעל־עראָטישער ראָמאַן

(35

ער האָט שוין איצט נישט געהאַט דעם מינדעסטען צווייפֿעל, אַז דער עסטרייכישער מיליטער־אַטאַשע האָט איהם פֿעררעטען. ווייל ווער אויב נישט בלויז איין מילער האָט געוואוסט וועגען דעם גאַנצען ענין. חוץ מילער׳ן האָט ער דאָך פֿאַר קיינעם נישט ענטפּלעקט דעם סוד וועגען אַרויסבעקומען דעם מאַרש־פּלאַן; האָט עס איהם, הייסט עס, דער דאָזיגער אויס־וואָרף אַזוי מיאוס אָפּגענאַרט, כלומרשט איינגעוויליגט אויף דעם „געשעפֿט", געהייסען קומען אין צוויי וואָכען אַרום און דערווייל איהם אַרויס געגעבען אין די הענט פֿון דער מיליטערישער מאַכט.

לאַאיקאָו האָט שוין קלאָר געזעהען, אַז ער איז מיאוס אַריינגעפֿאַלען. מען ווייסט וועגען אַלעס. פֿונדעסטוועגען האָט ער זיך געפּרובט ריינוואַשען פֿון דער בעשולדיגונג, ער האָט געשריען, אַז ער ווייסט פֿון גאָרנישט, אַז דאָס איז אַ בלבול, אָבער יאַבלאָנאָווסקי האָט רוהיג געענטפֿערט:

— אַרויסגעוואָרפֿענע רייד! איהר רעגט זיך אויף אומזיסט. מיר ווייסען אַפֿילו, אַז מילער האָט אייך געהייסען קומען אין צוויי וואָכען אַרום, ווייל ער האָט לכתחילה צו אייך נישט געהאַט קיין צוטרוי. נו, זעהט איהר שוין, אַז מיר ווייסען אַלץ? סאָ נאָך, וואָס ערגערט איהר זיך?

יאָ, מילער, נאָר מילער האָט איהם מיאוס פֿעררעטען, — איז לאַאיקאָו זיכער, — אָ, ווען ער קריגט איצט אַריין אין זיינע הענד דעם דאָזיגען פּאַסקודנעם עסטרייכער, וואָלט ער איהם דערשטיקט! אַזאַ אויסוואָרף, אַזאַ שווינדלער!

לאַאיקאָו איז אָפּגעפֿיהרט געוואָרען אין תּפֿיסה, מ׳האָט איהם אַריינגעזעצט אין אַן׳איינצעל קאַמער, ער האָט די דאָזיגע חרפּה נישט געקענט איבערטראָגען. סך הכל האָט ... אָנגעהויבען צו טון, סך הכל האָט ער דאָך בלויז פֿאַרגעלעגט צו פֿערקויפֿען דעם מאַרש־פּלאַן — און שוין איז ער אַזוי מיאוס און נאַריש אַריינגעפֿאַלען! אויף אַ אַ מפּלה האָט ער זיך נישט געריכט, עס האָט איהם נישט געקאָנט איינפֿאַלען, אַז דער זעלבער מילער, וואָס האָט ביי אַזוי פֿיל רוסישע אָפֿיצירען אָפּגעקויפֿט פֿערשידענע געהיימע דאָקומענטען, זאָל פּלוצלינג ווערען אַזאַ צדיק אין פּעלץ און איהם, לאַאיקאָוו׳ן, אַרויסגעבען.

ווי אַ פֿערוואונדעטע חיה איז לאַאיקאָו אַרומגעגאַנגען הין און צוריק אין דער קליינער קאַמער פֿון דער מיליטערישער תּפֿיסה. ער איז דאָס ערשטע מאָל אין זיין לעבען געזעסען אין טורמע. ס׳האָט זיך איהם אויסגעדוכט, אַז ער איז לעבעדיג בעגראָבען. לאַאיקאָו האָט געוויינט, זיך געשלאָגען דעם קאָפּ אין דער וואַנט און ענדליך האָט ער די דאָזיגע מאָראַלישע און פֿיזישע יסורים מעהר נישט געקענט איבערטראָגען.

און ווען דער וועכטער האָט איינמאָל געעפֿענט די קאַמער, האָט ער לאַאיקאָו׳ן געטראָפֿען הענגען אויף די קראַטעס פֿון תּפֿיסה־פֿענסטערל. אַלס שטריק האָט לאַאיקאָו בענוצט צושניטענע פּאַסען פֿון זיין תּפֿיסה־כאַלאַט.

לאַאיקאָו איז שוין געווען קאַלט און וועגען אָפּראַטעווען איהם האָט שוין נישט געקענט קיין רייד.

אין דער זעלבער צייט האָט זיך צום עסטרייכישען אַמבאַסאַדאָר געמאָלדען אַ הויכער בעאַמטער פֿון רוסישען אויסערן מיניסטעריום און האָט אין אַ גענוג העפֿליכען, אָבער גאַנץ פֿעסטען טאָן ערקלערט:

— די רוסישע רעגירונג ווינשט זיך מעהר נישט האָבען אין פּעטערבורג דעם מיליטערישען אַטאַשע, פּאָלקאָווניק מילער,

— וואָס איז געשעהען? — האָט דער עסטרייכישער אַמבאַסאַדאָר פֿערוואונדערט געפֿרעגט, נישט וויסענדיג פֿון דער גאַנצער געשיכטע מיט לאַאיקאָוו׳ן.

— אונזער מיליטערישע מאַכט האָט אויסגעפֿונען, אַז דער פּאָלקאָווניק מילער איז געשטאַנען אין פֿערבינדונג מיט אַ פּערזאָן, וואָס האָט זיך פֿערנומען מיט שפּיאָנאַזש־אַרבייט.

— פּאָלקאָווניק מילער? — האָט דער עסטרייכישער אַמבאַסאַדאָר געשטויגט, וויסענדיג וועגען דעם בעפֿעהל, וואָס מילער האָט בעקומען פֿון דעם קראָנפּרינץ. — צי איז דאָ נישט פֿאָרגעקומען קיין מיספֿערשטענדניש?

— ניין, — האָט דער הויכער בעאַמטער פֿון אויסערן מיניסטעריום געענטפֿערט, — מיר האָבען אין אונזערע הענט די זיכערסטע בעווייזען.

און ער האָט איהם דערצעהלט די גאַנצע געשיכטע מיט לאַאיקאָוו׳ן.

— הם... אויב אַזוי, וועל איך אייער וואונש ערפֿילען, — האָט דער עסטרייכישער אַמבאַסאַדאָר ערקלערט.

און ווי נאָר דער הויכער בעאַמטער האָט פֿערלאָזען זיין קאַבינעט, האָט דער עסטרייכישער אַמבאַסאַדאָר גענומען דעם טעלעפֿאָן אין דער האַנט און אָנגעקלונגען צו מילער׳ן:

— איך בעט אייך גלייך זיך מעלדען צו מיר!

דעם אַמבאַסאַדאָר׳ס שאַרפֿער טאָן האָט שטאַרק פֿערוואונדערט מילער׳ן ... ער האָט דעריבער געפֿרעגט:

— איז עפּעס געשעהען, עקסעלענץ?

— יאָ, קומט אויפֿ׳ן שטעל צו מיר:

ווען מילער איז אַריינגעקומען אין דעם אַמבאַסאַדאָר׳ס קאַבינעט, האָט ער, לויט דעם ערנסטען אויסדרוק פֿון אַמבאַסאַדאָר׳ס געזיכט, פֿערשטאַנען, אַז עס איז פֿאָרגעקומען זעהר אַ וויכטיגע געשעהעניש

— זעצט אייך, — האָט דער אַמבאַסאַדאָר געזאָגט צו מילער׳ן מיט אַ טרוקענער שטים, — איך וואונדער זיך אויף אייער פּאָליטישער אונערפֿאַהרענהייט, הער פּאָלקאָווניק. איהר האָט אָפּגעטון אַ זאַך, וואָס האָט געקאָנט, אָדער קאָן נאָך אפשר, ברענגען זעהר אונאַנגענעמע פּאָליטישע רעוואָלטאַטען.

— אָבער וואָס אַזעלכעס איז פֿאָרגעקומען? — האָט מילער געפֿרעגט, פֿערגעסענדיג בעה ... אין לאַאיקאָוו׳ן.

— איהר ווייסט נישט פֿון קיין שום זאַך?

— ניין.

— צי איז אייך בעקאַנט אַ געוויסער לאַ...

— אַ, וועגען דעם דאָזיגען חברה־מאַן ... דעלט זיך עס? אהא, ס׳איז ער גאָר אַ פּראָוואָקאַ...

— האָט מילער אויסגערופֿען, כאַפּענדיג זיך ... וואָס עס האַנדעלט זיך. — אייך, האָב אָבער ... געהאַט אַ חשד, אַז דער דאָזיגער מענש איז ... לאַטאַן, נו, נו, דאָס וועט איהם שוין קאָסטען ... ער האָט אַלץ דערצעהלט, דער פּאַסקודניק ...

דער אַמבאַסאַדאָר האָט אָנגעקוקט ... נישט פֿערשטעהענדיג וואָס ער רעדט.

— מיר דוכט זיך, אַז איהר ווייסט ניש... גען וואָס עס האַנדעלט זיך, — האָט ער בעמער... וואָס פֿאַר אַ טענה האָט איהר צו דעם דאָזיג... איקאָוו׳ן? ער האָט געוואָלט פֿערקויפֿען ... דאָקומענטען און איז דורכגעפֿאַלען, אָבער ... האָט דאָך געהאַט אַ בעפֿעהל נישט צו קויפֿען ... קיין דאָקומענטען ביי די רוסישע שפּיאָנ... מישט איהר אַריין לאַאיקאָוו׳ן? איצט האַנדעל... דאָ וועגען אייך. איבעריגענס, איז שוין ד... זיגער לאַאיקאָו טויט...

— איך פֿערשטעה אייך נישט, עקסעלענ... האָט זיך מילער גענומען וואונדערען, — ... האָט פֿעררעטען די גאַנצע זאַך, ער איז ... געשיקט געוואָרען צו מיר, כדי מיך צו פּראָוואָ...

— דאָס איז דאָך איצט קלאָר, ווי דער טאָג ... קומט עס. אַז ער זאָל זיין טויט? איך ... נישט, וואָס דאָ קומט פֿאָר...

— צי ווייסט איהר נישט, אַז מ׳האָט ... איינגעזעצט אין תּפֿיסה און ער האָט זיך ד... געהאָנגען? — האָט דער אַמבאַסאַדאָר פֿער... געפֿרעגט.

(פֿאָרטזעצונג קומט)

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

נייער פאלקסבלאט

פעברואר

16

6.25 זון-אויפגאנג

4.50 זון-אונטערגאנג

גרויסע קאנפערענץ אין וואיעוואודזטווע

וועגן אקטועלע פראגען פון די „אובעזפיעטשאלניעס"

נעכטען איז אונטערן פארזיץ פון וואיעוואדע ה' האוקע נאוואק פארגעקומען א קאנפערענץ פון דער רעגיאנאלער גרופע דעפוטאטען און סענאטארען ביים אנטייל פון די פארשטעהער פון דער האנדעלס-קאמער, האנדווערקער-קאמער, אגראר-קאמער, ארבייטס-אינספעקטאריאט און אובעז-פיעטשאלניע.

די קאנפערענץ האט זיך פארנומען מיט'ן פראבלעם פון די אובעזפיעטשאלניעס.

אויף דער דאזיגער טעמע האט דער דירעק-טאר פון דער אובעזפיעטשאלניע אין לאדז — ה' וואנסאוויטש געהאלטען א גרויסען רעפעראט, אי-בער וועלכען ס'האט זיך ענטוויקעלט א דיסקוסיע. ס'זענען בעריהרט געווארען די פרינציפיעלע פראבלעמען פון פערזיכערונגען אויפ'ן פאל פון קראנק-הייט און מוטער-שוץ. אויפ'ן פאל פון ארבייטס-לאזיגקייט, פון אומגליקס-פאלען ביי דער ארבייט און עמעריטור-פערזיכערונגען.

ס'איז בעריהרט געווארען די אקטועלע פרא-גע פון רעארגאניזירען דאס הייל-וועזען, פינאנצען פון דער אובעזפיעטשאלניע, ענטלאסטונג פון די ארבייטס-אנשטאלטען א. א. וו.

נאכ'ן פערענדיגען די דיסקוסיע זענען אנ-גענומען געווארען ענטשפרעכענדע רעזאלוציעס, וועלכע וועלען דורך דער רעגיאנאלער גרופע דעפוטאטען און סענאטארען פארגעשטעלט ווערען די ענטשפרעכענדע פאקטארען אין ווארשא.

די קאנפערענץ איז פערענדיגט געווארען מיט א בעשלוס צונויפצורופען אפט קריין-צוזא-מענפאהרען, וועלכע זאל דינען אלס פלאטפארם צו פרעציזירען און ברענגען צו א הסכם די בע-דערפענישען און אנגעוואהטאגטע פראגען פון בע-זונדערע קרייזען אין דער לאדזער וואיעוואודזטווע.

טראגישער אויפרייס אויף נאוואמיעסקא 9

א העסעל פלאצט און פערוואונדעט שטערבליך דעם סטרוזש

א אויסערגעוועהנליך טראגישער פארפאל איז פאריטאג געשעהען אין לאדז.

אויף דער נאוואמיעסקא 9 וואס געהערט צו קעמפינסקי איז דער שלאסער נחמיה בענטשיקאווסקי צוזאמען מיט'ן סטרוזש באלעסלאוו מיושאלעק צו-געטרעטען אנצוווארימען דעם רינשטאק ביים מויער צו דער דאזיגער ארבייט איז בענוצט געווארען א קעסעל אונטער וועלכען עס האט געברענט א פייער. פלוצלינג איז געשעהען א אויפרייס. דער קעסעל האט געפלאצט און מיט די שטיקלעך זענען פער-וואונדעט געווארען אייניגע אדורכגעהער, דאס דע-קעל פון קעסעל האט געטראפען אין קאפ דעם סטרוזש, ער איז אנידערגעפאלען אויף דער ערד בעגיסענדיג זיך מיט בלוט.

עס זענען אויך פערוואונדעט געווארען דער 26 יעהריגער דור גאלדוואסער (דווארסקא 2) און מיטן קאכעריגען וואסער זענען אפגעבריהט גע-ווארען צוויי פערזאן.

דער אויפרייס האט אין ערשטען מאמענט ארויסגערופען א פאניק. די מענשען זענען אנט-לאפען אין די טויערן.

דערווייל איז אנגעקומען די פאגאטאוויע ביי מיושאלעקען איז פעסטגעשטעלט א מוח-ערשיטע-רונג און איין אויג איז איהם אויסגעריסען געווא-רען. עס איז פארהאן ווייניג האפנונג איהם צו דערהאלטען ביים לעבען.

דער אויפרייס איז געווען אזוי גרויס, או דאס דעקעל פון קעסעל, נאכדעם ווי עס האט מיט אזא קראפט א קלאפ געגעבען דעם סטרוזש האט עס נאך שפעטער אויסגעהאקט דאס שויפענסטער אין געשעפט פון דער פירמע גאדעל אויף דער נאוואמיעסקא 11.

דער פארפאל האט געמאכט אין דער גאנ-צער אומגעגענד א גרויסען רושם.

—※—

אקציע פון די מעטאל-ארבייטער

וועגען א קאלעקטיווען אפמאך

(א) אויף היינט איז איינ'ס לאקאל אויף גא-רוטאוויטשא 50 צוזאמענגערופען געווארען א גרוי-סע פערזאמלונג פון די מעטאל-ארבייטער וועגען דער פראגע פון א קאלעקטיווען אפמאך אין דער דאזיגער בראנזשע.

די ארבייטער פאדערען צ. א. א הוספה פון 25 פראצענט, און אז די לערן-יונגלעך זאלען קרי-גען בעצאהלט: דעם ערשטען יאהר 40 פראצענט, דעם צווייטען—45 און דעם דריטען—60 פראצענט פונ'ם פולען ארבייטס-לוין.

פון ל. א. פ. פ.

דער ל. א. פ. פ.-קריין פון די ארבייטער פון דער אקצ. געז. מ. זילבערשטיין האט אפגעקויפט א פארשטעלונג אין קינא „סטילאווי" לטובת ל.א.פ.פ. די פארשטעלונג קומט פאר ד. 23-טען ד. ח. פאר-מיטאג.

די אקצ. געז. אלארט און שותף, האט זיך דעקלארירט אלס שטענדיגער מיטגליד פון ל. א. פ. פ. איינצאהלענדיג א סומע 150 זל. אלס איינמאליגע מיטגלידס-בייטראג.

די שילער פון דער פאלקס-שולע 19 (וואול-טשאנסקא 117), האבען ארגאניזירט א ל. א. פ. פ.-קריין פון 75 מיטגליד'ער.

גנבות

(א) עס זענען בעגנב'עט געווארען: טימע גאטליב (פון טשעשעלסקא 4), עדמונד קארש (פון פיעטריקאווער 132) און אסתר טידאר (פון שענ-קעוויטשא 22).

Dr. med. L. Berman

צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07

ספעציעל-ארצט פאר מענער - שוועכע-בע האנדלונג און סעקסועלע בעראטונג

נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אווענט.

זונטאג פון 9—1 פארמיטאג

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע - פרייזען

Dr. med.

HALTRECHT

ספעציעל-ארצט פאר הויט-, געשלעכטס-קראנקהייטען און מענער-שוועכע

פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21

נעהמט אן פון 8 פריה ביז 2 מיטאג און פון 5 ביז 9 אוו. זונטאג פון 10—1 בייטאג. אלע ארט אנאליזען

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן

א ספעציעלער ווארט-זאל פאר פרויען.

מיר דערמאהנען,

אז די ציהונג פון דער 1. קל. הויבט זיך אן שוין דאנערשטאג!

יעדער איינער דארף שוין קויפען א לאס אין דער בעריהמטער קאלעקטור

ג. יאטקא

פיעטריקאווער 22

פיעטריקאווער 66

נאוואמיעסקא 1

בעשטעלונגען פון דער פראווינץ ווערען תיכף ערלעדיגט! פ. ק. א. 63910

סיי דער פראקוראר און סיי די פערטיידיגונג

האבען אפעלירט געגען אורטייל אויף כאנאכאוויטש'ן

ווי בעקאנט איז דער דהויפט-העלד אין פראצעס וועגען דער אפערע מיט דער שיף „וואנ-דא" פערמשפט געווארען דורכן לאדזער קרייז-געריכט אויף 3 יאהר טורמע און צו פערלירען די בירגער-רעכט אויף 5 יאהר, א חוץ דעם דארף ער בעצאהלען 7000 זלאטעס ענטשעדיגונג דעם טייל פון די געליטענע, וועלכע האבען דאס גע-פאדערט דורך דעם איוויל-מאהנער.

ווי מיר דערוויסען זיך זענען ביידע גע-ריכטס-צדדים נישט געבליבען מיטן אורטייל. סיי דער פראקוראר דרעשער און סיי כאנאכאוויטשעס פערטיידיגער אדוו. לילקער זענען נישט געבליבען צופרידען מיטן אורטייל און האבען אפגעגעבען אפעלאציעס צ ם ווארשעווער אפעלאציע-געריכט.

א פערקעהרטע מעשה

איבערגעלאזט א היבשע ירושה פאר אמעריקאנער

(א) מיט א קורצער צייט צוריק איז פון א הארץ-אטאקע געשטארבען א גרויסע איינזאמע פרוי סטעפאניא בערנאטאוויטש (טארגאווע 43). מיט 3 אהר פריהער איז זי נאך געווען די אינהאבערין פון דעם רעסטאראן „באגאטעלא" אין דעם זעלבען הויז. קרובים איהרע האבען ביי איהר געפונען אין א שיפלאד 15 טויזענד זלאטעס במזומן, און חוץ דעם בריליאנטען אינ'ם ווערט פון 16 טויזענד זל. גאר בעזונדער האט זי אין באנק געלאזט ליגען אויף איהר נאמען הונדערט טויזענד זלאטעס און 20 טויזענד דאלאר.

איהרע יורשים זענען—א ברודער און א שוועס-טער, וואס וואוינען אין... אמעריקע.

זעלבסטמארדען

(א) אויף וואולטשאנסקא 238 האט זיך גע-סם'ט די 35-יאהריגע ארבייטלאזע, יוליאנא גוטעק. מען האט זי אפגעפיהרט אין שפיטאל.

* * *

(א) נעכטען ביינאג האט זין אינ'ם בנין פון קריין-געריכט געסם'ט אנ'אומבעקאנטע פרוי פון אנ'ערך 26 יאהר אלט. אין א בעוואוסטלאזען צו-שטאנד פון גסיסה האט מען זי אפגעפיהרט אין ראדאגאשטשער שפיטאל. אזוי ווי מ'האט ביי איהר קיין שום דאקומענטען נישט געפונען, ווייסט מען דערווייל נישט ווער זי איז.

פאבריקס-שרפות

(א) אין דער רייסעריי פון דער פאבריק ראזען און ווישליצקי (קילינסקיעגא 202 האט זיך פון א פונק געמאכט א שרפה.

אזוי ווי דאס פייער האט אנגעטראפען אויף לייכט-ברענענדען מאטעריאל—אויף שמאטעס און בוימוואהל—האט זיך די שרפה געדראהט צו פער-שפרייטען. די באלד ארויסגערופענע 2 אפטיילונ-גען פייערלעשער האבען דאס פייער באלד איינגע-לאשען דער היזק איז א קנאפער.

* * *

(א) אויף ניי-זארזשעוסקא 33 האט זיך אנגע-צונדען פון קאכענדען קליי דער דארטיגער בעד-נער אנשטאלט. פייערלעשער האבען תיכף דאס פייער איינגעלאשען.

פלוצלינגער טויט

(א) פונאנדערפיהרענדיג מילך אויף א רא-ווער, איז אויף דער יעזשעגא 10 פלוצים גע-שטארבען דער 61-יאהריגער מילך-הענדלער אלעקסאנדער קיזענוועטער פון סטארא-זלאטניצ ביי לאדז.

פאליציי פיהרט אנ'אויספארשונג.

Dr.

Wołkowyski

ציגעל-גאס 11, טעל. 238-02

ספעצ. פאר טריפער, סיפיליס און הויט-קראנקה. בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע

נעמט אן פון 8—11 בייטאג און 4—9 אווענט.

סאניטאר-לוסטראציע

(א) די פאריגע וואך האט א סאניטאר-קא-[illegible] דורכגעפיהרט א קאנטראלע אין א רייה [illegible]-אונטערנעהמונגען, הייזער, קארידארען, [illegible]גנג, בוידעמער און הויפען.

[illegible] זענען צונויפגעשטעלט געווארען אנ'ערך [illegible]טאקאלען פאר'ן אנטיסאניטארען צושטאנד, [illegible] סטעטישע סטראפטווע וועט די שולדיגע [illegible]ן.

[illegible]-לוסטראציע פון פאבריקען

(א) אין שייכות מיט א רייה מסירות, האט [illegible]ארבייטס-אינספעקטאר פונ'ם 12. אבוואד [illegible]פיהרט רעוויזיעס אין אייניגע פאבריקען [illegible]שטאלטען.

[illegible] מסר'ט האט מען, אז די דאזיגע אנשטאל-[illegible]טען ביינאכט יוגענדליכע און פרויען; [illegible] מסירה האט זיך אבער נישט בעשטעטיגט.

[illegible]ונטערגענומען אנ'אקציע

[illegible] צו מאכען דעם גאז-טאריף

(א) די היגע ארבייטענדע- און אנגעשטעל-[illegible]ארגאניזאציעס האבען אונטערגענומען אנ'אקציע [illegible] דורכפיהרען א רעדוקציע פון דעם גאז-[illegible] און וועגען בטל מאכען דעם חודש-אפצאהל [illegible] גאז-זייגערס (1 זל. 50 גר.)

[illegible] אין דעם איצטיגען מאמענט זענען דא אין [illegible] אנ'ערך 13 טויזענד אפנעהמער פון גאז.

[illegible]אנשטאט א קאנגרעס —

[illegible] דעלעגאטען-צוזאמענפאהר

(א) ווי בעקאנט איז, אין שייכות מיט די [illegible]ענע ענדערונגען אין דער בעלוינונג און [illegible] אופן פון די זעלבסט - פערוואלטונגס-[illegible], אויפן 9 ד. ח. געווען צוזאמענגערופען [illegible] פוילישער קאנגרעס אין ווארשא פון די דע-[illegible] באמטע.

דער דאזיגער קאנגרעס איז אפגעלייגט [illegible]ען אויפן 16 ד. ח. און אזוי ווי צאין דעם [illegible] טערמין וועט ער אויך נישט פארקומען, [illegible] די מאכט האט נישט געגעבען קיין דערלויי-[illegible] — זענען צוזאמענגערופען געווארען דע-[illegible]טען-צוזאמענפאהרען פון בעזונדערע פראפע-[illegible] ארגאניזאציעס.

[illegible] פון לאדז זענען ארויסגעפאהרען: 5 דעלע-[illegible] פון ז. ז. ז., 3 — פון קלאסען-פעראיין, [illegible] פון כ. ז. ז. און 1 דעלעגאט פון שטאטישע [illegible].

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאכט דיזשורירען: ס. קאן, פלאץ [illegible]עלני 8; כארעמזא, פאמארסקא 12; וואגנער, [illegible]קאווער 65; זאיאנטשקעוויטש, זשעראמסקיע-[illegible]; נארטשיצקי, פושעיאזד 59; עפשטיין, פעט-[illegible]ווער 225 און שימאנסקי, פושענדזיעלניאנא 75

קלאנג-קינא-טעאטער

ZACHĘTA

זגערזשער 26.

היינט און פאלגענדע טעג!

גרויסער דאפעלטער פראגראם:

„מענער אין געפעהרליכען עלטער"

אין די הויפט-ראלען:

GINGER ROGERS

און MARY ASTOR

— II —

וויענער פיקאנטע קאמעדיע א. ג.

שטורם אין א גלאז וואסער

אין דער הויפט-ראל:

RENATA MÜLLER

[illegible]הייב 4 נאכמ. שבת און זונטאג 12 בייטאג.

טעאַטער
„ראָזמאַיטאַשטשי"
ציגעל־גאַס 27.
דיר.: ד. צעלמייסטער.
בילעטען צו בעקומען היינט, זונטאָג — דעם גאַנצן טאָג ביי דער קאַסע.

שטורמישע אפּלאָדיסמענטען ביים אָפענעם פאָרהאַנג!!!
יצחק נאַזשיק׳ס טריומף־אויפפיהרונג
סערטיפיקאַט
(געשפּילט אויף יודיש)
היינט, זונטאָג — 2 פאָרשטעלונגען:
4 נאָכמ. פון 54 גר.
9 אָוונט פון 70 גר.

בעזוך אין קיבוץ־באָראָכאָוו

די פֿער־וואַלטונג פֿון דער לאָדזער אָפּטיילונג פֿון „החלוץ" האָט פֿערגאַנגענעם פֿרייטאָג איינגעאָרדענט אַ בעזוך פֿון דער וואַרשעווער און לאָדזער פרעסע אין לאָדזער קיבוץ־באָראָכאָוו אין פּוילען. אין בעזוך האָבען אויך אנטיילגענומען פֿאָרשטעהער פֿון אַלע ציוניסטישע גרופּירונגען אין פּוילען.

די פֿערזאַמעלטע האָבען בעזוכט די איינאָרדנונגען פֿון קיבוץ און דעם ערשטען יודישען אַרבייטס־צענטר, די טישלעריי, שלאָסעריי, בעקעריי, עלעקטרישע וועשעריי, שוסטעריי און דעם אַרבייטס־צענטר, מיט 40 עלעקטרישע און געוועהנליכע ניי־מאַשינען, די שלאָף־צימערן, דעם הערליכען זאַל, לייען־זאַל, דאָקטוירים־צימער, און איזאָלאַציע־זאַל די קיך און בכלל אַלץ, וואָס דער דאָזיגער גרויסער קיבוץ — וועלכער בעהמט אַריין 320 מיטגלידער — בעזיצט.

מען מוז צוגעבען, אַז דער לאָדזער קיבוץ מאַכט אַן אימפּאָזאַנטען איינדרוק. 320 בחורים און בחורות פֿון די פֿערוואָרפֿענסטע ווינקעלעך אין פּוילען זענען דאָרט איינגעאָרדענט. אומעטום הערשט ריינקייט, זאָרגפֿעלטיגקייט, ליבע און איבערגעגעבנקייט צו דער אַרבייט און צו דער הכשרה, וועלכע זיי געהען אַדורך, כדי זיך צוצוגרייטען עולה צו זיין קיין ארץ־ישראל.

אין די אַרבייטס־וואַרשטאַטען שטעהען די מיטגלידער פֿון קיבוץ מיט ליבע צו זייער אַרבייט, ווייסענדיג, אַז זיי אַרבייטען פֿאַר זיך און פֿאַר אַלעמען און אַלע צוזאַמען ווייסען, אַז זיי אַרבייטען פֿאַר׳ן קיבוץ און פֿאַר יעדען מיטגליד בעזונדער.

דאָס איז אַן אימפּאָזאַנטע קאָלעקטיווע אָרגאַניזאַציע, אַ מאַשין, וועלכע אַרבייט אָהן פֿאָרדאָרף, און ס׳קען נישט זיין קיין רייד, אַז איין שרויפֿעל פֿון דער דאָזיגער מאַשין זאָל נישט אַרבייטען ווי געהעריג. די בעוואונדערונג פֿון די בעזוכער וואַקסט כסדר ווען מען געהט פֿון די וואַרשטאַטען אין דעם מוסטערהאַפֿטען אַרבייטס־צענטר, וועלכער אַרבייט פֿאַר פֿערשידענע אונטערנעהמער און אויך פֿאַר אַלע קיבוצים אין פּוילען, ווען מ׳הערט די ציפֿערן פֿון דער אַרבייט און ווען מ׳זעהט די דאָזיגע שעהנע איינריכטונג.

נאָכ׳ן בעזוך האָבען זיך די געסט צוזאַמען מיט די מיטגלידער פֿון קיבוץ פֿערזאַמעלט אין דעם גרויסען זאַל, וואו די פֿאָרשטעהער פֿון החלוץ אין פּוילען און מיטגלידער פֿון קיבוץ־פּאַטראָנאַט אין לאָדז גיבען אָפּ אַ בעריכט וועגען די אַרבייטען פֿון די החלוץ־קיבוצים אין פּוילען און פֿון באָראָכאָוו־קיבוץ אין לאָדז.

ד״ר טאַרטאַקאָווער זאָגט: פֿיל פֿון די, וועלכע רעדען און שרייבען וועגען די קיבוצים און הכשרה־פּונקטען, האָבען זיך נאָך נישט בעמיהט אַריינצוקוקען אינעווייניג אין דער אַרבייט. דער דאָזיגער ערשטער בעזוך פֿון דער פרעסע אין גרעסטען קיבוץ אין פּוילען, דאַרף שאַפֿען דעם קאָנטאַקט צווישען די קיבוצים און דער בעפֿעלקערונג, וועלכע דאַרף בעקומען דעם ריכטיגען בעגריף וועגען דעם, וואָס עס זענען די קיבוצים און הכשרה־פּונקטען.

ד״ר פּעקער (וואַרשע) גיט אָפּ אַ בעריכט וועגען דער לאַגע אין די החלוץ־קיבוצים אין פּוילען. אין אַלגעמיין האָט דער „החלוץ" איבער 30 טויזענד מיטגלידער. אויף הכשרה געפֿינען זיך 8500 מיטגלידער. די דאָזיגע צאָהל וואַקסט פֿון יאָהר צו יאָהר, נישט נאָר צוליב דער פֿערשטאַרקטער עליה און אויפֿנאַהמס־פֿעהיגקייט פֿון ארץ־ישראל, נאָר צוליב די שווערע בעדינגונגען אין די שטעט און שטעטלעך פֿאַר דער יודישער יוגענד און צוליב דער גרויסער אַרבייטסלאָזיגקייט, וועלכע מאַכט אויס זיכטסלאָז די עקזיסטענץ פֿון דער דאָזיגער יוגענד. אין יאָהר 1931 זענען אויף הכשרה געווען 1028 חלוצים, אין 1933 — 4448, אין יאָהר 1935 — 7900, און שוין אין אָנהויב 1936 — 8500. די צאָהל וואַקסט כסדר און צוליב דעם ווערען געשאַפֿען נייע קיבוצים. די הויפּט־שטרעבונג פֿון די קיבוצים איז צו געבען די מיטגלידער אַ פֿאַך, אַזוי זע נען איצט אין די קיבוצים בעשעפֿטיגט ביי לאַנדווירטשאַפֿט 6,6 פּראָצענט, אין פֿאַבריקען און ביי קוואַליפֿיצירטע אַרבייטען 31,4 פּראָצענט, ביי שווערע אַרבייטען 14 פּראָצענט און ביי שטוב־אַרבייטען, האָלץ־העקעריי — 30 פּראָצענט. די צאָהל אַרבייטלאָזע אין די קיבוצים בעטרעפֿט 3,4 פּראָצענט. די צאָהל קראַנקע און שוואַכע 6,4 פּראָצענט.

מיט בעזונדערער שטרענגקייט ווערט בעטראַכט די פֿראַגע פֿון ערקראַנקען. אויף׳ן אָרט אין יעדען קיבוץ איז פֿערהאַן מעדיצינישע הילף, אין די גרעסערע קיבוצים סטאַבילע דאָקטוירים און קראַנקען־שוועסטער, אַמבולאַטאָריומס און איזאָלאַציע־צימערן. אַלע חלוצים, וועלכע האָבען אַדורכגעמאַכט אַ שווערע קראַנקהייט, ווערען אָפּגעשיקט אין די סאַנאַטאָריומס פֿון וויזעפּאָ און נאָווי־סטאַוו. דאָרט בלייבען זיי אַזוי לאַנג, ביז זיי קומען צוריק צו די כוחות און קענען צוריקגעהען צו דער אַרבייט. אַזוי־אַרום קענען זיך אין די קיבוצים נישט געפֿינען קיין כראָניש קראַנקע. ס׳ווערען אויך אָנגענומען שריט, אַז ס׳זאָלען נישט קומען פֿון דער היים קיין קראַנקע. אַזוי־אַרום איז דער פּראָצענט קראַנקע אין די קיבוצים אַ מינימאַלער.

דער דורכשניטליכער לוין, וואָס עס פֿערדינען די חלוצים אין אַלע קיבוצים פֿון „החלוץ" איז 1,42 זל. אַ טאָג. די הכנסה פֿון אַלע החלוץ־קיבוצים אין פֿערלויף פֿון יאָהר 1935 איז געווען 2,065,535 זל. די הוצאה אויף עסען אויף יעדען חבר איז 43 גראָשען אַ טאָג — אָהן דירה און אַנדערע הוצאות.

פֿריהער איז יעדער חלוץ פֿערהאַלטען געוואָרן אין קיבוץ פֿון 18 ביז 20 חדשים. איצט ווערען די מיטגלידער לענגער פֿערהאַלטען צוליב דער גרויסער אַרבייטסלאָזיגקייט, וואָס הערשט אין די שטעטלעך, וואו די אַהיימגעקומענע וועלען נישט האָבען וואָס צו טון. די חלוצים ווערען פֿערהאַלטען אין קיבוץ ביז 30 חדשים. אין צוזאַמענהאַנג דערמיט געהט דער מרכז אין דער ריכטונג צו פֿערברייטערן די קיבוצים און זיי אויסצוהאַלטען. קודם־כל דורך פֿערבעסערן די דירות און איינפֿיהרען נייע בעשעפֿטיגונגען, ווי געמיזעס־צוכט, עופֿות־צוכט. אַזעלכע געהילפֿס־וואַרשטאַטען זענען שוין איינגעפֿיהרט געוואָרען אין 60 קיבוצים.

ווען מען קוקט זיך צו צו די רעזולטאַטען פֿון דער אַרבייט אין ארץ־ישראל, זעהט מען, אַז פֿון די קיבוץ־מיטגלידער זענען געגאַנגען אין שטאָט 26 פּראָצענט. די נישט קיבוץ־מיטגלידער זענען געגאַנגען אין שטאָט 78,6 פּראָצענט, אין די קאָלאָניעס זענען געגאַנגען חלוצים 50 פּראָצענט, נישט־חלוצים 20 פּראָצענט. פֿאָריגעס יאָהר זענען געפֿאָהרען פֿון „החלוץ" קיין ארץ־ישראל 2000 מיטגלידער, אין יאָהר 1934 — 3214 מיטגלידער. דאָס בעווייזט אויף דער אידעאישער צוגרייטונג וואָס די מיטגלידער בעקומען אין די קיבוצים.

בנוגע דעם מינימאַלען פּראָצענט קראַנקע קען מען זיך איבערצייגען דערפֿון, וואָס דער פּאַלעסטינא־אַמט האָט דיסקוואַליפֿיצירט אין יאָהר 1934 צוליב קראַנקהייט 4 פּראָצענט און אין יאָהר 1935 — 1,8 פּראָצענט. הויט־קראַנקהייטען זענען בכלל זעהר מינימאַלע. אויף 320 מיטגלידער פֿון קיבוץ־באָראָכאָוו, איז אין פֿערלויף פֿון אַ גאַנץ יאָהר קראַנק געווען איין מיטגליד אויף הויט־קראַנקהייט.

דר ראַוויטש, דער דאָקטאָר פֿון קיבוץ־באָראָכאָוו אין לאָדז, גיט אַ בעריכט וועגען דער צאָהל קראַנקע צווישען די 320 מיטגלידער. די צאָהל ערקראַנקונגען בעטרעפֿט קוים 3 פּראָצענט. די קראַנקע בעקומען די זאָרגפֿעלטיגסטע מעדיצינישע הילף, ווי שפּיטאָל־הילף, רענטגען־אויפֿנאַהמע, דורך 4 יאָהר זענען בלויז 2 מיטגלידער געווען קראַנק אויף הויט־קראַנקהייטען. דער דאָזיגער צושטאַנד איז נישט נאָר אין קיבוץ באָראָכאָוו, נאָר אויך אין „בילו", „בדרך", „כלל־ציוני" א. אַנד.

ה׳ בריגינסקי (וואַרשע) גיט נאָך אַן איבערבליק וועגען דער אידעאישער צוגרייטונג אין די קיבוצים און מיט אַ קורצער רעדע פֿון ד״ר טאַרטאַקאָווער, וועלכער דערמאָהנט די גרויסע לייסטונגען פֿון דעם פּאַטראָנאַט פֿאַר׳ן קיבוץ, ווערט דער בעזוך פֿערענדיגט.

די פֿערזאַמעלטע זענען דאַן נאָך אַוועק אויף אַ בעזוך אין קיבוץ „בילו" וואָלטשאַנסקא 27, אויך פֿון דעם בעזוך האָבען די געסט אַרויסגעטראָגען דעם בעסטען איינדרוק.

דער וועג צום גליק — דורך ליטמאַנ׳ס קאָלעקטור

גערענקט! אייער גליקליכער טאָג דערנעהנטערט זיך,
דעריבער קויפֿט שוין אַ לאָס נור אין דער איבעראַל בעוואוסטער און גליקליכער קאָלעקטור פֿון
I. H. Littman
לאָדז, פּיעטריקאָווער 32, טעל. 144־72 און 244־69
דורך אונז קענט איהר געווינען
1.000.000 זל.
די הויפּט־דירעקציע פֿון דער מלוכה־לאָטעריע שענקט די ה״ה שפּילער אַ ספּעציעלע צוגאָב־מתנה דורך דער נאָך־וואַקאַציע־ציהונג אין גאַנ׳צן פֿון
500.000 זל.
אכטונג ה״ה שפּילער! מיר גיבען אייך איבער אַ ליסטע פֿון די געווינסען, וואָס רעדט פֿאַר זיך און דאָס וועט אייך איבערצייגען, אַז קויפֿען זאָלט איהר אַ לאָס ביי אונז:
אויסצוג פֿון די לעצטע געווינסען פֿון אונזערע גליקליכע לאָסען:

26014	300.000 זל. אויף נומער	42630	300.000 זל. אויף נומער
101750	50.000	144482	50.000
95652	15.000	182813	15.000
138923	15.000	36938	15.000
74729	10.000	25227	10.000
74736	10.000	5685	10.000
74742	10.000	25230	10.000
113580	10.000	26004	10.000
136222	10.000	60939	10.000
12087	10.000	42615	10.000

און אַ סך, אַ סך אַנדערע צו 2.000, 3.000, 5 000 א. ז. וו.
די ציהונג פֿון דער 1־טער קלאַס 34־טער מלוכה־לאָטעריע קומט שוין פֿאַר דעם 20־טען ד. ח. כל הקודם זכה!

ראַדיאָ־פּראָגראַם

זונטאָג, ד. 10־טען פֿעברואַר

9 צייט־סיגנאַל, 9.15 פּליטען, 9.40 מאָרגען־ידיעות, 11.57 צייט־סיגנאַל, 12.03 ידיעות, 12.15 סימפֿאָנישער פֿריהמאָרגען פֿון ווילנע (בעת דערפֿויזע 1.20 פֿראַגמענט פֿון דער קאָמעדיע „די לוסטיגע שוועסטער"), 2 רעציטאַציע, 2.20 „קאָנצערט זשיטשען", 3.20 פּליטען, 3.45 ראַטגעבער פֿאַר טוריסטען און אַרבייטער־ספּאָרטלער, 4 שפּיל פֿאַר קינדער, 4.45 קאָנצערט פֿון מאַנדאָלינען־אָרקעסטער ביים דרוקער־פֿעראיין, 5.45 „גאַנץ פּוילען זינגט", 5.05 טאַנץ־מוזיק, 6.30 הערשפּיל א. נ. „געסט אויפ׳ן מיטינג", 7.20 ספּאָרט פֿון לאָדז, 7.25 רעקלאַמע־קאָנצערט, 7.40 פּליטען, 8 קאָנצערט פֿון סימפֿאָנישען אָרקעסטער אונטער דער דיר. פֿון פֿיטעלבערג, 8.45 פֿון מאַרשאַל יוזעף פּילסודסקי׳ס שריפֿטען, 8.50 אָוונט־ידיעות, 9 אויף די לעמבערגער פֿרעהליכע כוואַליעס", 9.30 רייזע־פֿעליעטאָן, 10.40 „מיר פֿערבעטען צום טאַנץ", 11 ידיעות, קאָמוניקאַטען

Dr. med.
AL. FORSZANSKI
כירורג
נעמט איצט אָן: אין דער לעכטניצע „POMOC", ליסטאָפּאָדאַ 1 (ווינ. באַלוטער פּלאַץ) פֿון 11—1: טעל. 101-29.
פּריוואַט־וואָהנונג פּעטריקאָווער 101
פֿון 5—7 אָוונט. טעל. 210-76.
פֿאַר אָרבייטסלאָזע — הנחה.

פֿאַר שמוגלען יידענס

(א) די גרענעץ־וואַך האָט אַרעסטירט שמואל פּרינצע׳ן און העניך זעלקאָוויטש׳ן פֿון מאַלעס־א־וויעץ ביי ווילנע פֿאַר׳ן שמוגלען טראַנספּאָרטען ז״יידענס פֿון אויסלאַנד.

אין שייכות מיט דעם זעלבען ענין זענען אויך אַרעסטירט געוואָרען אין וואַרשאַ: יעקב שיגיצער (פֿון כלאָדנע 18) און 11 פּערזאָן.

ביי מענשען, וואָס ליידן אויפ׳ן מאָגען, היטשעס און שלעכטע שטאָף־וועקסלונג

בעווירקט דאָס נאַטירליכע ביטערוואַסער FRANCISZKA JOZEFA אַ ריכטיגע פֿונקציאָנירונג פֿון בלוט, פֿערשטאַרקט די טעהיגקייט פֿון מאָגען און לונג צו דער אַרבייט. פֿרעגט דאָקטוירים. צו בעקומען אין אַלע אַפּטייקען און סקלאַד־אַפּטעטשנעס.

אַמטליכעס

(א) געכטען האָט זיך צוריקגעקעהרט פֿון אורלויב דער לייטער פֿון געזעלשאַפֿטליך־פּאָליטישען רעפֿעראַט ביי דער היגער שטאָטישער סטאַראָסטווע ה׳ וויקטאָר גאַוואָקאָווסקי.

פֿערסמ׳ט מיט שפּייז

(א) אויף פּילסודסקיעגאָ 63 האָבען זיך פֿערסמ׳ט מיט נישט פֿריש געקעכטס דאָס פּאָר פּאָלק חיים און רבקה מאַנדשיין.

אויף אַ מוזיק־רעקציע

פּראָפֿעסאָר: ווער האָט אַמייסטען אין דער ...טיגער צייט מיטגעווירקט צום ענטוויקלען פֿון ...

שילער: וואַלאַנאַוו.

פּראָפֿעסאָר: פֿאַרוואָס?

שילער: ווייל אַ דאַנק דער קאָלעקטור ...וואַלאַנאַוו שפּילען איצט אַ סך מעהר מענשען ... דער לאָטעריע.

ראַדיאָ־ווינקעל

די נייע ראַדיאָ־סטאַנציע אין סאָסנאָוויעץ

דאָמבראָווער ראַיאָן וועט איינ... אייגענע אוידיציעס.

זעהר אַ חשוב אָרט אין דער געשיכטע ... פּוילישער ראַדיאָפֿאָניע פֿערנעהמט דער ... 15־טען יאַנואַר.

מיט אַ יאָהר צוריק איז אין יענעם ... קומען די פֿייערליכע ערעפֿנונג פֿון דער ... סטאַנציע אין טאָרון, און היי־יאָהר, אין ... בער דאַטע, האָט אָנגעהויבען פֿונקציאָנירען ... דיאָ־סטאַנציע אין סאָסנאָוויעץ. פֿון דאָרט ... קאַטאָוויץ צער ראַדיאָ־סטאַנציע כסדר געבען ... געווידמעט דעם דאָמבראָווער ראַיאָן.

ווען דער פּוילישער ראַדיאָ האָט ... צו ברענגען אין בעוועגונג די ראַדיאָ־... סאָסנאָוויעץ, האָט ער זיך קודם כל ... מיט אַז דער דאָמבראָווער ראַיאָן זאָל האָבען ... שפּאָר־פּונקט אויף צו קענען געבען אוידיצ... אייגענעם לאָקאַלען פּראָגראַם.

דאָ האָט מען זיך געשטיצט דערויף, ... פֿאָלקלאָר פֿון דאָמבראָווער ראַיאָן איז ... אויסגענוצט; וואָס עס מעהרען זיך נייע ... ווערטען. דעריבער גיט דאָס סאָסנאָוויעצער ... פּראָגראַם צו ווייסען איבער גאַנץ פּוילען ... ווייטער, וואָס אַזוינס דער דאָמבראָווער ... איז און ווי גרויס ס׳איז זיין בעדייטונג ... גאַנצער מדינה.

צוליב דעם האָט די דירעקציע פֿון דער ... עלעקטראָיוניע פֿון דאָמבראָווער ראַיאָן אין ... יויעץ אָפּגעגעבען אַ פּרעכטיג־איינגעאָרדענט... קאַל אויף בענדינער גאַס. דאָס דאָזיגע ... צימער האָט זעהר אַ גרויסע בעדייטונג. עס ... זי דאָ, וואו עס קרייצען זיך די וויכטיגסטע ... קאַציע־אַרטעריעס פֿון דער שטאָט. אָבער ... פּאָדלאָגע, סיי די ווענד זענען בעוואָרענט ... רען מיט אַזאַ שטאָף, וואָס שטילט איין דעם ... פֿון דער גאַס, רעגולירט די אַקוסטישע אייג... טען פֿונ׳ם צימער און פּאַסט זיי צו צום ... און צו די פֿאָדערונגען פֿון די פֿערשידענע ... דיציעס. וואָס אַן אמת, קאָן מען נאָך ... אויפֿגעבען אַלץ, וואָס עס וואָלט זיך נאָר ... מען מוז זיך בעגנוגענען בלויז מיט וואָקאל... מוזיקאַלישע אוידיציעס פֿון סאָליסטען און ... גרופּעס. אָבער דאָס איז נאָר צייטווייליג ... לויפֿיג דאַרף מען נישט מעהר.

די סאָסנאָוויעצער ראַדיאָ־פֿיליע פֿערמ... אינסטאַלירטע מיקראָפֿאָנען און מיקראָפֿאָן... שטאַרקער, וועלכע געפֿינען זיך אין אַ דער... צימער, וואו עס איז איינגעאָרדענט די ... אַמפּליפֿיקאַטאָריי. די לעצטע ווידער איז ... דען מיט׳ן שטודיאָ לויט׳ן סיסטעם פֿון ... אָפּטישער סיגנאַליזאַציע, אַזוי ווי אין אַלע ... ראַדיאָ־סטאַנציעס. פֿון דער דאָזיגער אַמפּל... ריי געהן די אוידיציעס דורך אַ געהעריג... צו דער שטאַטישער טעלעפֿאָן־צענטראַלע, ... הויפּט־אַמפּליפֿיקאַטאָריי פֿון דער שלעזישער ... סטאַנציע. צו דעם אַלעם קומען נאָך צו ... איינגעאָרדענטע וואַרטע־זאַלען פֿאַר פֿערל... אַרטיסטען און סתם אינטערעסאַנטען.

אינ׳ם זעלבען לאָקאַל געפֿינט זיך אַ ב... ראַדיאָ־טעכנישע בעראַטונגס־שטעלע, ... דאָרט גרויס אויפֿזעהען. אַלע ראַדיאָ־הער... סאָסנאָוויעץ און אומגעגענד וואָס נויטיגן ... וועלכער עצה בנוגע ראַדיאָ, בעקומען דאָר... סטע אַנ־ווייזונגען.

טעלעוויזיע אין פּאַריז.

ווי עס איז שוין געווען געמאָלדען ... אייפֿעל־טורם אין פּאַריז אויפֿגעשטעלט ... אַ טעלעוויזיע־סטאַנציע. אָבער איצט איז ... אויף די טעלעוויזיע־עמיסיע, וועלכע איז ... מען דעם 8. דעצעמבער פֿון פּ. י. אַלע ... איינוואוינער, וואָס האָבען געהאַט די געהער... ראַטען, האָבען געקאָנט געניסען פֿון דער ... עמיסיע. כדי דער ברייטער עולם זאָל אויך ... געניסען דערפֿון, האָט דער פּאָסט־מיניסטער ... (אַ יוד) פֿעראָרדענט אויפֿצושטעלען ... אויפֿנאַהם־אַפּאַראַטען אין 6 פּונקטען ... אינ׳ם פּראָגראַם פֿון דער ערשטער עמיסיע ... זוען מוזיק־ און טאַנץ־נומערן, דעסטגלייכן ... בילדער מיט׳ן אַנטייל פֿון די אָנגעזעהענסטע ... זישע אַרטיסטען.

די פֿעראינטערעסירונג איז געווען ... אַז אויף דער פֿאָרשטעלונג האָבען פֿערפֿעהלט ... צער. דעריבער האָט מען מיט אַ וואָך ... מוזט געבען די צווייטע עמיסיע, און די ... אינטערעסירטע האָבען בעקומען איינלאַדונגען ... דער ראַדיאָ־דירעקציע.

זאל פילהארמאניע טעל. 213-84 ● היינט, זונטאג, ד. 16 ד.ח. 9 אוונט א גלענצליך נייעם שלאגער-פראגראם וועלן פרעזענטירן

HANKA ORDONóWNA i IGO SYM

נייע לידלעך, נייע קאסטיומען. נייע אטראקציעס. ——— בילעטן צום פרייז פון 1 זל. ביז 6 זל. פערקויפט די קאסע פון פילהארמאניע

30-יעהריגער יובל

...ער בעליבטער לאדזער שוישפי...
...יין. פרוי אנטאנינא דונאיעווסקא

...ן קומענדיגען חודש וועט אינם שטאטישען פוי... ...שטער געפייערט ווערען דער 30-יעהריגער ...ן פ' אנטאנינא דונאיעווסקא'ס סצענישער ...טיט.

...ליך די גרויסע פעהרדיגסטען פון דער ראזיגער ...בין איז בעשלאסען געווארען דעם ראזיגען ...ן פייערן מיט בעזונדערן פראכט און גלאנץ. ...ס ווי מ'אינפארמירט אונז, איז דעריבער ...ל נעבילדעט געווארען אנ'עהרען-קאמיטעט, ...ן מיט'ן לאדזער וואיעוואדע, ה' האוקע-נא... ...געפיהרער פון ד. א. פ. 4, נעג. לאנגער, ביס... ...שעווסקי, שטאט-פרעזידענט גלאזעק, געג. ...קעוויטשקי א. א.

...יובילייפייערונג וועט פארקומען דעם 28 ד. ...ן די נעפייערטע ארטיסטין וועט אויפטרעטען ...ער הויפטראלע פון דער גלענצענדער קאמע... ...טראפיקא פאני געגעראלאוועי".

* * *

...ויי דונאיעווסקא, וועלכע געהער אהן שום ספק ...ן בעסטע כאראקטער - שוישפילערינס פון פוי... ...ישט שוין איוף דער לאדזער ביהנע 15 יאהר ...ווכער צו די ליבליגען פונם לאדזער עולם. ...ב איז אויך אינטערעסאנט דער פרט, אז די ...טערין האט בשעתו אויך געגומען אנ'אקטי... ...בעל אין די בעפרייאונגס-קאמפען פון פוי... ...איוף דעם געביט איז זי אין די יאהרען 1907— ...ן טעטיג אין סאסנאוויעץ און דאמבראו... ...ן, און קעמפענדיג נעגען צאראט, האט זי ...ר א. בעטיליגט אינם אטענטאט איוף'ן רוסי... ...ן גענעראל-גובערנאטאר אין ראדאם.

פון דער לאדזער בערזע

...פאלסקי	—	—	—	97.50
...בוד.				26.50
דאלערובקא			—	53.25
סטאביליזאציע (אמ.)				62.38
ווארשאווער ש.ב. 1934				55.00
לאדזער				49.00
...לישער פונט		—	—	26.20
...ר אמיצ. — 5.24.50	ניסט-אפיציעל			5.21
...דאלער	—	—	—	9.03
...רובל	—	—	—	4.78
...טשער מארק	—	—	—	1.50
...נק שווייצארישע	—	—	—	173.00

פון דער לעצטער מינוט

...ון דעם קומענדיגען דאנערשטאג הויבט זיך אן ...ציהונג פון דער ערשטער קלאס פון דער 35-טער מלוכה ...ריע. נישט איין שפילער ערווארט אנ'אנגענעהמע ...ראשונג אין פארם פון א געווינס, אויף וועלכען עס ...ן רעכנען פאר אלעם די שפילער אין דער קאלעקטור ...ו. יאמקא, וועלכע איז בעקאנט מיט איהרע גרויסע ...עטע געווינסטען. דעריבער ווער עס האט נאך נישט ...ס מוז זיך צואיילען און אויסקויפען א גליקליך ...ן אין דאער דערמאנטער קאלעקטור. די צייט אוילט.

צו אלע יודען

(אויפרוף)

דער אדמיניסטראטיווער ראט פון ישיבת חכמי לובלין, וואס איז די לעצטע וויכטיגע שאפונג פון מרן הגאון הצדיק רבי מאיר שפירא זצ"ל, און וועד מענם האגט ער האט אנפערטרויט דעם גורל פון זיין לעבענס-ווערק יח"ל, האלט פאר זיין חוב זיך צו ווענ־דען צו אייך מיט פאלגענדען אויפרוף:

בריד ער! די איצטיגע שווערע אויסנאמס-צייט, מיט וועלכער די השגחה פרובט אונזער היינטיגען דור, האט אמפיהלפארסטען געטראפען דעם עמפינד־ליכסטען טייל פון יודישען כלל — די יוגענד, און גאנץ בעזונדער אונזער תורה-יוגענד, אונזער האפ־נונג און צוקונפט. שווער זענען די נסיונות, פאר וועלכע עס ווערען געשטעלט די בני תורה אין דער היינטיגער צייט, גרויס זענען די געפאהרען, וואס שטעהען אויף זייער וועג, און א סך מסירות נפש און אידעאליזם פאדערט זיך דאס אלץ אויסצוהאל־טען און ביי צוקומען.

דער אדמיניסטראטיווער ראט פון יער הישיבה האט פעסטגעשטעלט א צוויי-יעהריגען סטאביליזאר ציע-פלאן, מיט'ן צוועק צו שאפען א פעסטע עקזיס־טענץ-באזע פאר די יח"ל.

די אויפגאבען פון איצטיגען מאמענט זענען:

א) צו פערווירקליכען דיאיביגע שטרעבונג פון רב זצ"ל, צו מאכען די ישיבה א קנין העם דורך ווערבירען מיטגלידער פאר יח"ל מיט א יעהרליכען מיטגלידס-אפצאהל, וועלכעס וועט גליכצייטיג דינען אלס נארמאלע און סטאבילע הכנסה-באזע פאר דער החזקת השיבה;

2) שטארקען די שטענדיגע הכנסות פון פאלקס־גראשען אין די ישיבה-פושקעס און אויך פערשפריי־טען נייע, אזוי אז יעדע יודישע שטוב זאל זיין בע־ציהרט מיט דער פושקע פון יח"ל.

ג) ענדגילטיג בעפרייען די ישיבה פון די רעשט געבליבענע חובות, וועלכע בעדראהען נאך אלץ דעם ישיבה-בנין, דורך איינמאליגע גרעסערע נתינות פון די נדיבי לב און דורך זאמלען די אבליגאציעס פון דער נאציאנאלער הלוואה, וועלכע די ישיבה האט אויסנאהמסווייזע בעקומען דאס רעכט צו זאמלען.

במשך פון די צוויי יאהר וועלען אלע יודישע קיבוצים געוועקט און בעזוכט ווערען דורך די שליחי יח"ל דורכצופיהרען די סטאביליזאציע אקציע פאר יח"ל.

ברידער, מיר גלויבען און האפען, אז מיט אייער ערנסטער מיטהילף וועט אונז בעה"י געלונגען אונ־זער פאראנטווארטונגספולען סטאביליזאציע-פלאן צו פער־ווירקליכען און די נארמאלע ישיבה-עקזיסטענץ צו זיכערן, און דאן, נאך צוויי יאהר, אין טאג פון כ"ח סיון תרצ"ח, ווען עס וועלען פארקומען די צוויי סיומים — דער סיום הש"ס פון דף-יומי מחזור שני — די צווייטע פערל, וואס דער לובלינער רב זצ"ל האט געשאנקען דער וועלט און אויך דער סיום פון כלל ישראל-ספר-תורה, וואס דער רב זצ"ל האט נאך אנגעהויבען שרייבען צוזאמען מיט אט דער גרוי־סער תורה-מאניפעסטאציע פון כלל-ישראל, פון סיום תורה-שבכתב און תורה שבעל פה, וועט אויך פאר־קומען אין לובלין א גרויסער צוזאמענפאהר פון די חברי ותורמי יח"ל פון פוילען און פון דער גאנצער וועלט און ווען אונזעראקציע וועט אונז געלונגען, וועלען מיר דעמאלט בעזרת השם קענען זאגען: מיר האבען ענדליך ערפילט אונזער הייליגע פליכט פאר תורה ולומדי' און אפגעצאהלט דעם לובלינער רב זצ"ל אין קבר דעם גרויסען חוב, וואס די וועלט איז איהם שולדיג פאר די צוויי מתנות טובות, וואס ער האט איהר געגעבען: ישיבת חכמי לובלין און דף יומי.

ברידער יודען!

א שווערע און פעראנטווארטליכע מיסיע האט די השגחה אויף אונז ארויפגעלעגט, פארטצוזעצען דאס וואס דער גרויסער לובלינער רב האט אנגעהויבען, מיר אפעלירען דעריבער צו אייך, קומט אונז צו הילף. מיר פראקלאמירען א גרויסע מאביליזאציע פאר „ישיבת חכמי לובלין", שטעלט אייך אין אונ־זערע רייהען און העלפט מיט צו דער אויפבליהונג און דערהאלטונג פון ישיבת חכמי לובלין, על שם מרן הגאון הצדיק רבי מאיר שפירא זכרו לברכה.

אדמיניסטראטיווען ראט ביים יח"ל ווער ישיבת חכמי לובלין.

א געלעגענהייט פאר אינדו־סטריעלער און סוחרים

איינצוקויפען אויף די גרויסע ירידן אין

פראג און וויען

פון 3-טען ביז'ן 10-טען מערץ ד.י.

פרייז 3-טע קל. 179 זל.

2-טע קל. 219 זל

איינשרייבונגען ביז'ן 28-טען פעברואר.

אנמעלדונגען נעהמט אן

„ארביס"

לאדז. פיעטריקאווער 18

טעל. 249 40.

Dr. med. H. LUBICZ

ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקהייטען

צעגעלניאנא 7 (פריהער 43). טעלעפאן 141-32

עמפאנגס-שעה'ן 8-10, 12-2 און 5-8 אווענד

תיקון טעותים

אין מיין ארטיקעל „דער סטריקאווער רבי ר' מנחם מענדיל לאנדא ז"ל פון פערגאנגענעם דאנערשטאג זענען ארויסגעפאלען פאלגענדע טעותים: אויף דער ערשטער שפאלטע, וואו ס'שטעהט „אין יאהר תרנ"ד איז אדמו"ר ר' בעריש נפטר געווארען", דארף שטעהן: „תרל"ג. און אויף דער צווייטער שפאלטע, וואו ס'שטעהט: „אין יאהר תר"ע, דעמאלט ווען דער „ישמח ישראל" איז נפטר גע־ווארען האט א בעדייטענדער טייל פון די אלעקסאנדערער חסידים געוועהלט פאר א רבי'ן דעם גרויסען נפטר, דארף שטעהן: „געוועהלט פאר א רבי'ן ר' אהרן לאנדא פון ביאלא, אנ'עלטערער ברודער פונם נפטר, און ער, ר' מנחם מענדיל, איז אויך צו איהם געפאהרען, און 5 חדשים ארום, אין צווייטען טאג שבועות, איז אדמו"ר ר' אהרן זייענדיג אין ווארשא נפטר געווארען. דעמאלט איז דער גרויסער נפטר געוועהלט געווארען פאר א רבי אויף זיין שטעל".

פ. ז. גליקסמאן

פון ליטמאנ'ס גליקליכער קאלעקטור

עס דערנעהנטערט זיך די ציהונג פון דער ערשטער קלאס 35-טע מלוכה-לאטעריע. עס שטעלט זיך די פראגע וואו צו קויפען א לאס, איינע פון די גליקליכסטע קא־לעקטורען אין לאדז, וואס שמ'ען מיט די גרעסטע צאהל געווינסען — איז די גוט בעקאנטע קאלעקטור פון י. ה. ליטמאן, פעטריקאווער 32.

די שפילער האבען זיכער נאך נישט פערגעסען די 2 סענסאציאנעלע געווינסען צו 300 טויזענד זל. אויף די נומערן 42630 און 26014, וועלכע זענען געפאלען אין לאדז אין ליטמאנ'ס קאלעקטור. ס'איז דעריבער נישט קיין וואונדער, וואס ליטמאנ'ס לאסען האבען גרוים ער־פאלג.

טעאטער, מוזיק און פערוויילונג

(קאמוניקאטען)

„סערטיפיקאטען" שלאגער רעקארד

נאכ'ן גרויסען דערפאלג פון פרייטאג און שבת, ווי מאסען מענשען זענען אוועק פון קאסע אהן בילעטען, ווערט היינט געגעבען 2 פארשטעלונגען פון יצחק נא־זשיק'ס צווייטען און לעצטען רעווי-פראגראם „סערטי־פיקאטען", וואס איז אין ארץ ישראל געשפילט געווארען הונדערטער מאל א. נ. „שנים אוחזים בסרטיפיקאטען" און ווערט איצט געשפילט אין „ראזמאיטאשטשי" אויף יודיש.

די פארשטעלונגען קומען פאר 4 בייטאג צו ביליגע פרייזען, און 9 אווענד.

„מסעות בנימין השלישי"

היינט 6.30 אין ראזמאיטאשטשי טעאטער

מיט גרוים דערפאלג שפילט ווייטער די „יודישע סטודיע" מענדעלע מוכר ספרים'ס „מסעות בנימין השלישי".

היינט 6.30 אווענד ווערט געגעבען א פאפולערע פאר־שטעלונג.

ארדאנקא און סים אין פילהארמאניע

היינט זונטאג דעם 6-טען ד. ח. 9 אווענד, קומט פאר אין פילהארמאניע זאל דער לאנג ערווארטעטער קאנ־צערט. דאס פראגראם, וואס איז פארגעבריוט פאר לאדז איז צוזאמענגעשטעלט פון די נייעסטע שאפונגען. די קליינע צאהל איבערגעבליבענע בילעטען צו בעקומען ביי דער קאסע.

פון פוילישען טעאטער

אין שטאטישען פוילישען טעאטער ווערט היינט 12 בייטאג געשפילט פאר קינדער „בעקסא", 4 נאכמיטאג „ראמאנס" מיט יוליוש אסטערווא אין דער הויפט-ראל. 8.30 אווענד — „טראפיקא פאני געגעראלאוועי".

...מלאך

דאן=דאמינגא

ראמאן

נאבדרוק אין א טאג - צייטונג, אפילו טיילוויי — פערבאטען.

...ר האט אויך קיינמאל נישט געקענט דערקענען ...נים'ער פון די הייליגע בילדער. ער האט נישט ...ט, דעם חילוק צווישען דער „סאנטא טערע־... פון דער הייליגער יונגפרוי, די בעל-מופת'ניצע ...ון לארענזא-קלויסטער (כאטש די ערשטע האט ...ם א מילד-ווייסען פנים, מיט בלויע ליכטיגע ...ן, פערגלייזט ארויף צום הימעל און א רעגענ־...בויגיין פון א העלען פאס ארום איהר שטערן, ...ווי שטראהלען ארום א ליכט און א נעפעלדי־...אכט, די אנדערע האט געהאט א טונקעל פנים ...ע שווארצע אראפגעלאזטע אויגען און א טוך אר־...מגעוויקעלט ארום איהר קאפ).

...זוי האט ער נישט נעקענט אונטערשיידען פון ...יליגען פראנציסקא ביז דעם נזיר ראפאעל (פיידע ...אבען געהאט דעם זעלבען אנבליק, ווי דער פויפסט ...ע דער זעקסטער פון וואטיקאן) — האט ער אין ...ער צווייטער זייט פון יעדען בילד אונטערגעצייכענט ...ט א בלייטשטיפט אין יודישע אותיות דעם נאמען ...ן יעדער הייליגער און הייליגען שוין צוזאמען ...מיט פרייז....

שבת האט ער נישט געהאנדעלט. א גאנצען טאג ...אין ער ארומגעקראכען איבער פערשידענע לוידיגע ...טעגער פון דער שטאט, וואס זענען געווען צו פער־...קויפען. פערמאגענדיג אנגאנצען עטליכע קאנטעס ...וועלט זיין, האט ער פונדעסטוועגען געשפעקולירט און ...מחשבות: ער וועט קויפען א פלאץ, וועט געבען ...מערגעלט און מיט דער צייט אויסצאהלען.

...עס איז געווען אין דער צייט, וואס די פראנ־...ציאנאל-רעגירונג האט געוואלט, אז סאן-פאולא, די ...הויפטשטאט פון דער „עסטאדע", זאל זיך צוואק־...סען און זאל שטעלען דיערשטע טריט איבערצוויא־...ען דעם קאפיטאל - פערעראל — ריאדע-זשאנירא. ...האט מען אנגעבאטען פאר א שפאט - ביליגען

פרייז גאנצע שטיקער לאנד ארויסגעדרוקט פון דער שטאט. דער ערשטער, וואס איז געווען צו קויפען, איז געווען נפתלי קויפמאן. נישט דערצעהלענדיג קיינעם פון זיינע לאנדסלייט, איז ער אליין אוועק אין דער ביורא פון דעם דאזיגען פערקויף, איינגע־צאהלט אנ'„ארערויף" און אפגעדונגען פון דעם בע־שטימטען פרייז, און ארויסגעקראגען א קויפשיין, דאס איבעריגען האט ער געוואלט אויסצאהלען אהן פראצענט.

אויסגעצאהלט די פלעצער האט ער שנעלער, ווי ער האט אליין גערעכענט און ווי מען האט אין דער ביורא דערווארט. ער האט גענומען אפשפארען פון וואס ער האט נאר געקענט. ביים הויפט-סוחר, וואו ער האט געקויפט די הייליגע בילדער, האט ער זיך געדונגען, די ווייטסטע שטרעקעס איז ער געגאנגען צופוס, און פרי דאס איינשפארען זאל זיין איינגע־שפארט, האט ער אויסגעטון זיינע שיך און געגאנ־גען באָרוועס.

ווי נאר ער האט אפגעשפארט אפצוצאהלען דעם ערשטען פלאץ, האט ער פאר א קליינעם האנדגעלט איינגעהאנדעלט א צווייטען פלאץ אין אנ'אנדער שטאט-טייל און אין דער צייט, ווען זיין מאהלצייט איז בעשטאנען פון א ברויטעל מיט פוטער און עט־ליכע באנאנעס, האט ער שוין פערמאגט זיינע איינענע היפשע פלעצער אין פערשידענע געגענטען פון דער שטאט.

די שטאט האט זיך גענומען ארויסרוקען און רויסשטייגען און ארויפרייסען זיך צו די וואלקענס. האבען געגעבען אלע מעגליכקייטען און פערליכטער־רונגען אין קריגען געלט אויף צו בויען. די איטאל־יענישע און דייטשע מאגנאטען האבען דארט פער־ווארפען פלענער פאר א גרויסען אינדוסטריעלען צענטער. פאבריק - קויימענס האבען אנגעהויבען אר־

רויסשטייגען און ארויפרייסען זיך צו די וואלקענס די בעפעלקערונג האט זיך גענומען פערגרעסערען און געדיכטערען.

נפתלי קויפמאן האט געקענט קריגען אין די בענק געלט וויפיל נאר ער וואלט געדארפט אויף צו בעבויען זיינע פלעצער. ער האט אבער נישט געהאט קיין אונטערנעהמונגס - גייסט, זיין ענערגיע און גרויסער ווילען האט זיך אויסגעדריקט בלויז אין מסחר. ער האט געהאפט די „טערענאס" צו פערקוי־פען ווען דער פרייז וועט שוין גאר זיין א הויכער, ווען די פאבריקען וועלען זיין אזוי צשוואקסען, אז זיי וועלען זיך מוזען דורכשפארען דורך זיינע ליי־דיגע פלעצער, און דעמאלט וועט ער קענען בעטען וויפיל ער וועט נאר וועלען און ער איז זיכער געווען, אז מען וועט עס איהם מוזען צאהלען.

דערווייל האט די פראווינץ - רעגירונג פערצווייגט איהר אייזענבאהן - ליניע, און לויטן פלאן וואלט גיט געווען צו לייגען רעלסען גראד אויף דעם לאנד, וואס האט געהערט צו נפתלי קויפמאן.

האט מען אונטערהאנדעלט מיט איהם אין נאמען פון דער רעגירונג.

קויפמאן האט אין אנפאנגס גארנישט געוואלט הערען וועגען פערקויפען זיין פלאץ, וואס האט זיך געפונען ווייט פון שטאט, אויפן בערגיגען וועג קיין ריאדע-זשאנירא, און כאטש קיין באלדיגע אויס־זיכטען דעם פלאץ צו פערקויפען האט ער נישט גע־האט, האט ער פונדעסטוועגען, מעשה - סוחר, גע־זאגט, אז ער וועט זיך בערעכענען, מחמת דעם, וואס עס קען זיין, אז ער וועט אויפבויען אויף דעם פלאץ א פאבריק פון מעבעל.

נפתלי קויפמאן האט געוואוסט, אז ביי אזא „חתונה", ווי דורכפיהרען א באהן אויף זיין ערד, הארף זיין „חזיר געגעסען און איבער דער באָרד געגרו כען"; די פערטרעטער פון דער רעגירונג האבען אבער דאס איהם נישט געקאנט פערזיכערען (א, ווי ער האט געוואוסט: ווען עס זאל זיך האנדלען וועגען אנ'אויסלענדישער גרויסער פירמע, וואלט מען שוין בעצאהלט ווי עס געהער צו זיין, אבער איהם „א רוסא", ווייל מען אפ'פטר'ן מיט שיע-פיע...). די אינזשיניערען האבען איהם אויפגעוויזען, אז די רעגירונג האט א בעשטימטען בודזשעט פאר דער דורכ־

פיהרונג פון דעם פלאן און מעהר קען מען נישט געבען.

און אז מען האט געזעהן, אז פון דעם עסק ווערט גארנישט, האבען די אינזשיניערען געענדערט דעם פלאן, און אנשטאט, וואס די ליניע האט גע־זאלט זיך דורכציהען איבער א שמאלען, פלאכען פאס פון סעניאר קויפמאנס אייגענטום, האט מען בעשלאסען די ליניע דורכצופיהרען אויף א זייטיגען וועג און פערווארפען א בריק צווישען צוויי נישט שטארק הויכע בערג.

קויפמאן האט דעמאלט פערשטאנען, אז קיין בע־סערען קונה פאר זיין פלאץ, ווי די רעגירונג איז, וועט ער קיינמאל נישט האבען, איז ער אוועק צום הויפט-אונטערנעהמער און אנגעטראגען אזא פלאן: אזוי ווי די רעגירונג (ער האט עס אויסגעטייטשט מיט א גמרא ניגון) קען נישט בעצאהלען מעהר וויפיל דער בודזשעט זאגט, און פארוואס זאגט נישט מעהר דער בודזשעט, דעריבער ווייל מען דארף נאר א קליין שטיקעל שטח פון עטליכע צעהנדליג מעטער צו פער־נעהמען — ווי־זשע איז דער דין, אז מען זאל מא־כען אזוי: די באהן-ליניע זאל זיך מוזען ארומדרע־הען איבער זיין פלאץ אויף עטליכע הונדערט מעטער?

דער הויפט - אונטערנעהמער פון דער ארבייט, א בראזיליאנער אינזשיניער, וועלכער האט זיך פער־קאנטראקטירט מיט ארבייט לויט דעם מעטער, האט זיך פערטראכט איבער דעם סעניאר קויפמאנס פלאן. ער האט דערזעהען פאר זיך און פאר די איבעריגע אינזשיניערען א נייעם קוואל פון איינקונפטען. ער האט פלייסיג שטודירט די מאפע פון קויפמאנס לאנדס - שטרעקע. ער האט אויסגעפונען, אז די ליניע וועט מען „מוזען" ארומקרייזלען דורך די בערגלעך און אויסמיידען די טאלען (פון דעם פלאך־כען פאס, וואו די ליניע האט געקענט דורכגעפיהרט ווערען גליך און גלאטיג, האט מען אינגאנצען אויפ־געהערט רעדען). די ספעציעלע לעגיסלאטור - קא־מיסיע פאר באהן-בוי אין דער „עסטאדע" האט גע־כוזט ענדערען דעם בודזשעט און צוזאמען מיט פע־נאר קויפמאן האט זיך אויך דאס פערמעגען בע־רייכערט ביי די צושטעלער פון מאטעריאלען און ביי די אינזשיניערען.

(פארטזעצונג קומט)

קלאנג-קינא
CAPITOL
זאוואדזקא 16

היינט פרעמיערע!
דער אונפערגעסליכער
„DAWID GOLDER“
„שווארצע אויגען“
Simone Simon אין די הויפטראלן Harry Bauer
W. Turżański אין ווערק פון
אנהויב אין געוו. טעג 4.30 נאכמיטאג, שבת און זונטאג — 12 א זייגער בייטאג.

איבערציהונגען נאך ארץ-ישראל
און עקספעדיציעס
אין געזאמעלטע וואגאנען ערלעדיגט
שנעל און פינקטליך צו מעסיגע פרייזן
„POLSKI LLOYD“ Sp. Akc. oddział w Łodzi Narutowicza 13 tel. centrala: 250-15.
Palestine Shipping Co. Ltd. Palestine and Egypt Lloyd Ltd. פארטרעטונג:

וויכטיג פאר לאדז און פראווינץ!
קאמיסיאנס-לאגער
פון פארשידענע מארקען
מעבעל
נייע און געניצטע, ווי אויך היגיענישע מאטראצן, שלאפבענק, טאפטשאנעס.
אין דער פירמע — צו די ביליגסטע פרייזן
א. ווייצמאן,
שענקיעוויטשא 6, טעל. 191-00.
בעם.: איך קויף און פארביט געניצטע מעבעל, דיוואנען, נייע-מאשינען, שרייב-מאשינען, פעלצען א.ז.וו.

בריליאנטן, גאלד און זילבער פאר לאמבארד-קוויטלעך
קויפט און באצאלט די העכסטע פרייזן דאס יובילער-געשעפט
M.H. LISSAK פעטריקאווער 5

Dr. med.
H. ROZANER
ספעציאליסט פאר הויט, ווענעריש און סעקסועלע קראנקה.
Narutowicza 9 tel. 128-98
נעמט אן פון 1—9 פארם. און פון 9—5

מעכטיג פילם-מייסטערווערק א. ג.
„גאה נישט אוועק פון מיר“
ריהרנדע ביז טרעהרן דראמע פון א פרויען-נשמה.
אין דער הויפט-ראלע ELŻBIETA BERGNER
נ. ב. סאמער פראגראם פון 18-טן פעברואר: דאס גרויסע פילם-מייסטערווערק פון ר. א. Max Reinhardt „א חלום פון א זומער-נאכט“.

קלאנג-קינא-טעאטער
„SZTUKA“
קאפערניקא 16, טעל. 140-72.

ד"ר העללער
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטן און מענער-שוועכע
8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 11—8 און פון 4—8 אוונט, זונטאג פון 10—2 מיטאג.
פאר פרויען — א ספעציעלער ווארטע-זאל

פריוואטע רעטונגס-פאגאטאוויע
פלאץ וואלנאשטשי 10
טעל. 6—2222
אין טעטיג צו אלע טאג און נאכט...

Dr. med.
M. GLAZER
ספעציאליסט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטן
ZACHODNIA 64, tel. 185-49.
נעמט אן פון 8.30 ביז 9.30 פריה, פון 12 ביז 2 נאכמ. און פון 7.30 ביז 8.30 אוונט.

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפיליס און הויט - קראנקהייטן, בעהאנדלונג פון מענער - שוועכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
פראנט. נעמט אן פון 11-8 און 9-5 אוונט, זונטאג און יום טוב פון 9-1 נאכמיטאג. ספעציעלער ווארטע - זאל פאר פרויען

סטארשי פעלדשער
Herszkowiczowa
וואונט יעצט
זשעראמסקיעגא 4
טעל. 206-05.

Dr. I. SILBERSTROM
Kilińskiego 127
ספעציאל.-ארצט פאר הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראנקהייטן
ראדיקאלע בעזייטיגונג פון איבעריגע האר.
נעמט אן פון 4—8 אוונט.

Dr. med.
G. GERSZTAJN
ספעציאליסט פאר אויגען קראנקהייטן
Traugutta 12, tel. 175-10
נעמט אן פון 11-2 און פון 5 ביז 8.30 אוונט.

הילף און רפואה פאר ברוך-קראנקע

(רופטור) אויף פארשידענע טייל פון קערפער, ווי פארקריפונגען פון רוקנביין, הויקערס, פיס, און שמערצהאפטע פלאך-פיס.
... פערהעלטנישמעסיג ביליג, דורך מיין מעטאדע ...
די נייעסטע פארנאכלעסיגטע ... ראדיקאל
מיט גאראנטיע אהן בלוטיגע אפעראציע.
... ספעציאליסט ...
פלייצעס, פוס, הויקערס ...
דער אמת'ער בעריהמטער איז גאנץ פוילן
ד"ר גלענאר
ספעציאליסט
Ortoped NATAN RAPAPORT
מיט 30-יעהריגער פראקטיק אין ווין, דייטשלאנד און לעמבערג, נעמט אן פון 9 פריה ביז 1 בייטאג און 3 ביז 7 אוונט
אין לאדז, פילסודסקיעגא № 23
פראווינציעלע קראנקע ...

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
נגעצ. פאר נירען בלאז און אורין-קראנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעמט אן פון 9-11 און פון 8-6 אוונט.

DR. MED.
H. KRAUSKOPF
אקושעריע און פרויען קראנקהייטן
נעגרושער 15, טעל. 113-47
נעמט אן פון 8.30 ביז 10 אינדערפריה און פון 4 ביז 8 אוונט.

Dr. med. M. TAUBENHAUS
ספעציאליסט
פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטן
פערהיטונגס... גענגען שוואנגערשאפט
נעגרושער 11, טעלעפאן 246-09.
נעמט אן פון 4—8 אוונט.

כעמיש-באקטעריאלאגישער לאבאראטאריום
פ. שאץ, לאדז
פיעטריקאווער 37
פיהרט אויס זאמל. ערצטליכע אנאליזן.

לאדזער יוד. לאקאטארען און סובלאקאטארן-פאריין
געפינט זיך
אויף פיעטריקאווער 31, וו. 22, טעלעפאן 264-38.
דער סעקרעטאריאט איז טעטיג טעגליך פון 6 ביז 8 אוונט. ...

ערדשטע, גרויסע, ווינשאפטלעכע ענציקלאפעדיע אין יידיש
ריבנאווי-פאנר-פאריז
אלגעמיינער ענציקלאפעדיע אין יידיש
אין 10 בענדער

Dr. W. Łagunowski
specjalista chorób wenerycznych, seksualnych i skórnych (Gabinet Roentgeno- i światło-leczniczy)
PIOTRKOWSKA 70 tel. 181-83
Przyjmuje: od 8.30 do 10.30 rano, od 1-ej do 2.30 pp. i od 6 do 8.30 wiecz w niedzielę i święta od 10—1

אכטונג!
לאדזש! אומגעגענד!
בוכהאנדלונג פון
נ. בערלינסקי, לאדזש
אלט-שטאדט 12

וויכטיג פאר פאבריקאנטן
פון האנדווערקער
שווייסונגען, מאשינען-טיילען
... רעפאראטורען ...
י. רעדער
11/13 סטאפאדא

רעטשניצע
פאר וועבערייש-קראנקע
מענער - שוועכע און הויט-קראנקהייטן
פון דאקטוירים ספעציאליסטן
45 פיעטריקאווער
טעגליך פון 9 פריה ביז 9 אוונט.
א בערא ... 3 זל.

Generali Trieste
Narutowicza 6.

Wysnowaczka do toleda
Listopada 16, Herc.

פארשידענעס

ראקאלען

התונות

Zaginiony został Kwit Kau... Elektrowni Łódzkiej Nr. ... zł. 15.— na imię Icek ... Gdańska 15

Za wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajnraub
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat“, Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman